ЧАСОПИСИ

ЗАВОДА ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА – СТУДИЈА И БИБЛИОГРАФИЈА

Лела С. Брдар

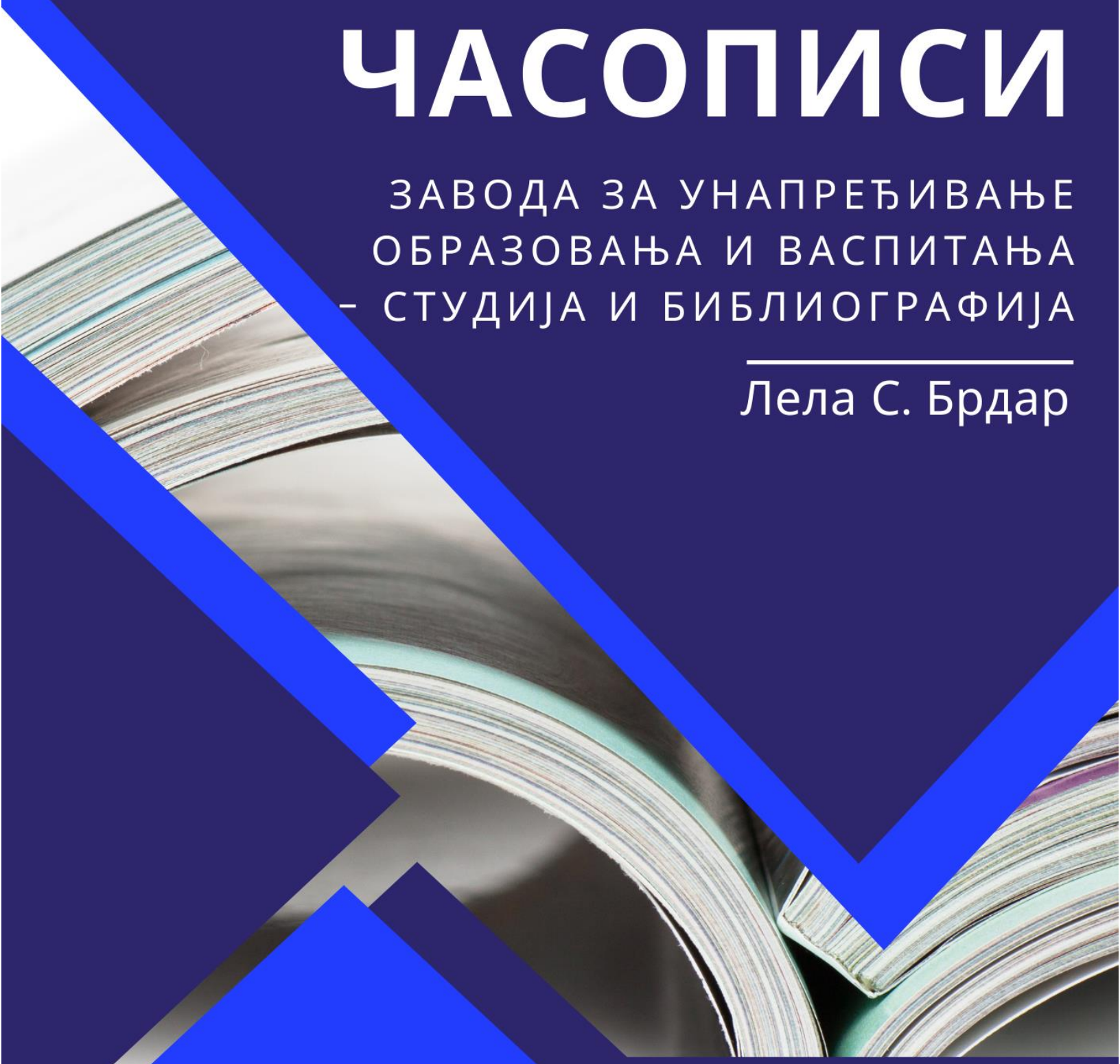

ЗУОВ

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ - ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ, БЕОГРАД
ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА, БЕОГРАД

Лела С. Брдар

ЧАСОПИСИ ЗАВОДА ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА – СТУДИЈА И БИБЛИОГРАФИЈА

Београд, 2010.

САДРЖАЈ

УВОД 4
I СТУДИЈА 10
1. СТУДИЈА О БИЛТЕНУ *ПРОСВЕТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА* 11
1.1. Савезни завод за проучавање школских и просветних питања 11
1.2. Улога Завода у реформи школства 12
1.3. Делатност Завода 14
1.4. Билтен *Просветна документација* – општи подаци 15
1.5. Концепција Просветне документације 16
1.6. Рубрике 20
1.7. Престанак излажења 25
2. СТУДИЈА О *РЕВИЈИ ШКОЛСТВА И ПРОСВЕТНОЈ ДОКУМЕНТАЦИЈИ* 27
2.1. Југословенски завод за проучавање школских и просветних питања 27
2.2. Промена статуса Завода 29
2.3. Настанак часописа *Ревија школства и просветна документација* 30
2.4. Концепција часописа 31
2.5. Општи подаци 32
2.6. Рубрике и садржај часописа 35
3. СТУДИЈА О *РЕВИЈИ ОБРАЗОВАЊА* 40
3.1. Републички завод за унапређивање васпитања и образовања 40
3.2. *Ревија образовања* – настанак и општи подаци 42
3.3. Концепција часописа 44
3.4. Рубрике 48
3.5. Престанак рада Завода 53
4. ЗАКЉУЧАК СТУДИЈЕ 54
4.1. Часописи Завода и југословенска педагошка периодика 54
4.2. Три часописа Завода – сличности и разлике 57
II БИБЛИОГРАФИЈА 61
1. БИБЛИОГРАФИЈА *ПРОСВЕТНЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ* 62
2. БИБЛИОГРАФИЈА *РЕВИЈЕ ШКОЛСТВА И ПРОСВЕТНЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ* 69
3. БИБЛИОГРАФИЈА *РЕВИЈЕ ОБРАЗОВАЊА* 80
III РЕГИСТРИ 98
1. РЕГИСТАР ИМЕНА 99
1.1. Регистар имена *Ревије школства и просветне документације* 99
1.2. Регистар имена *Ревије образовања* 104
2. ПРЕДМЕТНИ РЕГИСТАР 113
2.1. Предметни регистар *Просветне документације* 113
2.2. Предметни регистар *Ревије школства и просветне документације* 122
2.3. Предметни регистар *Ревије образовања* 131
ЛИТЕРАТУРА 138

САЖЕТАК

Часописи Завода за унапређивање образовања и васпитања – студија и библиографија

У раду ће бити представљени часописи које је током свог вишегодишњег постојања издавао Завод за унапређивање образовања и васпитања (у даљем тексту Завод). То су:

1. *Просветна документација* (излазила од 1957. до 1963. г.),
2. *Ревија школства и просветна документација* (од 1964. до 1977. г.), и
3. *Ревија образовања* (од 1977. до 1990. године).

Просветна документација, Ревија школства и просветна документација и *Ревија образовања* су као педагошки часописи били увек у центру просветних збивања, пратили и упућивали на најновије појаве у образовању и настојали да што више приказују страна искуства из области школства.

Рад се састоји из 2 целине: први део је студија о часописима, а други њихова библиографија.

Студија у овом раду даје основне податке о часописима, као што су: година почетка и престанка излажења, промена издавача, бројеви, историјат часописа, уредници, уређивачка концепција и рубрике кроз које ће бити изнета садржина часописа. Студија се, такође, детаљно бави Заводом, његовом историјом и делатношћу, јер се рад ове установе директно одражавао на садржину часописа.

Овај рад представиће потпуну библиографију, од 1957. до 1990. године, за сваки од ова 3 часописа посебно. Библиографија се састоји из 3 целине:

1. Библиографија *Просветне документације*,
2. Библиографија *Ревије школства и просветне документација*,
3. Библиографија *Ревије образовања*.

Ова библиографија је по садржају исцрпна јер обухвата све бројеве ових часописа. Библиографске јединице су поређане азбучно, по презименима аутора, односно по називу чланка уколико је чланак анониман.

Свака библиографска јединица се састоји од следећих података: презиме и име аутора (једног или више), наслов чланка, број волумена или годиште, број свеске, број страна објављеног прилога. Библиографски опис рађен је на језику и писму публикације, док је за имена станих аутора вршена транскрипција према правилима српске фонетике. У јединственој формалној одредници примењено је ћирилично писмо. Библиографија садржи ауторски и предметни регистар.

Кључне речи: библиографија, студија, Завод за унапређивање образовања и васпитања, серијска публикација, педагошка периодика, *Просветна документација, Ревија школства и просветна документација, Ревија образовања*

ABSTRACT

Journals of Institute for the Improvement of Education – Study and Bibliography

This thesis will present the reviews that were issued by the Institute for the Improvement of Education (hereinafter referred to as the *Institute*) during many years of its existence. These journals include:

1. *Education Documentation* (which appeared from 1957 to 1963),
2. *Review of Schooling and Education Documentation* (from 1964 to 1977), and
3. *Review of Education* (from 1977 to 1990).

As education journals, *Education Documentation*, *Review of Schooling and Education Documentation* and *Review of Education,* have always been in the centre of schooling events, following and pointing to up-to-date phenomena in education and trying to describe foreign experiences in this area as much as possible.

The present thesis consists of two parts: the first part is the study of journals, and the second one is their bibliography.

The study itself offers basic information about the journals such as: first year and last year of their appearance, change of publisher, issues, background of the reviews, editors, editorial concept and columns in which the content of journals shall be displayed. In addition, the study deals with the Institute, its history and activity given that the work of this institution was directly reflected in the content of journals.

This thesis contains the complete bibliography for each of the three reviews separately, from 1957 to 1990. The bibliography includes:

1. Bibliography for *Education Documentation*
2. Bibliography for the Review of *Schooling and Education Documentation*
3. Bibliography for the *Review of Education*

The bibliography is exhaustive by its content because it comprises all the issues of these reviews. Bibliographic items are given alphabetically, by the authors' last names, i.e. by the title of the article in case it is anonymous.

Every bibliographic unit consists of the following: last and first names of the author/s, title of the article, number of volume or year, number of issue, number of pages that the published article has. The bibliographic description is given in the language and the writing of the publication, and the names of foreign authors are transcribed in accordance with the rules of Serbian phonetics. In a uniform formal entry Cyrillic alphabet is applied. The bibliography contains an author index and a title index.

Key words: bibliography, study, Institute for the Improvement of Education, serial publication, pedagogical periodicals, *Education documentation, Review of Schooling and Education Documentation, Review of Education*

ЧАСОПИСИ ЗАВОДА ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА – СТУДИЈА И БИБЛИОГРАФИЈА

УВОД

Овај рад посвећен је часописима који је током свог вишегодишњег постојања издавао Завод за унапређивање образовања и васпитања (у даљем тексту Завод). То су часописи:

4. *Просветна документација*,
5. *Ревија школства и просветна документација,* и
6. *Ревија образовања*.

Повод за избор теме рада је био најављено поновно покретање *Ревије образовања* у Заводу за унапређивање образовања и васпитања, од чега се одустало због нове реорганизације самог Завода.

Билтен *Просветна документација* излазио је од 1957. до 1963. године, часопис *Ревија школства и просветна документација* од 1964. до 1977. године, а *Ревија образовања* од 1977. до 1990. године.

Ови часописи спадају у педагошку периодику према стурчној, тематској основи.

Значај стручних часописа је у томе што дају најважније и најактуелније информације за одређено подручје. За школство и педагогију и њој сродне науке веома су важне периодичне публикације стручних установа, организација, управних органа и других служби које се баве васпино-образовном проблематиком.

Педагошка периодика (часописи, листови, билтени, новине) спада у педагошко-психолошку и стручну литературу. Ова документација је важан извор педагошких информација. У педагошкој периодици сарађују научни педагошки радници, професори, наставници, васпитачи и др. износећи своја искуства и погледе на васпитно-образовна питања и проблеме.

Педагошки часописи доносе најновије и најактуелније информације из педагошког живота, приказе књига, критике, затим теоријске и практичне чланке из педагогије и помоћних наука. Чланци садрже разноврстан чињенични материјал, уводе корисника у круг најновијих педагошких концепција и теорија и помажу му да одреди проблеме, почетне позиције и гранична подручја научног истраживања.

С гледишта научне и практичне вредности, информације у часопису су пробране, актуелне и друштвено-политички заоштрене. Разноврсним садржајем часопис пружа помоћ научним и просветним радницима.

Циљ педагошких часописа је да благовремено обавесте о новим чињеницама, идејама, подухватима из просветне теорије и праксе, да се осигура регистровање различитих обавештења да би се пружио одговор на добијена питања и поруке. Намењени су наставницима и свима онима који креирају, прате и одговарају за школску политику. Часописи треба да обезбеде да сви заинтересовани и корисници информација за област образовања и васпитања редовно и брзо сазнају и приме потребне информације[1]. Педагошки часописи имају велики значај као документација за историју педагогије. У њима се осећају педагошка струјања одређеног времена.

Корист периодичних публикација састоји се у следећем:

- имају прилоге разних аутора, а тематика је разнолика,
- садрже савремене информације и региструју најновија достигнућа науке,
- садрже информације које никада неће бити објављене у облику књиге јер су само од тренутног интереса,
- одликују се брзином објављивања и актуелношћу информације.

Код часописа и остале педагошке периодике најважнији је њихов садржај и тематика јер показују струјања у педагошкој стварности и упоређивањем с налазима просветно-педагошке службе може се стећи представа о међусобном утицају и повезаности педагошке теорије и праксе, о учествовању практичара у педагошкој периодици, те у којој мери педагошка периодика допире до васпитно-образовних установа и школа. Чланци и прилози у педагошкој периодици, анализирани по темама и садржају и сврстани у одређене групе, показују шта је актуелно и какав је тренд даљег развоја у овој области.

Просветна документација, Ревија школства и просветна документација и *Ревија образовања* као педагошки часописи били су увек у центру просветних збивања, пратили и упућивали на најновије појаве у образовању и настојали да што више приказују страна искуства из области школства.

[1] Jovanović, D. Pedagoška informacija. Neobjavljeni rukopis.

Историјат и „судбина“ ових часописа је блиско везана са „судбином“ њиховог издавача – Завода за унапређивање образовања и васпитања.

„Завод за унапређивање образовања и васпитања обавља стручне послове из области образовања и васпитања и учествује у припреми прописа...“[2] Послови из надлежности Завода су (између осталих): припрема наставних програма по нивоима и врстама, припрема листе образовних профила, давање стручне оцене уџбеника, унапређивање система сталног стручног усавршавања и професионални развој запослених, учествовање у остваривању европских и међународних програма у области професионалног развоја запослених...

Током постојања, од 1955. године до данас, Завод је често мењао положај, статус и назив:

1. Савезни завод за проучавање школских и просветних питања (1955-1963);
2. Југословенски завод за проучавање школских и просветних питања (1963-1972);
3. Завод за проучавање школских и просветних питања (1972-1976);
4. Републички завод за унапређивање васпитања и образовања (1977-1990);
5. Завод за унапређивање образовања и васпитања (од 2003. године).

Објашњење када и зашто је Завод мењао име и како му се мењао статус биће дато у студији овог рада.

Рад се, као што наслов упућује, састоји из 2 целине: први део је студија о часописима, а други – њихова библиографија са регистрима.

СТУДИЈА (lat.: stadium) значи учење, проучавање у области науке, уметности, такође написани или публиковани резултат тога проучавања.[3]

СТУДИЈА (lat.) 1. учење, проучавање; научно истраживање. 2. расправа или спис из области науке или уметности. 3. скица, претходан нацрт по којем се касније изводи уметничко дело[4].

СТУДИЈА – „Сразмерно исцрпна расправа или спис из области литературе, уметности уопште, филозофије или науке, у коме се пажљивим аналитичким и

[2] Закон о основама система образовања и васпитања (3. септембар 2009.), Службени гласник Републике Србије, 72, 71

[3] Грубачић, К. (1964). Енциклопедијски лексикон библиотекарства. Сарајево: Завод за издавање уџбеника, 255

[4] Мала енциклопедија просвета, 3, Р-Ш. (1978). Београд: Просвета, 327

синтетичким испитивањем проучава и тумачи извесно питање, обично омеђено у сфери разматрања“.[5]

„БИБЛИОГРАФСКА СТУДИЈА - ... је целина систематизованог знања о битним обележјима елемената библиографије“.[6]

Студија у овом раду даје основне податке о часописима, као што су: година почетка и престанка излажења, промена издавача, бројеви, историјат часописа, уредници. Највише простора биће посвећено уређивачкој концепцији и рубрикама кроз које ће бити изнета садржина часописа. Ова студија, такође, представља рад Завода, објашњава значај и улогу ове институције у систему образовања и васпитања наше земље, износи њене задатке и пројекте јер се рад Завода директно одражавао у његовим часописима. Пошто је Завод образовна институција, и његови часописи су првенствено били посвећени просветним и школским проблемима. Зато ће кроз делатност Завода и садржину његових часописа делимично бити приказан и развој школства у послератној Југославији, односно најбитније појаве и догађаји везани за образовање, многе реформе школства, као и утицај политичких струјања на рад Завода и на концепцију часописа.

Закључак студије објашњава садржину и улогу часописа часописа Завода у односу на остале значајније педагошке часописе који су у исто време излазили у нашој земљи. Поред тога, закључак ће дати компаративну анализу сва три часописа Завода и тиме систематизовати њихову улогу и значај за наш образовно-васпитни систем, у периоду у ком су излазили.

Други део рада је библиографија. „Библиографија (грч.), пописивање и класификовање публикација и текстова намењених јавности, почетни стадијум сваког научноистраживачког рада“.[7]

Библиографија у овом раду има за циљ да представи све оно што су *Просветна документација, Ревија школства и просветна документација* и *Ревија образовања* пружали просветној и педагошкој јавности током 35 година излажења. Уобичајено је да часописи имају своје библиографије које се углавном раде

[5] Вранеш, А.; Марковић, Љ. (2008). Од рукописа до библиотеке – појмовник, Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, 286

[6] Исто, 57

[7] Јокановић, В.; Поповић.; Е, Стојановић, М. (1988). Мала југословенска енциклопедија библиотекарства. Београд: Нова књига, 26

поводом годишњица. У броју 2. из 1975. *Ревије образовања и просветне документације* објављена је Ретроспективна библиографија радова Завода, рађених у периоду од 1955. до закључно 1974. године коју је урадила Меланија Југовић (према фонду библиотеке Завода и годишњим извештајима о раду Завода). Овај рад представиће потпуну библиографију, од 1957. до 1990. године, за сва 3 часописа посебно и њиме ће бити употпуњена библиографија наше педагошке периодике. Библиографија се састоји из 3 целине:

1. Библиографија *Просветне документације*,
2. Библиографија *Ревије школства и просветне документације*,
3. Библиографија *Ревије образовања*.

Ова библиографија по садржини грађе спада у специјалну библиографију. По обухвату грађе је исцрпна јер обухвата све бројеве ових часописа. По врсти обухваћених публикација спада у библиографију саставних делова публикације. По облику је самостална библиографија. По врсти извора спада у примарне библиографије јер је опис урађен према виђеном материјалу (de visu). По хронолошком критеријуму је ретроспективна библиографија (јер се ради о издавачкој продукцији ранијег периода, а обрађени часописи више не излазе), а по географско-језичком критеријуму је национална. По начину распореда библиографских јединица је ауторска – библиографске јединице су распоређене према презименима аутора (односно називу чланка ако нема аутора). По карактеру описа ова библиографија спада у регистрационе – индикативне библиографије јер пружа основну информацију о чланку, без анотације.

Библиографске јединице у овој библиографији су елементарне, тј. регистрационе. У библиографском опису коришћен је ISBD(CP) стандард - International Standard Book Description (component parts) тј. Међународни стандардни библиографски опис (саставних делова), али у скраћеној верзији стандарда (без назива часописа, који је дат у наслову целине) и без ISSN броја. Свака библиографска јединица се састоји од следећих података: презиме и име аутора (једног или више), наслов чланка, број волумена или годиште, број свеске, број страна објављеног прилога.

Библиографски опис рађен је на језику и писму публикације, док је за имена станих аутора вршена транскрипција према правилима српске фонетике. У јединственој формалној одредници примењено је ћирилично писмо. Одреднице и редалице су наведене према *Правилнику и приручнику за израду абецедних каталога* Еве Вероне[8].

Уз библиографију урађени су регистар имена и предметни регистар за сваки часопис (за часопис *Просветна документација* није урађен регистар имена јер се не наводе аутори чланака).

[8] Verona, E. (1986). Pravilnik i priručnik za izradu abecednih kataloga. Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo.

I СТУДИЈА

1. СТУДИЈА О БИЛТЕНУ
ПРОСВЕТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА

1.1. Савезни завод за проучавање школских и просветних питања

Издавач Билтена *Просветна документација* био је Савезни завод за проучавање школских и просветних питања. Године 1954. формирано је у Савезном секретаријату за просвету и културу Одељење за просветну документацију, након што је Савезна народна скупштина именовала Савезну комисију за реформу школства. Ово одељење имало ја задатак да прикупља документацију и припрема елаборате за Савезну комисију за реформу школства. Одељење је 1955. године прерасло у Савезни завод за проучавање школских и просветних питања са проширеним задатком да прикупља, систематизује и обрађује документацију о просветним, школским и педагошким питањима, да проучава садржаје и методе рада у школама, наставно-материјалну базу школа и образовање одраслих и да предлаже мере за даље развијање васпитног и наставног рада.

Савезни завод за проучавање школских и просветних питања основан је Решењем бр. 42 Савезног извршног већа 9. фебруара 1955. године, а на основу чл. 79 тач. 7 Уставног закона.

Према решењу о оснивању, послови ове савезне установе су да:

„а) прикупља, систематизује и обрађује документацију о просветним, школским и педагошким питањима;

б) помаже просветне установе, удружења и просветне раднике у њиховом раду снабдевајући их информацијама и педагошким материјалом;

в) на основу потреба нашег социјалистичког друштвеног развоја и савремених педагошких достигнућа, проучава садржај и методе рада школа и предлаже мере за унапређење васпитног и наставног рада;

г) проучава савремену наставно-материјалну базу школа и даје документацију и мишљења у погледу изградње школског простора, уређења и опреме школа савременим наставним средствима и сл;

д) проучава развијање и унапређење образовања одраслих;

ђ) сарађује са сличним установама у земљи и иностанству“.[9]

За првог директора Завода постављен је Јосип Лукатела. Од 1956. до 1963. године директор Завода била је Митра Митровић. Одлуком СИВ-а од 28. септембра 1955. године основан је први Савет Завода, сачињен од директора Савета и седам чланова, а после њега и стручни колегијум.

Број запослених у Заводу се са годинама повећавао. На почетку оснивања било је само 15 стручних сарадника, 1960. године 22 стручна сарадника, а 1963. године 43 стално запослена, укључујући управу и остале службе.

1.2. Улога Завода у реформи школства

Савезни завод за проучавање школских и просветних питања је одмах по оснивању био укључен у најзначајније дешавање у образовању – реформу школства, која је 1958. године резултирала *Општим законом о школству*.

У периоду после 1945. године приступило се масовном описмењавању деце и одраслих, успостављено је основно образовање на јединственим основама, вршено је оспособљавање за рад. Основно школовање је постало обавезно, у трајању од седам година, осниване су гимназије и стручне школе, као и школе за учитеље. Инсистирало се на школовању на матерњем језику. На нивоу република усвојени су закони о обавезној седмогодишњој школи, наставни планови и програми и почели су се штампати уџбеници за велики број општеобразовних предмета. Значајни документи из тог периода су *Општи закон о управљању школама* из марта 1955. године, по коме највиши органи управљања у школама постају школски одбори и Резолуција III пленума ЦК КПЈ, у којој су изнети захтеви за променама у функцији, систему, организацији и садржајима образовања и васпитања. За даљи развој система образовања у тадашњој Југославији било је значајно оснивање Синдиката просветних радника Југославије, као и покретање просветних односно педагошких листова и часописа: *Просветни преглед*,

[9] Просветни гласник – Службени орган савета за просвету и културу Н.Р. Србије. (1955). 1-2, 127

Просветни радник, *Савремена школа*, *Педагошки рад* и други. Синдикалне организације и ови часописи такође су иницирали дидактичку реформу образовања.

Реформи се званично приступило 1954. године када је Савезна скупштина формирала Савезну комисију за реформу школства. Комисија је радила уз помоћ Савезног завода за проучавање школских и просветних питања и стручњака који су радили у поткомисијама за предшколско и основно школство, гимназију, стручне школе, специјалне школе и образовање одраслих. О предлозима докумената ове Комисије водила се широка јавна расправа. Најзначајнији документ Комисије о реформи је *Предлог система образовања и васпитања у ФНРЈ*. Садржао је „разраду друштвених и педагошких основа реформе, нове друштвене циљеве васпитања, разраду задатака и успостављање организације по нивоима образовања и врстама школа (предшколско васпитање, обавезно образовање, осмогодишња школа, школе другог ступња, стручне школе и гимназија, школе трећег ступња, специјално школство, образовање одраслих, образовање наставника), основне принципе рада и живота у школи, начела за друштвено управљање у области просвете, принципе повезивања са средином. Савезна скупштина је основне ставове из овог документа нормирала у *Општем закону о школству* 1958. године“.[10]

У *Општем закону о школству*, у члану 172. наводе се задаци Савезног завода за проучавање школских и просветних питања, који се састоје у проучавању и праћењу искустава у реализацији реформских захвата и у помагању процеса реформе у пракси. „Отада Завод делује као орган унапређивања школства и део просветно-педагошке службе у сарадњи са републичким заводиме те улази у нову фазу свога развитка, која траје до краја 1962. године“.[11]

[10] Просвета Југославије у борби и слободи. (1975). Ревија школства и просветна документација. 2, 12-13

[11] Franković, D. (1965): Deset godina rada Jugoslovenskog zavoda za proučavanje školskih i prosvetnih pitanja. Revija školstva i prosvetna dokumentacija. 5, 372

1.3. Делатност Завода

У центру пажње рада Завода била је основна школа због све ширег обухватања деце обавезним школовањем. Када су републике донеле своје законе, планове и програме, Завод је израдио упоредни преглед планова и програма за основну школу. Бројни састанци и семинари које је Завод организовао, као и публикације које је штампао, пружали су помоћ у раду наставницима основних школа у целој земљи.

Стручњаци Завода су, такође, проучавали проблеме у вези са гимназијом: програме, обавезну и изборну наставу и, највише, производни рад.

У погледу стручног образовања, Завод се највише бавио усклађивањем планова и програма стручних школа са потребама привреде. Вршио је многе припремне радове за доношење *Резолуције о стручном образовању*, коју је Савезна народна скупштина прихватила 1960. године. Посебна студија израђена у Заводу посвећена је односу општег и стручног образовања у стручним школама.

За део реформе који се тиче образовања и усавршавања наставника, Завод је разрађивао концепцију и програме нових типова наставничких школа: за педагошке академије, школе за васпитаче и за високе дефектолошке школе. Стручни радови, израђени у Заводу, допринели су основању и ширењу педагошких академија у републикама.

Од 1961. године у Заводу постоји стручна група која се бавила универзитетском наставом, односно проблемима: вишестепене наставе, система и режима студија, ванредног студирања, услова уписа. Ова група је израдила упоредне анализе наставних планова техничких, филозофских и природно-математичких факултета, анализе трајања наставе на појединим ступњевима и започела издавање *Информативног билтена* у ком су објављивани чланци о реформи универзитетске наставе у страним земљама.

Завод је исте године започео проучавање садржаја, метода и наставних средстава у настави неких предмета. Вршене су анализе наставних програма са гледишта савремене науке и прилагођености програма узрасту ученика.

Завод се бавио и питањима уџбеника: проучавањем њихове дидактичке вредности, методологијом писања уџбеника, начелима за израду уџбеника. Сам Завод израдио је неколико уџбеника за основно образовање одраслих: *Прва књига* (за учење читања), *Друга књига* (читанка), *Збирка задатака*...

Док је у првој фази реформе школства преовлађивала дидактичка проблематика везана за наставне планове, програме, методе, у другој фази, од 1960. године, више пажње посвећивано је васпитним питањима. Од те године Завод је прикупљао материјал о васпитној проблематици у ђачким домовима, о друштвеним ставовима ученика гимназије, о животним условима ученика у привреди...

Савезни завод за проучавање школских и просветних питања „остваривао је своје задатке у веома широком распону проблема и ишао је укорак са свим променама у просветној политици и у педагошком животу наше земље“.[12]

1.4. Билтен *Просветна документација* – општи подаци

У сврху обраде документације о просветним, школским и педагошким питањима и презентације свих поменутих и многих других догађаја и докумената из области школства, Савезни завод је почео да издаје *Просветну документацију*, Билтен Савезног завода за проучавање школских и просветних питања.

„БИЛТЕН (franc: bulletin) је врста повремене или периодичне публикације, обично интерног, односно службеног карактера. Тај термин може да означава и неко службено саопштење“.[13]

„БИЛТЕН – Периодична информативна публикација која извештава о званичним подацима и текућим вестима из делокруга рада свога издавача, у којој се повремено могу наћи и дужи научни и полемички текстови“.[14]

„Билтен - мања периодична публикација информативног карактера“.[15]

---

[12] Исто, 376

[13] Grubačić, K. (1964). Enciklopedijski leksikon bibliotekarstva. Sarajevo: Zavod za izdavanje udžbenika, 45

[14] Вранеш, А.; Марковић, Љ. (2008). Од рукописа до библиотеке – појмовник, Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду , 92

[15] Мала енциклопедија просвета. 1, A-J (1978). Београд: Просвета, 200

Билтен *Просветна документација* настао је као резултат рада Одељења за документацију Савезног завода за проучавање школских и просветних питања. У Одељењу је радило шест стручних сарадника. Први број Билтена изашао је 1. јануара 1957. године.

Билтен је уређивао Редакциони одбор Савезног завода за проучавање школских и просветних питања, али чланови Редакционог одбора нису нигде наведени. Одговорни уредник била је Зојица Леви. Билтен је 1957. и 1958. штампао Југословенски центар за техничку и научну документацију, а од 1957. године – Издавачко предузеће „Савремена школа“, Београд. Од 1959. године Билтен је излазио двомесечно, 6 пута годишње. Формат Билтена 1957. и 1958. године је 14,5×20 цм, а од 1959. до 1963. године 17,5×23 цм. У чланцима *Просветне документације* не наводе се аутори.

1957. и 1958. године изашло је 10 бројева Просветне документације (једанпут месечно, сем јула и августа), а од 1959. до 1963. године излази 6 бројева годишње (двомесечно).

1957. година,	годиште I,	бројеви 1, 2, 3, 4, 5, 6 ,7, 8, 9,10
1958. година,	годиште II,	бројеви 1, 2-3, 4, 5, 6, 7, 8, 9,10
1959. година,	годиште III,	бројеви 1, 2, 3, 4, 5-6
1960. година,	годиште IV,	бројеви 1, 2, 3-4, 5, 6
1961. година,	годиште V,	бројеви 1, 2-3, 4, 5, 6
1962. година,	годиште VI,	бројеви 1, 2, 3-4, 5, 6
1963. година,	годиште VII,	бројеви 1, 2, 3-4, 5, 6

1.5. Концепција Просветне документације

У уводној речи Редакционог одбора, у првом броју *Просветне документације*, истакнуто је да ће Билтен пружати обавештења заинтересованим просветним установама и просветним радницима о важнијим догађајима и појавама у просвети и школском животу, како код нас тако и у иностранству.

„Билтену је дат чисто документациони карактер са намером да се са једне стране, на једном месту нађу забележена, у документационом облику, наша кретања на подручју просвете, у овом веома бурном периоду рада на реформи школства и изграђивању новог школског система, а с друге стране, да се оним просветним радницима и установама које се баве проучавањем појединих школских питања и желе да прате савремене појаве у школству, преко библиографије и аналитичких приказа књига и чланака пружи помоћ у одабирању одговарајуће литературе“.[16]

Карактер и садржај Билтена проистиче из самог назива - *Просветна документација.*

Документација се употребљава и као термин за скуп докумената, и као термин за рад са скупом докумената. У ужем смислу то је улажење у садржину документа што претпоставља 3 главне радње: утврђивање да ли је документ вредан документационе обраде, 2. вршење анализе садржаја и израда анотације или приказа и 3. класификовање проученог материјала по неком од система класификације.

Просветна документација део је педагошке документације.

Под педагошком документацијом сматра се разноврстан материјал и друга средства која садрже чињенице и податке или приказују појаве битне за педагошко проучавање и истраживање.

Просветна документација настаје из рада просветно-управних органа, просветно-педагошке службе и просветних организација и удружења. Ова документација обухвата законе, прописе, уредбе и њихова тумачења и коментаре, списе просветно-управних органа, планове и програме за све школе, мрежу школа, реферате, елаборате, извештаје, предлоге и резултате истраживања и испитивања у сврху унапређивања рада у школама и васпитно-образовним установама, записнике и закључке седница разних савета, одбора, комисија, конференција и састанака. Карактеристика ове документације је да настаје изван школа и васпитно-образовних установа са наменом да усмерава, помаже и унапређује њихов рад, као и рад осталих установа које се баве питањима просвете, васпитања и образовања.

[16] Уводна реч. (1957). Просветна документација. Београд, 1, 1

Документација просветно-педагошких органа, просветно-педагошке службе, у коју спада Савезни завод за проучавање школских и просветних питања, и просветних удружења и друштава објашњава услове и поводе за доношење појединих школских и других прописа, као и њихово спровођење.

Одељење за документацију Савезног завода за проучавање школских и просветних питања имало је задатак да систематски ради на прикупљању, сређивању и обрађивању документације о просветним, школским и педагошким питањима. Одељење је, такође, израђивало аналитичке приказе новонабављених књига и чланака из часописа које је Завод набављао. Ово одељење издаје Билтен *Просветна документација*.

У овом одељењу су превођени чланци везани за школство са више страних језика.

Послови Одељења деле се у три области:

1. Прикупљање и обрада материјала – оцењивање потреба и вршење избора књига за поједине области које се у Заводу проучавају; сређивање необјављених материјала, класификовање књига, чланака по УДК...

2. Послови око израде документационих елабората из области компаративне педагогије, прегледа главних збивања у школству, аналитичких приказа књига и чланака, библиографија за поједина педагошка пиања. 3. Одржавање веза са сличним установама у земљи и иностранству и дистибуција документационог и информативног материјала овим установама.

Задатак Одељења је био и да преводи већи број чланака о актуелним питањима из области просвете. Посебно је преведена збирка чланака који се односе на реформу школства у СССР-у и у источним земљама. Израђене су библиографије књига и чланака из наше и стране литературе којима располаже библиотека Завода, а који се односе на реформу школства у СССР, школство и економско-социјални развој, друштвено користан рад ученика; о школском психологу; о стручном школству у неким страним земљама, о просвети у свету, о испитима и оцењивању ученика.

Завод је преко свог Одељења за документацију редовно пратио збивања у области школства у земљи и иностранству. На основу прикупљених и сређених

материјала пружане су информације и обрађивани документациони материјали, библиографије и прикази. На овај начин Завод је оспособљен за пружање ширих информација о разним просветним питањима.

Обиман фонд одабраних педагошких књига, брошура, часописа, листова наших и страних, које је Завод набављао и примао, представља извор за израду одговарајућих документационих елабората, информација, приказа библиографија и сл. како за потребе стручних група у Заводу, тако и за друге установе и институције које се баве школским и просветним питањима

Завод је одржавао везе са сличним институцијама у иностранству. Много документационог и информативног материјала набављено је сарадњом и разменом са европским земљама. Због тога у Билтену има много превода. Државе са којима је Завод сарађивао су: Енглеска, Немачка, СССР, Француска, Чехословачка, Пољска и Швајцарска, па су преведени текстови највише везани за школство ових земаља.

Целокупан документациони материјал до ког се дошло радом Одељења објављиван је у Билтену *Просветна документација*.

У првим годинама свог излажења Билтен је пружао обавештења заинтересованим просветним установама и просветним радницима о догађајима и појавама у просвети у школском животу, како код нас, тако и у иностранству.

У свом раду на прикупљању, сређивању и обради документационог материјала Савезни завод се руководио потребама просветних органа, установа и организација, као и посебним интересовањима просветних и других радника на подручју школства и просвете.

Објављивао је у Билтену, углавном, 3 врсте материјала:

- „делимичне или дефинитивне резултате проучавања и истраживања појединих проблема везаних за рад на развитку и унапређењу школа и школства у НР Србији;

- материјале са разних стручних саветовања, семинара и уопште материјале који се односе на све облике рада у којима се Завод појављује као иницијатор или непосредни организатор конкретних мера за унапређење рада школа и усавршавање наставника;

- искуства истакнутих наставника практичара, који по задатку Завода и под његовим руководством раде у огледним, експерименталним школама и сличним центрима, као и искуства осталих наставника, просветних саветника и просветно-педагошке службе на унапређењу рада у школама и васпитно-образовног рада уопште“.[17]

Билтен је доносио материјале како из области општеобразовног, тако и из области стручног школства; изношена су мишљења о савременим наставним средствима, уџбеничкој и приручној литератури, школској опреми и школским објектима. Објављивао је, такође, и материјале Републичког центра за усавршавање наставника.

1.6. Рубрике

Билтен *Просветна документација* састоји се од два дела. У првом делу доносе се подаци о важнијим збивањима у области школства и просвете: о конференцијама и саветовањима, семинарима и саборима, новим законима и прописима и значајним одлукама републичких савета, развоју школске реформе, службама установа, које просветни радници могу да помоћу билтена да прате. Региструје се све што може допринети развоју и унапређењу нашег школства.

У другом делу Билтен доноси податке о домаћим и страним књигама са кратким аналитичким приказима, као и приказе значајних чланака из домаће и стране педагошке штампе класификоване по децималној класификацији, тако да се могу испресецати и употребити за картотеку.

Први део Билтена сачињавале су рубрике:

- Догађаји и појаве у школству и просвети;
- Друштвено управљање;
- Законски прописи;
- Вести из земље и иностранства.

[17] О Билтену. (1959). Просветна документација. Београд, 5-6, 39

Од броја 4. из 1957. године уведене су и рубрике: Из савета за школство и Саветовања. Међутим, пошто се саветима бавила рубрика Друштвено управљање, а саветовањима рубрика Вести из земље, оне су од 1960. године укинуте.

Прва рубрика **Догађаји и појаве у школству и просвети** обавештава о свим догађајима везаним за просвету: конференције, конгреси, саветовања, резолуције, пленуми Савеза синдиката Југославије уколико су имали тачку дневног реда посвећану школству, седнице Одбора за просвету Народне скупштине, комисије из области образовања. Главна тема коју је третирала ова рубрика је рад на школској реформи. Редовно су праћене седнице Савезне комисије за реформу школства и у Билтену су објављивани извештаји са ових седница. Остале теме су: рад Савезног завода за проучавање школских и просветних питања, радничко образовање, проучавање живота деце и омладине у школи и ван ње (у питању је задатак Завода за који је формирана посебна група), проблеми средњошколске омладине и наставе, програми за образовање одраслих, просветна питања националних мањина, финансирање школа... Иако се у рубрици **Законски прописи у области школства** објављују сви прописи везани за образовање и најбитнији закони, као најбитнији догађаји за просвету, они се наводе и у овој рубрици (*Закон о основној школи*, *Закон о гимназији*). Најпре се анализира нацрт закона, дају се дискусије и различити предлози у вези са законом, а сам закон се објављује после усвајања.

Рубрика **Друштвено управљање** доноси извештаје са саветовања и седница посвећених друштвеном управљању у школству. Према *Општем закону о управљању школама* који је Савезна народна скупштина усвојила 1955. године, у школама се као органи управљања јављају школски одбори, наставничко веће и директор школе. Поменутим Законом предвиђене су и заједнице ученика – разредне и школске. Сваки орган друштвеног управљања имао је самосталан делокруг рада, а њихови међусобни односи заснивали су се на законом утврђеним правима и дужностима. Ова рубрика разматрала је рад органа друштвеног управљања на нивоу општина, сарадњу Савета за просвету са школским институцијама, рад инспекторске службе, рад разредних, школских и ђачких

заједница. Највише простора посвећено је раду школских одбора као главном органу друштвеног управљања у школама.

Рубрика **Законски прописи у области школства** само наводи прописе из области школства или укратко износи њихову садржину, уз обавезно навођење броја и датума гласила у ком је пропис објављен. До 1961. године уз поменути закон је дата анотација, а од првог броја 1961. године закони и остали прописи су само побројани. Прописи се односе на област предшколског васпитања, основног, средњег, вишег и високог образовања. Представљени су закони, уредбе, одлуке, правилници, решења, статути. Прописи су разврстани по нивоима школовања, али и по републикама. На овај начин просветна јавност је могла да сазна када и где су објављени најновији прописи из области школства и да се о њима информише по потреби.

Рубрика **Вести из земље и иностранства** преузима вести које се тичу просвете из других часописа

Вести из земље имају локални карактер. Оне се често преузимају из других новина (*Политика, Глас рада, Сомборске новине*...). Углавном обавештавају о необичнијим појавама везаним за школство. Могу послужити као примери добре праксе јер се наводи увођење новина у неким школама (на пример: описно оцењивање, кабинетска настава, групни рад у настави, естетско васпитање, часови друштвеног управљања, недељни друштвено-забавни час, ђачки часописи...). Овде се прати рад педагошких центара. Овај део рубрике, такође, саопштава о семинарима за просветне раднике који ће бити одржани и обавештава о садржају протеклих семинара. Рубрика *Вести из земље* прати и доласке Унескових стручњака у нашу земљу и саоштава о циљевима и садржају посете.

Вести из иностранства углавном представљају чланке из Билтена БИЕ (Bureau international d'education – Међународни биро за просвету) који је Савезни завод редовано набављао и уз вест се наводи из које је земље. Међународне конференције и међународна саветовања, семинари и конгреси су детаљно представљени, даје се циљ њиховог одржавања, теме и садржаји предавања. Остале вести дају кратке статистичке податке из других земаља или нове појаве у страним школама које, евентуално, могу послужити као узор за наше школство (на пример:

укидање домаћих задатака у основној школи, коришћење телевизије у настави, техничка матура, петодневна настава, типови помоћних одељења).

У неким бројевима посебна рубрика је **УНЕСКО** (United Nation Education, Science and Culture Organization UNESCO – Организације уједињених нација за просвету, науку и културу). У њој се наводе вести везане за конференције, састанке и друге активности ове агенције Уједињених нација, као и Међународног бироа за просвету и даје се кратак садржај препорука са конференција (на пример: о програмима основне школе, о олакшању образовања у сеоским областима, образовању одраслих...). Ова рубрика, такође, представља нове публикације Унеска. Поврмено се представљају и Унескови годишњи извештаји.

Привремена рубрика **Из савета за школство** преносила је извештаје са седница савета за школство (републичких, покрајинских и среских) и њихове планове и програме рада. Чланци су разврстани по републикама и покрајинама. Савет за школство је „државно-друштвени орган надлежан за послове школства у општини, срезу, аутономној јединици и републици, који је у нас уведен 1953. године“.[18] Надлежности савета су: да покрећу питања од заједничког интереса за школе, доносе закључке од општег интереса за унапређивање наставе и других облика васпитно-образовног рада, утврђују основе наставних планова и програма школа.

Привремена рубрика **Саветовања,** како сам назив упућује, преносила је детаљно извештаје о бројним саветовањима одржаваним на територији целе Југославије. Навођени су датуми одржавања, место, тема, број учесника, садржај предавања или дискусија. Рубрика је поврмене о мењала назив у **Саветовања – Семинари** или **Конференције – Саветовања – Семинари** у зависности од врсте стручних скупова о просветним питањима којих је током месеца било највише у земљи. На саветовањима су третирана нека општа питања из области школства (слободне активности у школи, упис у средњу школу, усавршавање наставног кадра, саветовања за школске инспекторе, просветно-педагошку службу...), или су

[18] Педагошки речник. 2. део. (1967). Београд: Институт за педагошка истраживања, 317

била посвећена само настави појединих предмета (за ликовно васпитање, историју...).

За овај део Билтена карактеристично је да су се теме у рубрикама преклапале, па и понављале. *Закон о основној школи* и *Закон о гимназији* дати су у рубрикама **Догађаји и појаве у школству и просвети**, **Законски прописи** и **Вести из земље**, али су различито третирани. У рубрици **Догађаји и појаве у школству и просвети** дата је компаративна анализа са претходним законима, у рубрици **Законски прописи** даје се анотација закона, а рубрика **Вести** само информише да се закон појавио. То би била и главна разлика међу овим рубрикама. Нека саветовања и семинари дати су у рубрици **Саветовања**, а нека у оквиру **Вести из земље**. Уколико је Редакција часописа сматрала да је саветовање од већег значаја, о њему је писано на странама рубрике **Догађаји и појаве у школству и просвети**.

Други део *Просветне документација* чини **Библиографија**.

Главни задатак овог дела Билтена је да реферише о новоизашлој литератури из области педагогије, психологије, методике наставе... Сврха је да се створи утисак о раду који је представљен, на основу кога се читалац може одлучити о потреби читања оригинала. Овакав тип часописа мора да своје стручно подручје (школство) што потпуније обухвати и обради.

У целини Библиографија рубрике су се мењале, нарочито у првој години излажења часописа. С временом су се усталиле следеће:

- Библиографски преглед најновијих домаћих педагошких књига и брошура;
- Нове публикације;
- Прикази књига и чланака из домаће и стране педагошке литературе;
- Додатак.

Рубрика **Библиографски преглед најновијих домаћих педагошких књига и брошура**, како сам наслов каже, даје само основне библиографске податке о најновијим књигама и брошурама које се баве темама везаним за школство.

Рубрика **Нове публикације** је анотирана библиографија књига и часописа из области просвете, изашлих у претходном месецу. Анотација је врста обраде документа. То је изношење, навођење и набрајање тема тј. „анотирање“ материјала

који се у чланку налази. Она исцрпно даје податке о томе шта се чланку пише, какве проблеме третира и решава. Анотација по правилу не може заменити читање оригиналног чланка, али може послужити стручњацима као путоказ код избора чланака.

Рубрика **Прикази књига и чланака из домаће и стране педагошке литературе** настајала је као битан део рада Одељења за документацију Савезног завода. Приказ сажето понавља резултате и закључке дела и указује на њихов значај. Израда приказа има за циљ: „да стручњацима омогући праћење развитка њихове струке без читања оригиналне литературе на разним језицима, што је данас технички већ неизводљиво с обзиром на огроман број публикација; да стручњацима олакша избор чланака у случајевима када треба развој и стање неког проблема у потпуности проучити у циљу израде експертизе, пројекта... “[19]

У сталној рубрици **Додатак** налази се библиографија радова о појединим просветним темама нпр. о оспособљавању ученика у писменом изражавању, о предшколском васпитању, списак страних наставних планова и програма, приказ неких међународних и страних центара за документацију и института за проучавање школства... У овој рубрици су наведене искључиво књиге које се налазе у библиотеци Завода

У последњим бројевима Просветне документације (у последње две године излажења) први део Билтена заузимао је много мањи део у односу на други део – Библиографија.

1.7. Престанак излажења

„Од априла 1963. године Савезни завод за проучавање школских и просветних питања као савезна установа наставља са радом као самостална установа под називом Југословенски завод за проучавање школских и просветних питања“[20] .

[19] Документација у предузећима и установама. (1953). Београд: Југословенски центар за техничку и научну документацију, 53

[20] Уредба о Југословенском заводу за проучавање школских и просветних питања. (1963). Просветни гласник, 4, 57

Ова уредба објављена је и у Билтену број 3-4, 1963. године.

Иако је Билтен *Просветна документација* изашао регуларно у 1963. години, без обзира на промену назива и статуса Завода, ипак је то била његова последња година појављивања. 1964. године појављује се нови часопис Завода - *Ревија школства и просветна документација.*

2. СТУДИЈА О *РЕВИЈИ ШКОЛСТВА И ПРОСВЕТНОЈ ДОКУМЕНТАЦИЈИ*

2.1. Југословенски завод за проучавање школских и просветних питања

Југословенски завод за проучавање школских и просветних питања постоји од 1963. године и делује као самостална стручна институција.

Задаци Југословенског завода за проучавање школских и просветних питања су: „да врши и организује проучавање проблема из области образовања и васпитања, нарочито у погледу наставних планова и програма и метода рада у школама и другим установама за образовање и васпитање; да прати и уопштава искуства и резултате у области педагошке теорије и праксе; да учествује у праћењу и спровођењу реформе школства; да проучава проблеме школског система и разних облика образовања и васпитања и њиховог усклађивања са потребама економско-друштвеног развитка, материјалне и друге услове потребне за рад школа и других образовно-васпитних установа, као и положај и улогу школа и њихових органа у систему друштвеног самоуправљања; да прати и проучава проблеме и разрађује елементе неопходне за организован и ефикасан рад на образовању стручних кадрова; да пружа помоћ при изради и примењивању наставних планова и програма као и савремених достигнућа и метода у образовању и васпитању; да развија везе и остварује сарадњу са сличним институцијама у иностранству; да издаје публикације у оквиру своје делатности; да врши и друге задатке које му посебни прописи ставе у делокруг“.[21]

Оснивач Завода остало је Савезно извршно веће. Док је раније Завод био укључен у управни систем делујући као стручни орган Савезног секретаријата за просвету и културу, после доношења Уредбе он постаје самостална установа основана на начелима друштвеног самоуправљања, отворенији је према јавности и има шире и самосталније задатке, као и већу одговорност. Посебно је Завод обавезан да унапређује и врши научна истраживања у области образовања и васпитања у нашој земљи. Његова улога је, такође, координација и усмеравање научно-истраживачког рада свих институција које се баве педагошким питањима.

[21] Исто, 57

Завод је у то време био иницијатор интеграционих процеса у области образовања и стручним радом је требало да доприноси остварењу јединствених решења за разноврсна школска и просветна питања.

На основу заједничког договора Завода и Савезног секретаријата за образовање и културу одлучено је да Завод треба да самостално излази са својим предлозима и пројектима и да резултати његовог стручног и научног рада треба да послуже као основа за решавање значајних питања у просветној политици.

У марту 1963. године за новог директора Завода постављен је др Драгутин Франковић, професор универзитета. У септембру исте године формиран је први Савет Југословенског завода, а за његовог председника изабран је Пера Дјетелић. Спољни чланови Завода постали су значајни научни, просветни и политички радници.

Завод је у овом периоду изменио и осавременио методологију планирања рада уз оријентацију на дугорочне теме. Вршени су обимни експериментални радови у оквиру већих пројеката, организовани у виду дидактичког експеримента.

До 1968. године главни нагласак у програму рада Завода био је на проучавању система образовно-васпитних установа и праћење реформе. Од 1968. године у програму рада Завода главно место заузимају стратегијски правци реформе система васпитања и образовања у земљи, на свим нивоима и ступњевима.

Завод је дао значајан допринос припреми, изради и праћењу реализације изузетно важних друштвених докумената који су представљали окосницу реформе школства, као што су: *Тезе о развоју и усавршавању система васпитања и образовања у СФРЈ* (усвојене 1968. године), *Резолуција Савезне скупштине о развоју васпитања и образовања на основама самоуправљања* (донета 1970. године)... Завод је имао задатак и да прати релизацију ставова ове Резолуције и да подноси извештаје скупштинским већима.

Из области система образовања Завод је проучавао следеће проблеме: реформу основне школе (у периоду од 1959. до 1962. године), школе са продуженим боравком, реформу гимназије (Завод је анализирао дотадашњу реформу и усвојио предлоге за даљи развој гимназије), систем образовања

стручних кадрова у појединим областима, рад предшколских установа и њихово повезивање са основном школом, образовање на принципима двојезичности...

Дугорочне теме на којима је Завод радио су: политехничко образовање, образовање уз рад у привредним организацијама, положај омладине у друштву (у сарадњи са Институтом друштвених наука), самоуправљање у школама, рационализациа процеса учења (уз учешће 300 научних и просветних радника из земље)...

2.2. Промена статуса Завода

Године 1971. приступило се разрађивању нове концепције о улози и положају Завода. Скупштински и извршни органи СР Србије покренули су иницијативу да се Завод интегрише са одговарајућим републичким просветним институцијама (заводима). Дана 8. 12. 1971. године Савезно извршно веће донело је одлуку да се Југословенски завод припоји одговарајућим заводима СР Србије. Тиме је и формално престао статус Завода као савезне институције.

У јесен 1972. године остварен је процес прве фазе интеграције – формиран је Институт за истраживање и развој образовања. Југословенски завод постао је Завод за проучавање школских и просветних питања, а у састав Института, поред Завода, ушли су: Завод за основно образовање и образовање наставника, Завод за стручно образовање, Институт за педагошка истраживања и Центар за аудио-визуелна истраживања.

Основна промена у раду Завода огледала се у томе што је његов рад усмерен на проучавање проблема образовања у СР Србији. Завод је неке пројекте отада радио са осталим организацијама Института (*Концепција дугорочног развоја васпитања и образовања у СР Србији до 1986. године, Основе дугорочног програма модернизације образовно-васпитне делатности у СР Србији*...). Али, Завод је и самостално радио на многим пројектима: о повратном образовању, о образовању деце наших радника привремено запослених у иностранству, о уџбеничкој литератури и многим другим.

Институт за истраживање и развој образовања прерастао је у Републички завод за образовање васпитања и образовања доношењем Закона о просветно-педагошкој служби 1975. године.

2.3. Настанак часописа *Ревија школства и просветна документација*

Уз многе облике повезивања са јавним мишљењем (састанци, конференције, саветовања, дискусиона трибина, сарадња у штампи, публикације), Заводу је био потребан инструмент комуницирања са друштвом у облику часописа. Зато је Југословенски завод покренуо нови часопис *Ревија школства и просветна документација.*

Часопис *Ревија школства и просветна документација* настао је сједињавањем два часописа: *Ревије школства* и *Просветне документације.*

Ревију школства издавао је 6 година Синдикат просветних и научних радника Југославије. Први број појавио се у септембру 1957. године. Излазио је свака два месеца у току школске године. Циљ покретања овог часописа је био да просветни радници прате најзначајнија достигнућа у школству наше земље и других земаља. Тај часопис вршио је значајну улогу у просветном животу информишући јавност о школским и педагошким кретањима у иностранству и о важнијим догађајима код нас. Тиме је дао прилог и развијању интересовања за компаративну педагогију.

При спајању часописа руководили су се СО Синдиката радника друштвених делатноси Југославије и Југословенски завод потребом за интегрисањем и специјализовањем педагошких часописа, која је била истакнута на саветовању педагога Југославије, јуна 1963. на Сљемену. Овај часопис специјализован је за компаративну педагогију и просветну политику. Таква физиономија часописа разликује га од низа других часописа који су више оријентисани на разрађивање општепедагошке, дидактичке и практичне стране нашег образовног и васпитног система.

2.4. Концепција часописа

Нови часопис *Ревија школства и просветна документација* наставља деловање *Ревије школства,* усмеравајући избор оригиналних и преведених чланака одређеније на оне теме које су у земљи актуелне с обзиром на изградњу савременог система социјалистичког образовања и васпитања деце, омладине и одраслих. Посебну пажњу посвећује приказима стања и развијању научноистраживачког рада у овој области, питањима система образовних установа, економици образовања, планирању у школству и уопште, просветној политици. Истовремено, редакција је настојала да информише читаоце о педагошким збивањима и догађајима у другим земљама, о раду међународних организација као што су УНЕСКО, БИЕ, ОЕЦД и о догађајима код нас. То је једним делом био задатак Билтена *Просветна документација* који је излазио 7 година у издању Југословенског завода за проучавање школских и просвтених питања.

Просветним радницима био је потребан добар преглед наше и стране литературе и прописа ради њихове шире информисаности о питањима којима се баве. Ову потребу задовољавао је Билтен *Просветна документација* на високо стручан начин и обимније него други часописи. „Нови часопис имао је у свом програму задатак да ову потребу задовољава још потпуније и диференцираније, како би могао послужити свима: и наставницима, и заводима за школство, и просветно-културним већима, и научним радницима, као и библиотекама да се могу брзо и лако оријентисати у литератури и прописима. Зато, поред тзв. текуће библиографије, часопис је доносио сажете приказе најважнијих књига и чланака, као и тематске библиографије о питањима која су у одређеном времену у центру пажње. Обележавње библиографских јединица УДК бројевима има практичну и стручну вредност за сналажење у све опширнијем фонду књига, часописа и прописа“.[22]

Поред ових задатака које су и досад извршавали часопис *Ревија школства* и Билтен *Просветна документација*, нови часопис преузима још једну функцију: да буде гласило Југословенског завода за проучавање школских и просветних питања

[22] Uvodna riječ. (1964). Revija školstva i prosvetna dokumentacija. Beograd, 1, 1

и веза између Завода и јавности. У њему се одражава рад Завода и тако је тај рад постао приступачан просветној јавности. У часопису Завод износи своје ставове и предлоге како би могао утицати на јавно мишљење о школским и просветним питањима. Њиме је Завод желео да се повеже са својим сарадницима на терену да би с временом часопис постао организатор свих оних стручних и научних радника који желе да сарађују у програму научноистраживачког рада Завода.

Овај задатак часописа *Ревија школства и просветна документација* је веома важан и сасвим нов у његовој физиономији. Он произилази из нове улоге и статуса Југословенског завода за проучавање школских и просветних питања на основу Уредбе од 11. децембра 1962. године.

У посебној рубрици читалац је могао наћи информације о програму рада, о појединим студијским пројектима, о раду одељења, о састанцима и акцијама које су покренуте, као и извештај о раду Завода. У тој рубрици читаоци су могли сарађивати својим предлозима и оценама и тако утицати на програм и правац рада Завода. Сарадници Завода овде су објављивали претходне извештаје о току и резултатима својих истраживања, одломке из завршених радова или њихове резимее.

Часопис је намењен „стручном и руководећем кадру у органима просвете, у проветно-педагошким службама, у школама и другим образовним установама, као и научно-педагошким кадровима и студентима на факултетима и у наставничким школама. Намењен је и свима који се интересују за стање школства и просвете у другим земљама и за научни рад у тој области код нас“.[23]

2.5. Општи подаци

Према концепцији Редакције, годишње је требало да излази 5 бројева *Ревије школства и просветне документације*. То је реализовано 1964. и 1965. године. Већ од 1966. па до 1976. године часопис излази у 4 броја годишње.

[23] Исто, стр. 3

1964. година	годиште I	бројеви 1, 2, 3, 4-5
1965. година	годиште II	бројеви 1, 2, 3-4, 5
1966. година	годиште III	бројеви 1, 2, 3, 4
1967. година	годиште IV	бројеви 1, 2, 3-4
1968. година	годиште V	бројеви 1, 2, 3-4
1969. година	годиште VI	бројеви 1, 2, 3, 4
1970. година	годиште VII	бројеви 1, 2, 3-4
1971. година		----------
1972. година	годиште VIII-IX	бројеви 1, 2, 3-4
1973. година	годиште X	бројеви 1-2, 3, 4
1974. година	годиште XI	бројеви 1-4
1975. година	годиште XII	бројеви 1, 2, 3, 4
1976. година		---------
1977. година	годиште XIV	број 1

Из приложеног прегледа види се да је часопис имао прекиде у излажењу. 1971. године часопис није излазио због промене положаја његовог издавача, Југословенског завода за проучавање школских и просветних питања. Потпуним преношењем надлежности Федерације у области образовања и васпитања на социјалистичке републике и покрајине и престанком рада Савезног завода за образовање и културу, поставило се питање и постојања савезних установа у тој области. На Седници Савезног извршног већа од 8. 12. 1971. године, одлучено је да Југословенски завод за проучавање школских и просветних питања престане с радом као установа коју је основала федерација и да се припоји стручним установама СР Србије. Од 1972. године Завод ради под новим именом – Завод за проучавање школских и просветних питања.

Настојањем Завода потписани су са социјалистичким републикама и покрајинама уговори о заједничком финансирању једног броја информативних едиција и међу њима и часописа *Ревија школства и просветна документација,* који је 1972. године наставио да излази.

1974. године изашао је четвороброј *Ревије школства и просветне документације*. Часопис је изашао тек крајем године, а као разлоге нередовног излажења Редакција је навела несређену финансијску ситуацију, условљену ранијом променом статуса Завода.

У току 1976. године Завод за проучавање школских и просветних питања и још неколико републичких образовних институција интегрисали су се у Републички завод за унапређивање васпитања и образовања. Услед припрема за интеграцију и реорганизацију, у 1975. години није до краја остварен програм издавачке делатности. Зато се часопис *Ревија школства и просветна документација* 1976. године није појавио.

Због свега овога мењао се издавач *Ревије школства и просветне документације.* Од 1964. до 1970. то је био Југословенски завод за проучавање школских и просветних питања, од 1972. до 1975. године – Завод за проучавање школских и просветних питања, а 1977. године – Републички завод за унапређивање васпитања и образовања, Сектор за педагошку документацију, информације и издавачку делатност.

Од 1964. до 1970. године главни уредник часописа био је др Драгутин Франковић, а одговорни уредник Зојица Леви. 1972, 1973. и 1974. године главни и одговорни уредник је др Драгутин Франковић, 1975. године главни и одговорни уредник је Михајло Јухас, а технички уредник Анка Јакшић и 1977. године главни и одговорни уредник је Михајло Јухас.

Уређивачки одбор часописа мењао се из године у годину:

1964. године: Глигорије Ерњаковић, др Драгутин Франковић, Михајло Јухас, др Љубомир Крнета, Зојица Леви, Милан Мирковић, Спасоје Павићевић (технички уредник), Недељко Савић, Миливоје Урошевић и Петар Живојиновић, а од броја 3 и др Михаило Палов.

1965. и 1966. године: др Драгутин Франковић, Михајло Јухас, Зојица Леви, Дивна Марковић-Лебл, Спасоје Павићевић (технички уредник), Славољуб Живановић и Петар Живојиновић.

1967. и 1968. године: др Драгутин Франковић, Зојица Леви, др Михајло Палов, Мирко Папреница, Спасоје Павићевић, др Мартин Петанчић, Славољуб Живановић.

1969. године: др Драгутин Франковић, Зојица Леви, др Михајло Палов, Мирко Папреница, Спасоје Павићевић, Славољуб Живановић.

1970. године: др Драгутин Франковић, др Милутин Јорговић, Михајло Јухас, др Михаило Палов, Мирко Папреница, Спасоје Павићевић, Славољуб Живановић.

1972, 1973. и 1974. године: др Драгутин Франковић, Михајло Јухас, Мирко Папреница, Славољуб Живановић.

1974. и 1975. године: др Драгутин Франковић, Габор Јаноши, Михајло Јухас, Јелисавета Квасневски, Мирко Папреница, Ђурђица Вајганд, Славољуб Живановић.

1977. године (свеска 1): Анка Јакшић, Габор Јаноши, Михајло Јухас, Јелисавета Квасневски, Мирко Папреница, Славољуб Живановић.

Од 1975. године сваки чланак има резиме на енглеском и руском језику

2.6. Рубрике и садржај часописа

Часопис *Ревија школства и просветна документација* је „стручни часопис за системска и педагошка питања и просветну документацију у чијем се првом делу објављују одабрани стручно-педагошки чланци познатих стручњака и обрађују значајна питања школског система, реформе образовања, унапређење васпитно-образовног процеса. Дају се и преводи најзначајнијих иностраних аутора. Други део је информативно-документацијски и садржи актуелну документацијску грађу (изворну и обрађену) о догађајима у просвети и образовању у земљи и иностранству, затим приказе књига и библиографске податке о литератури посвећеној васпитању и образовању. (Излазе 4 свеске годишње).“[24]

[24] Kvasnevski, J. (1975). O radu dokumentacije i informacija u Zavodu. Revija školstva i prosvetna dokumentacija. 2, 51

У 1964. години часопис је имао следеће рубрике:

- Расправе и чланци;
- Из Југословенског завода за проучавање школских и просветних питања;
- Догађаји у нашој земљи;
- Догађаји у иностранству (подрубрика УНЕСКО);
- Библиографија: Најновије домаће књиге и брошуре;
  Најновији прописи о школству;
  Прикази књига и чланака из стране и домаће педагошке литературе.

Од 1965. године појављује се рубрика Догађаји и појаве у школству и просвети.

Прва рубрика, **Расправе и чланци**, укључује следеће теме: реформа гимназије (задаци гимназије, њен статус, образовно-васпитна структура, однос гимназије са основном школом и средњим стручним школама, завршни испит...), анализа наставних планова и програма, уџбеници за основну и средњу школу (методологија писања уџбеника у разним земљама, начела израде уџбеника, дидактичка вредност уџбеника...), образовање одраслих (методе описмењавања, о програму основног образовања одраслих, стручно квалификовање одраслих уз рад путем фабричких и школских центара, дописно школовање), средње стручне школе (однос општег и стручног образовања у стручним школама, усклађивање планова и програма стручних школа са потребама привреде), праћење и педагошка оцена телевизијских програма, програмирано учење (дат је педагошки значај ове појаве, развој програмираног учења у страним земљама које предњаче у овој области, изложени су принципи програмираног учења, типови програма и технике израде, двојезична настава).

Пошто је у Заводу 1961. године формирана стручна група за праћење и одрађивање разноврсних питања универзитетске наставе код нас и у свету, и часопис је доносио бројне чланке о вишем и високом образовању обрађујући теме: рефрома на факултетима, систем и режим студија, услови уписа, разни аспекти ванредног студирања, вишестепена настава...

Ова рубрика је често била тематска, везана за значајне догађаје из школства. Цела рубрика у броју 2. из 1968. године била је посвећена *Тезама о развоју и усавршавању система образовања у СФРЈ*. Јубиларни текстови посвећени су: 50-годишњици Октобраске револуције, 100-годишњици рођења Владимира Иљича Лењина, 25-годишњици Организације уједињених нација...

Рубрика **Из Југословенског завода за проучавање школских и просветних питања** не појављује се у свим бројевима. Углавном, први број у години садржи Извештај о раду Завода у претходној години, а у једном од бројева појављује се план Завода за наредну годину.

Извештај о раду Југословенског завода за проучавање школских и просветних питања објашњава организацију Завода, износи извршење програма рада и анализу постигнутих резултата. У овом делу Извештаја детаљно се наводе стручне теме које је Завод обрађивао за разне наручиоце, највише за Савезни секретаријат за образовање и културу, затим за Савет организација и установа за васпитање деце Југославије, за Завод за запошљавање радника СР Србије и бројне друге; за Издавачко предузеће „Нолит“ Завод је повремено израђивао селективне библиографије, најчешће педагошке литературе. Анализа постигнутих резултата обухвата и семинаре који су одржани у организацији Завода.

Посебан део Извештаја је Рад центра за документацију и инфромације, у ком се говори о раду библиотеке Завода, о сарадњи и размени са страним педагошким институцијама и међународним организацијама, о изради селективних библиографија...

Извештај садржи и следеће делове: Сарадња Завода с институцијама и организацијама о земљи, Развијање међународних веза и стручно усавршавање у иностранству и Издавачка делатност.

Рубрика **Догађаји и појаве у школству и просвети** дели се на два дела: У нашој земљи и У иностранству.

Подрубрика *У нашој земљи* доносила је сажетке конгреса, пленума, седница, састанака, симпозијума, саветовања, одлука које се на било који начин тичу просветних дешавања, представљала је законе и остале прописе везане за школство.

Подрубрика *У иностанству* садржи изводе из препорука Унеска, из декларација које усваја Генерална конференција Унеска, садржаје конференција везаних за просвету и поједине наставне теме као што су: програмирано учење, нови методи у васпитању деце и омладине, иновације у образовању, осипање и понављање у образовању... Представљене су поједине појаве из страног школства ради упознавања са туђим искуствима (програмирана настава, систем стручних школа, образовање наставног кадра, школски рачунски центри, реформе гимназије, увођење предметне наставе у нижим разредима основне школе...).

У рубрици **Најновије домаће књиге и брошуре** подаци су узимани из билтена *Библиографија Југославије – књиге, брошуре и музикалије*. Књиге и брошуре су само набројане, као што су и у рубрици **Најновији прописи о школству** – закони, одлуке, решења, правилници... само наведени и разврстани по републикама. Рубрика **Прикази књига и чланака из стране и домаће педагошке литературе** садржи анотацију.

Повремене рубрике биле су Из дискусије на Саветовању о систему образовања и васпитања у СФРЈ (садржи неколико дискусија са овог Саветовања, одржаног 20-23. септембра 1967. године у Београду, као и приказ Саветовања).

Југословенски завод за пручавање школских и просветних питања пратио је јавну дискусију о *Тезама о развоју и усавршавању система образовања и васпитања у СФРЈ* и после спроведене анализе пристиглих мишљења, примедби и предлога, израдио је за Савезну скупштину две књиге „Аналитичког прегледа“ и „Сумарни извештај о јавној дискусији о *Тезама о развоју и усавршавању система образовања и васпитања у СФРЈ*“. У часопису *Ревија школства и просветна документација* објављени су Закључци из јавне расправе о *Тезама о развоју и усавршавању система образовања и васпитања у СФРЈ*, а затим и Извештај о току и резултатима јавне дискусије о систему образовања и васпитања у СФРЈ који су на основу резултата јавне дискусије донели Одбор за просветно-културна питања Савезног већа, Одбор за образовање Просветно-културног већа и Савезни савет за образовање и културу. Ови догађаји резултирали су *Резолуцијом о развоју васпитања и образовања на самоуправној основи*, која је прихваћена на заједничкој седници Већа народа и Просветно-културног већа Савезне скупштине 26. марта

1970. године. Цео текст *Резолуције* објављен је у *Ревији*, а бројни текстови сарадника часописа давали су њене коментаре.

Из представљених рубрика види се да је часопис *Ревија школства и просветна документација* био потпуно укључен у најактуелнија и најзначајнија школска питања у земљи у другој половини 60-их и првој половини 70-их година 20. века, а многе иностране нове просветне појаве стизале су преко овог часописа у наше школе.

3. СТУДИЈА О *РЕВИЈИ ОБРАЗОВАЊА*

3.1. Републички завод за унапређивање васпитања и образовања

Републички завод за унапређивање васпитања и образовања основан је Законом о просветно-педагошкој служби, који је усвојила Скупштина Социјалистичке Републике Србије 21. јула 1975. године. Просветно-педагошка служба организује се ради унапређивања васпитно-образовног рада у области предшколског, основног и средњег образовања и васпитања. Просветно-педагошку службу врше општински и међуопштински заводи за унапређивање васпитања и образовања и Републички завод за за унапређивање васпитања и образовања.

„Делатности Републичког завода су да:

1. проучава и предлаже мере за усавршавање систем васпитања и образовања у складу са утврђеним друштвеним потребама;
2. припрема, прати примену и ради на унапређивању програма васпитно-образовног рада, даје мишљење на наставне планове и програме које доноси, односно на које даје сагласност Просветни савет Социјалистичке Републике Србије;
3. припрема нормативе за остваривање васпитно-образовних програма које доноси или на које даје сагласност Просветни савет Социјалистичке Републике Србије и прати и проучава примену уџбеника у наставно-васпитном раду и предлаже мере за њихово унапређивање;
4. пружа непосредну помоћ и врши стручно-педагошки увид и надзор над радом специјалних школа и одељења и домова ученика специјалних школа, као и у васпитно-образовниим организацијама у области средњег образовања у извођењу наставе стручних предмета;
5. истражује облике, методе и средства за повећање ефикасности, рационализацију и модернизацију васпитно-образовног рада и прати, истражује и проверава ефикасност организације огледа и експеримената у васпитно-образовним организацијама;

6. ради на сталном усавршавању наставног и васпитног особља и прати њихово усавршавање;
7. прикупља, проучава и објављује информације и документацију из области образовања и васпитања у земљи и иностранству;
8. врши истраживачко-развојне и стручне послове за потребе републичких органа и самоуправних интересних заједница у области образовања и васпитања, обавља и друге стручно-педагошке послове из области васпитно-образовне делатности када му се то повери“.[25]

Републички завод основан је посебним законом и објединио је четири институције: Републички завод за основно образовање и образовање наставника, Републички завод за стручно образовање, Југословенски завод за проучавање школских и просветних питања и Југословенски центар за наставни филм.

У складу са законима о основном и средњем образовању Завод је био носилац стручних послова за све програме предшколског, основног и средњег образовања и других стручних докумената које је усвајала Скупштина СР Србије и Просветни савет Србије. Завод је, такође, обављао стручно-истраживачке послове које су утврђивали Скупштина Србије, Извршно веће, Секретаријат за образовање, Републичка заједница образовања и Просветни савет.

Републички завод је деловао као самостална стручна истраживачка организација са законом утврђеним овлашћењима и одговорностима. У оквиру унутрашње организације и према свом статуту, Завод је оформио четири сектора делатности:

1) Сектор за систем и економију образовања – проучавао је организацију и систем образовања у свету, препоруке међународних организација из области образовања и васпитања, систем и организацију образовања у другим републикама и предлагао мере за усавршавање система образовања у Србији. Овај сектор је, такође, сагледавао начин финансирања образовања у неким земљама света.

2) Сектор за предшколско, основно и средње образовање – предлагао је програме за све сегменте образовања, нормативе кадра, простора и наставних средстава, план уџбеника и приручничке литературе за ученике. У послове овог

[25] Закон о просветно-педагошкој служби. (1975). Просветни гласник. 5-6, 360

сектора спадало је и праћење реализације програма образовања, као и организовање стручног и педагошког образовања наставника.

3) Сектор за иновацију и модернизацију наставно-васпитног рада и унапређивање коришћења наставног филма и ТВ у настави – доносио је опште мере за модернизацију наставно-васпитног рада, координирао рад са стручним друштвима и одговарајућим факултетима на организацији и реализацији сталног стручног, педагошког и методичког образовања и усавршавања наставника, подстицао је формирање медијатека у општинама и школама...

4) Сектор за школску и просветну документацију – сарађивао је са међународним организацијама (ОЕЦД и УНЕСКО) на прикупљању документације о правцима промена у образовној политици, обрађивао је и преводио чланке из преко 150 стручних часописа из разних земаља света. За потребе Скупштине Србије и Просветног савета овај сектор је припремао стручне публикације о одређеним просветним питањима. У оквиру овог сектора постојала је библиотека Завода, која је набављала најактуелније педагошке књиге из земље и инострнства и стручну периодику из преко 100 земаља света. Овај сектор је издавао часопис *Ревија образовања*, као и посебне публикације у којима је приказивао системе и организацију образовања одређених земаља.

3.2. *Ревија образовања* – настанак и општи подаци

У оквиру Републичког завода за унапређивање васпитање образовања и васпитања основан је Сектор за школску и просветну документацију. Овај Сектор издавао је часопис *Ревија образовања*, у оквиру задатака Завода да врши стручно-истраживачке, развојне и аналитичке послове. Године 1977. Редакција часописа одлучила се за краћи, једноставнији и адекватнији назив часописа – *Ревија образовања*.

Динамика излажења часописа *Ревија образовања* била је следећа:

1977. година	годиште XIV	бројеви 2-3, 4
1978. година	годиште XV	бројеви 1, 2,3-4
1979. година	годиште XVI	бројеви 1, 2, 3, 4

1980. година	годиште XVII	бројеви 1, 2, 3, 4, 5-6
1981. година	годиште XVIII	бројеви 1, 2, 3, 4-5, 6
1982. година	годиште XIX	бројеви 1-2, 3, 4, 5, 6
1983. година	годиште XX	бројеви 1, 2-3, 4, 5, 6
1984. година	годиште XX	бројеви 1-2, 3-4, 5-6
1985. година	годиште XXI	бројеви 1,2, 3-4, 5-6
1986. година	годиште XXII	бројеви 1, 2-3, 4, 5-6
1987. година	годиште XXIII	бројеви 1, 2, 3-4, 5-6
1987. година	годиште XXIV	бројеви 1-2, 3-4, 5-6
1989. година	годиште XXV	бројеви 1, 2-3, 4-5, 6
1990. година	годиште XXVI	бројеви 1-6

Битна напомена је да је у нумерацији годишта направљена грешка. Годиште XX је поновљено 1984. године и грешка до краја није исправљена.

Оснивачким актом *Ревије образовања*, који је донео Савет Републичког завода за унапређивање васпитања и образовања на седници одржаној 6. марта 1978. године, регулисани су права и обавезе између Републичког завода, као оснивача и издавача, и часописа. Овим актом утврђени су програм часописа (концепција), начин образовања Издавачког савета и редакције и принципи кадровске политике. Издавачки савет *Ревије образовања* бројао је 15 чланова (једанаест чланова савета су представници друштвене заједнице, а 4 члана – делегати Завода). Редакција часописа имала је седам чланова. Мандат чланова Редакције трајао је четири године.

1977. године главни и одговорни уредник часописа био је Михајло Јухас. Од 1978 до 1990. године главни и одговорни уредник био је Чедо Недељковић, осим што је 1985. године одговорни уредник био Душан Петровић.

Уређивачки одбор чинили су 1977. године: Анка Јакшић, Габор Јаноши, Михајло Јухас, Јелисавета Квасневски, Мирко Папреница, Славољуб Живановић.

Од 1978. године у Издавачком савету часописа су: Драгутин Франковић, Томислав Богавац, Владимир Јуришевић, Слободан Ристановић, Бранислава Кончаревић, Милутин Николић, Момчило Дрндар, Радован Ђокић, Александар

Ђокић, Љиљана Лазовић, Душан Јањић, Вукашин Станисављевић, Чедо Недељковић, Емило Даниловић, Анка Јакшић. Од 1979. године председник Издавачког савета је Душан Јањић. Чланови редакције били су: Живорад Бајић, Емило Даниловић, Станоје Ивановић, Анка Јакшић, Чедо Недељковић, Милољуб Перић, Вукашин Станисављевић.

Од 1984. године Издавачки савет чине: др Доброслав Бјелетић, Момир Бркић, Весна Булатовић, Драгољуб Васић, Пејо Вукелић (председник), Горан Гнус, Станоје Ивановић, Драгослав Јанковић, Милан Каровић, др Вујо Кнежевић, Мирјана Марковић, Олга Мокрањац, Милеса Момчиловић, Чедо Недељковић, Бранислава Пешкаровић. Чланови редакције су: Весна Булатовић (секретар), Драгољуб Васић, Емило Даниловић, Чедо Недељковић, Боривоје Перовић, Небојша Прибићевић и Миодраг Теодосијевић.

До 1984. године часопис је штампан на латиници, а од 1985. године – на ћирилици.

Текстови имају резиме на енглеском и француском језику. Садржај часописа преведен је на енглески, руски и француски језик.

Ревија образовања штампана је у 1000 примерака.

Часопис *Ревија образовања* није излазио 1990. године. Разлози су били, по речима редакције, недостатак финансијских средстава, заузетост штампарије Завода другим пословима (штампање планова и програма за основну и средње школе, штампање тестова за квалификациони испит за упис у средње школе и гимназије). Зато се последње годиште појављује као шестоброј.

3.3. Концепција часописа

„Остављајући иза себе двадесет година разноврсног и плодотворног деловања *Ревија образовања* обележава улазак у 3. деценију постојања променом руха и интензивнијим усмеравањем на најактуалније појаве и догађаје у области усавршавања система васпитања и образовања у СР Србији“.[26]

[26] Поводом овог броја. (1985) Ревија образовања. 1, 3

Основни циљ часописа *Ревија образовања* је да доприноси унапређивању образовања и васпитања. Ради тога, у њему се објављују информативни, аналитички и стручно-теоријски текстови који прате и подстичу:

- промене у васпитању и образовању;
- остваривање концепције перманентног образовања;
- развој образовања у складу са савременим захтевима научно-технолошког напретка;
- реформу образовног система;
- развој педагошке теорије и праксе и научноистраживачки рад за унапређивање образовања у Србији;
- стручно, педагошко-психолошко образовање и усавршавање наставног кадра;
- доношење и усавршавање наставних планова и програма.

У праћењу педагошке теорије и праксе и научноистраживачког рада у области образовања, *Ревија образовања* је користила материјале завода који су тада постојали (Републички завод и међуопштински (регионални) заводи), стручно-издавачких институција, наставничких школа и факултета.

Пошто је основни циљ *Ревије образовања* унапређивање образовно-васпитног рада, она је, пре свега, намењена свим основним и средњим школама, наставницима, стручним сарадницима и свима који се, на било који начин, баве питањима образовања. Часопис, стога, треба да користе образовне институције, од предшколских до високошколских, ученици, студенти, ђачки родитељи...

Тематика часописа била је највећим делом посвећена остваривању реформе васпитања и образовања. Највише је писано о примени нових планова и програма у основном и средњем образовању. Пажња је посвећивана квалитету и самих програма и образовно-васпитног процеса. У вези са унапређивањем образовно-васпитног рада посматран је и проблем стручног усавршавања наставног кадра.

Настанак и рад Републичког завода за унапређивање васпитања и образовања, као и настанак часописа *Ревија образовања* „поклопио се“ са последњом реформом школства из тог времена. Зато се много чланака у *Ревији* односило на приказ реформе, на анализу нових планова и програма и на све нове

појаве у школству Србије које су постале актуелне. Концепција часописа је у највећој мери била усклађена са актуелним променама у систему образовања и васпитања.

Реформа образовања и васпитања, започета је на основу одлука Десетог конгреса Савеза комуниста Југославије од 1974. године, за разлику од ранијих школских реформи, донела је корените промене, како у конституисању новог образовно-васпитног система, тако и у плановима и програмима образовно-васпитног рада. Реформа је обухватила и основну и средњу школу. На основу одлука СКЈ Скупштина Србије је 1976. године усвојила *Оријентациони програм спровођења реформе васпитања и образовања до 1985. године*. Овим програмом су утврђени основни задаци и главни правци реформе система образовања и васпитања и то по нивоима образовања: предшколско, основно, средње, више и високо образовање.

Програмом реформе предвиђене су три фазе:

1) Током 1976. и 1977. године – конституисање школа у складу са одредбама Закона о удруженом раду и одговарајућег закона о фазама образовања; израда и доношење нових наставних планова и програма за основне и средње школе; припремање нових уџбеника; утврђивање стандарда материјално-техничких услова за основне и средње школе.

2) Од 1978. до 1982. године – сукцесивно увођење нових предмета у основне и средње школе; упознавање наставника са новинама; организовано праћење остваривања програма.

3) Од 1982. до 1985. године – проучавање остваривања нових програма и мера за корекције и усавршавање програма; рад на реализацији мреже и организацији високог школског образовања.

Републички завод за унапређивање васпитања и образовања активно је учествовао у свим фазама реализације програма спровођења реформе. Завод је припремио план и програм васпитно-образовног рада за основне школе. На почетку сваке школске године током увођења нових програма, Републички завод је у сарадњи са регионалним заводима организовао стручне педагошке семинаре за све наставнике. Циљ семинара је био упознавање наставника са новим програмима, али

и са новим поступцима и методама у реализацији нових програма. Предавачи су били универзитетски професори, писци уџбеника, просветни саветници Републичког завода и регионалних завода, као и најбољи наставници практичари.

За средње школе, тј. усмерено образовање Завод је најпре припремио нацрт плана и програма заједничког општег образовања за прва два разреда. Када је овај нацрт прошао јавну расправу, Завод је припремио предлог програма, нормативе наставног кадра, простора, опреме и план уџбеника. За другу фазу средњег усмереног образовања Завод је припремио стручне тимове који су израдили планове и програме за све стручне профиле трећег и четвртог степена стручне спреме. „На стручним пословима припреме планова и програма за 536 образовних профила и преко 3000 програма трећег и четвртог степена стручне спреме ангажовано је неколико више хиљада универзитетских професора и стручних и научних радника, а све ове послове реализовали су саветници из Републичког завода“.[27]

У складу са основама праћења нових програма основних и средњих школа које је усвојио Просветни савет Србије, Завод је организовао припрему за праћење програма. Регионални заводи су обављали тестирања и организовали су непосредно испитивање на одређеном узорку школа, сређивали податке за те школе и достављали их Републичком заводу на обраду и систематизовање. За излагање оцена ових резултата, Завод је организовао стручни скуп. Извештаји са овог и сличних скупова објављивани су у *Ревији образовања*.

Часопис се у садржинској оријентацији углавном ослањао на стручни рад Завода, који је и заузимао највише простора на страницама часописа. Аутори текстова у *Ревији образовања* највише су били саветници из Завода. Стручни рад саветника Завода, припреман за разне друштвене органе, објављиван је у виду чланака у часопису. Било је много мање спољних сарадника у односу на период излажења *Ревије школства и просветне документације*, а нарочито их није било из других република. Часопис је, дакле, обрађивао тематику актуелну у СР Србији.

Концепција часописа подразумевала је објављивање реферата са саветовања које је Завод организовао. У првих неколико године преношени су сви реферати са

[27] Миленовић, Г. (2007). Сећања. Београд: Издање аутора.

саветовања, а касније је одлучено да буду објављивани само најквалитетнији радови, односно вршена је критичка селекција материјала.

Утврђена концепција часописа подразумевала је преводе из страних часописа, документе о образовању и библиографију књига и стручних радова из области образовања.

3.4. Рубрике

Рубрике у *Ревији образовања* су у почетку биле сличне рубрикама у часопису *Ревија школства и просветна документација*, да би се с временом мењале и углавном су се усталиле следеће рубрике:

- Из теорије и праксе;
- Образовање и друштво;
- Васпитно-образовни процес;
- Документи;
- Саветовања;
- Из иностранства;
- Прикази;
- Из историје школства;
- Библиографија.

Рубрика **Из теорије и праксе** прерасла је у рубрику **Образовање и друштво** од свеске 1-2 из 1984. године.

Теме које су текстови у овим рубрикама обрађивали су следеће: реформа образовања (којој је посвећено највише текстова); образовање и даље усавршавање наставног кадра, образовање ученика – припадника народности, образовање талентованих ученика, образовање ученика са сметњама у развоју, образовање наших ученика у иностранству, различити аспекти наставе појединих предмета, факултативна настава, високошколско образовање, уџбеници, однос школе и друштвене средине...

Пошто се часопис појавио после увођења усмереног образовања, много текстова бавило се овом тематиком: представљена су обележја припремног периода средњег усмереног образовања, анализирани су остваривање програма образовно-васпитног рада по предметима, политика уписа ученика у 2. фазу усмереног образовања, васпитна функција усмереног образовања и слично.

„Замисао редакције часописа *Ревија образовања* је да пратећи теорију и праксу васпитања и образовања повремено припрема тематске бројеве посвећене оним проблемима који се у одређеном периоду кристалишу као целина – по резултатима, тешкоћама или слабостима. Редакција сматра да се на тај начин једна појава може целовитије сагледати, да се, посебно кад је реч о новим наставним предметиме или садржајима васпитно-образовног рада, могу сопштавати резултати праћења, анализирати уочени недостаци и указивати на боља решења и облике рада. У томе би сарадња практичара и људи који се баве теоријским васпитавањем праксе била изузетно значајна“.[28]

Теме које су на овај начин обрађиване су: марксистичко образовање, рад комбинованих одељења у основној школи, школе са продуженим и целодневним боравком, документ *Заједнички план и програм васпитно-образовног рада*, усавршавање система усмереног образовања и васпитања, законска регулатива основне и средње школе у нашим републикама и у неким земљама источне и западне Европе.

Рубрике **Из теорије и праксе** и **Образовање и друштво** доносиле су извештаје и излагања са семинара, саветовања и стручних скупова у организацији завода (републичког и међуопштинских) или је Завод на други начин учествовао у њима.

Семинари су били посвећени: спровођењу реформе основног образовања (циљ му је био да допринесе успешнијем спровођењу реформе основног образовања; организатор Семинара – Републички завод за унапређивање васпитања и образовања – објављивањем ових предавања желео је да омогући школама и другим органима и организацијама да се потпуније упознају са задацима које треба спроводити ради стварања нове основне школе), школама са продуженим и

[28] Napomena Redakcije. (1978). Revija obrazovanja. 3-4, 3

целодневним боравком, професионалној оријентацији (циљ ових семинара је био да инструктивним садржајима подстакну и усмере рад школа на остваривању задатка из ове области, односно да допринесу стручном усавршавању реализатора програма професионалне оријентације), задацима и методологији рада просветно-педагошке службе (нарочито у функцији остваривања планова и програма образовно-васпитног рада), о образовној технологији (проучавање и израду компаративних студија о програмима, методама и облицима образовања и усавршавања наставника за технологију образовања организовао је УНЕСКО, у сарадњи са регионалним мрежама за развој иновација (једна од њих је и CODIESEE у којој је Југославија активна), међународним организацијама као што је CIME (Међународни савет за образовне медије који окупља око 30 земаља)), преображају усмереног образовања, марксистичком образовању у средњем усмереном образовању, раду са обдареним и талентованим ученицима (са циљем да се покрене доградња система рада са овом категоријом ученика).

Пошто су сарадници у часопису придавали саветовањима све већу пажњу, од 1985. године појављује се посебна рубрика **Саветовања**.

Рубрика **Васпитно-образовни процес** уведена је од 1983. године. Посвећена је реализацији циљева васпитања и образовања и специфичним организационим облицима наставног процеса као што су: час, васпитно-образовни рад, наставни планови и програми, артикулација наставе, облици наставе, структура наставног процеса, наставне методе, учење, однос наставника према ученицима... До тад су се овим темама бавиле рубрке **Из теорије и праксе** и **Образовање и друштво**, а од 1983. г. утицајем друштвених токова на школство и везама образовања са друштвеном средином бавила се само рубрика **Образовање и друштво**. Рубрика **Васпитно-образовни процес** осим анализа наставних програма даје мноштво практичних примера из начина обраде наставног градива појединих наставних предмета, као и упутства за могућност коришћења различитих облика учења. Објављују се прилози који се тичу карактера, садржине и интерпретације наставног градива из свих васпитно-образовних области, као и прилози посвећени проблемима васпитне функције школа.

Рубрика **Документи** преносила је усвојене документе или нацрте докумената (закони, резолуције, закључци, друштвени договори) који се тичу образовања, а које су усвајале државне и републичке институције, политичке организације и њихове комисије, просветна удружења. У њој су, такође, представљани и адекватно тумачени нови планови и програми васпитно-образовног рада. У овој рубрици су се повремено појављивали и преводи различитих Унескових докумената (углавном препоруке), као и међународних конференција о образовању.

Измењена рубрика **Документи и збивања** (уведена од броја 6. из 1983. године) не преноси само текст докумената, него даје коментаре, тумачења, анализе и приказе закона и других прописа из области школства. На овај начин овај део часописа *Ревија образовања* постао је инструктор за правна питања у васпитању и образовању.

Рубрика **Из иностранства** има за циљ да преноси искуства страних земаља у области образовања. Страна искуства могу послужити као позитивни примери за нашу просвтену праксу. Прате се нове појаве по свим нивоима школовања: од предшколског, преко основног до средњег и високог образовања. Највише простора, ипак, посвећено је средњем стручном образовању не би ли се, по страном узору, на што бољи начин ускладили циљеви и садржаји програма средњих школа са потребама нашег друштва и привреде.

Ова рубрика настала је као резултат превода из страних педагошких часописа, на основу материјала Европског савета, извештаја ОЕЦД-а, али и као резултат посета страних стручњака Заводу и посета саветника Завода образовним институцијама појединих земаља, дакле на основу личних искустава. У овој рубрици налазе се и извештаји ОЕЦД-а и Унеска. Највише чланака преведено је из европских часописа, али нису занемарена ни школска искуства са осталих континената.

Материјали за ову рубрику су у нејвећој мери коришћени из библиотке Завода, која је набављала документе иностраних организација везаних за образовање (УНЕСКО, ОЕЦД, БИЕ) и бројне стране педагошке часописе. Највише превода у рубрици **Из иностранства** нашло се из часописа: *Revue francaise de*

pedagogie, Paris, *Problemi dalla pedagogia*, Roma, *Perspectives*, Paris, *Школа и производство*, Москва, *Comparative Education*, Oxford, *News Letter*, Strasbourg, *Faits Noveaux*, Strasbourg, *Kwartalnik Padagogiczny*, Варшава, *Дошколјное воспитаније*, Москва, *International Review of Education*, Hamburg, *Riforma della Scuola*, Roma…

Рубрика **Прикази** је имала задатак да представи актуелне књиге, зборнике и часописе и тиме би се запослени у школама и стручним службама упознали са основном садржином нових педагошких дела. Неколико наслова упућује на карактер публикација које су приказиване: *Школа на путевима прогреса*, *Стручно-педагошки и научно-истраживачки рад у васпитању и образовању*, *Образовна дјелотворност телевизије*, *Преглед показатеља о образовању у Југославији*...

Оно што је најактуелније и од значаја за просветну јавност нашло је места у овој рубрици. Зато оно садржи не само приказе штампаних публикација (иако је то најзаступљеније), него и приказе саветовања, стручних скупова, као и закона и предлога закона и других прописа. Чим су се појавили нови закони о васпитању и образовању у појединим републикама, нашли су се у овој рубрици са детаљном упоредном анализом новог и претходног закона.

Често су овде представљени и истраживачки пројекти које је спроводио Републички завод за унапређивање васпитања и образовања или Завод за унапређивање васпитања и образовања града Београда.

1989. године појављује се нова рубрика **Из историје школства**. Представљала је мање познате појаве из наше просветне прошлости. Подстицала је проучавање области наше националне историје педагогије да би се на тековинама традиције неговао успешан просветно-педагошки рад. Ова рубрика се није дуго појављивала због гашења Завода и престанка излажења часописа.

Рубрика **Библиографија** састоји се од 3 целине: *Садржаји педагошких књига*, *Садржаји педагошких часописа*, *Преглед домаћих књига и брошура*. Целина *Садржаји педагошких књига* садржи анотирани приказ књига из области педагогије, психологије, образовања или методике наставе. Књиге су набројане по УДК распореду. Целина *Садржаји педагошких часописа* даје само списак чланака објављених у тим часописима. Приказано је око петнаест југословенских и око десет страних часописа. Овај део библиографије је значајан јер даје пресек

педагошких часописа који су излазили у то време у Југославији. Целина *Преглед домаћих књига и брошура* набраја новоизашла дела везана за школство, а подаци су преузимани из билтена *Библиографија Југославије (књиге, брошуре, музикалије).*

У оквиру својих сталних и повремених рубрика часопис *Ревија образовања*је остваривао неопходан склад између информативних, документационих, стручно-аналитичких и теоријских текстова.

3.5. Престанак рада Завода

Републички завод за унапређивање васпитања и образовања престао је са радом ступањем на снагу Закона о престанку важења Закона о просветно-педагошкој служби, који је проглашен 12. децембра 1991. године. „Права и обавезе, предмете, архиву и други регистратурски материјал, опрему, средства за рад и друга средства, као и раднике Републичког завода за унапређивање образовања и васпитања, преузима Министарство просвете“.[29] Укидањем његовог оснивача престао је да излази часопис *Ревија образовања*.

[29] Закон о престанку важења Закона о просветно-педагошкој служби (17. децембар 1991.). Службени гласник РС, 75, 3155, члан 2.

4. ЗАКЉУЧАК СТУДИЈЕ

4.1. Часописи Завода и југословенска педагошка периодика

У време настанка првог Заводовог часописа – Билтена *Просветна документација* у Југославији су се појавили бројни педагошки часописи. Међу њима су најпознатији: *Просветни преглед*, *Васпитање и образовање*, *Настава и васпитање*, *Педагошка стварност, Наша школа, Педагогија, Београдско школство, Виша школа, Економика школа, Педагошка пракса, Наша стручна школа, Просветен работник, Психологија*…

Просветни преглед је први школски, педагошки лист који се појавио после рата у нашој земљи. Почео је да излази још 24. априла 1945. године. У њему се, на почетку излажења, одражавао правац тадашње просветне политике у Србији. Потом часопис почиње да се оријентише на рад организација просветних радника. Предмет написа у листу била су и општа питања наставе: борба за квалитет и научност наставе, настави планови и програми, уџбеници, настава појединих предмета...

Претходник часописа *Васпитање и образовање* је *Билтен Републичког завода за унапређивање школства* који је у току свог излажења (1961-1974) попримио обележје часописа. Овај *Билтен* је гласило Републичког завода за унапређивање школства Црне Горе и по томе је најсличнији Билтену *Просветна документација*. Концепција овог часописа је јасно истакнута: да прати савремене трендове у наставно-васпитном и стручно-педагошком раду, али и историју школства и образовање у страним земљама.

Први број часописа *Настава и васпитање* појавио се 1952. године. Према програмској оријентацији, основна тематика ће бити посвећена обавезном школовању, односно разматраће се комплекс дидактичко-методичких проблема везаних за функцију осмогодишње школе (наставни планови и програми, уџбеници, стручни и идејни профил наставника, ваннаставни и ваншколски рад, дечја литература), затим општетеоријска питања васпитања, педагошког наслеђа, дечје и педагошке психологије, просветне политике, организације и руковођења

школама, положаја и проблема основног образовања у другим земљама и педагошке критике.

Часопис *Педагошка стварност* почео је да излази почетком 1955. године. У први план програма часописа стављена је реформа свих наших школа (осмогодишњих, средњих, општеобразовних и стручних, наставничких и школа за образовање радника), а посебно су истакнуте народности. Програмом је обухваћено и породично, предшколско и ваншколско васпитање, као и народно просвећивање. Часопис се бави и проучавањем историје школства свих народа и народности Покрајине.

Наша школа је двомесечни часопис за педагошка питања Савеза педагошких друштава Босне и Херцеговине. Бави се општим педагошким питањима.

Часопис *Педагогија* доноси теоријске радове из области педагогије, чланке о унапређивању образовно-васпитног рада, као и оцене и приказе књига и радова из области педагогије.

Педагошка пракса је месечник Савеза педагошких друштава Војводине. Бави се савременим питањима реформе образовања и васпитања, праксом школа и доноси чланке из историје школства.

Часопис *Економика школа* доноси чланке из области организације образовно-васпитног рада, самоуправљања, радних односа и нормативне делатности образовно-васпитне делатности образовно-васпитних организација

Часописи Завода имају доста додирних тачака са поменутим педагошким часописима. Сви ови часописи третирају образовну проблематику са многих становишта. Заједнички циљ им је да допринесу унапређивању образовно-васпитног рада објављивањем информативних, стручних и научних чланака. Баве се најважнијим проблемима наставне праксе и васпитне делатности у школама и другим просветним институцијама. Чланци у њима разрађују општа питања наставе и посебне проблеме методика појединих наставних дисциплина. Већина ових часописа проучава области наше националне историје педагогије и школства. Многи представљају нове облике и методе наставе и учења.

Сваки од ових часописа могао је да допринесе стручном образовању и усавршавању запослених у просвети. Многи текстови у њима су засновани на резултатима истраживања која практичарима пружају објашњење, идеје, сугестије и предлоге битне за педагошко деловање. Многи чланци у њима, чак и целе рубрике, доносе различите методичке приступе које нуде практичари, као и иновативне пројекте из земље и света.

Вредност педагошке периодике је у томе што пружа актуелне и савремене информације везане за образовање и васпитање и информације из савремених научних педагошких истраживања и из педагошке теорије и праксе. „Педагошка периодика актуелизира наставне садржаје, побољшава теоријска знања, утиче на педагошку праксу студената и наставника, развија интересовања, делује мобилизаторски, формира одређене навике и доприноси култури коришћења и избора извора и сазнања“.[30]

Основна мисија педагошких часописа је пружање доприноса сталном развоју и унапређивању васпитно-образовне делатности у целини, а посебно педагошке културе и педагошке праксе

Све ове педагошке и просветне теме разматрају и сличне циљеве имају часописи Завода. Основна разлика је што се остали педагошки часописи више баве општим педагошким питањима и проблемима васпитно-образовног процеса и чланци у њима су претежно теоријског карактера. Часописи Завода се највише баве системом образовања и васпитања. Систем образовања и васпитања представља „систем установа, институција и облика у којима се остварује образовање и васпитање“[31], а задаци Завода су увек били да прати хоризонталну и вертикалну повезаност предшколских установа, школа и ваншколских установа.

Завод је, као саставни део система образовања и васпитања и по закону одређеној функцији, доприносио креирању просветне политике у нашој земљи учешћем у свим реформама школства, доношењем нових, иновираних планова и програма. Зато су и његови часописи посебну пажњу посвећивали планирању у

[30] Врећић, Д. (1981). Педагошка штампа и образовање ученика и студената наставничких школа. Педагошка стварност, 1, 104

[31] Педагошки речник II. (1967). Београд: Институт за педагошка истраживања у Београду, 351

школству, представљању образовно-васпитног система и анализи наставних планова и програма.

Из овога се може закључити да су часописи *Просветна документација*, *Ревија школства и просветна документација* и *Ревија образовања* били специјализовани за просветну политику. Овакав тип часописа данас не постоји и недостаје српској просветној сцени.

4.2. Три часописа Завода – сличности и разлике

Међусобним поређењем три часописа Завода могу се уочити и сличности и разлике. Заједничко за сва три часописа је да су пратили рад органа управљања и преносили просветној јавности њихове одлуке везане за школство. Доносили су приказе закона, одлука, решења и других аката о образовању. Пратили су и ток јавних расправа које су увек спровођене о предлозима значајних закона. Обавештавали су о праћењу и резултатима спровођења реформе.

Концепција сва три часописа блиско је везана за програм рада њиховог издавача. Пошто је у основи делатности Завода унапређивање образовања и учешће у реформи школства, ови задаци су постали основа физиономије Заводових часописа. У надлежности Завода биле су и области које су део образовно-васпитног система, а које су донекле споредне у односу на питања основне и средње школе, а то су: образовање одраслих, образовање деце наших радника у иностранству, даровити ученици, продужени боравак, целодневна школа... Зато су ове теме биле много заступљеније у часописима Завода него у осталим педагошким часописима.

За концепцију часописа такође је била битна библиотека Завода. Ова веома богата психолошко-педагошка библиотека је од оснивања 1957. године набављала актуелна педагошка издања из земље, а још више из света. То је стручњацима запосленим у Заводу омогућило да прате, анализирају и пореде иностране школске системе и примењују своја сазнања, а редакцији часописа омогућило да увек буде „на извору“ најновијих достигнућа из образовања, васпитања и школске праксе и да то презентује нашој педагошкој јавности. Захваљујући бројним иностраним педагошким књигама и часописима које је библиотека набављала, Завод је био у

прилици да прати токове система образовања у многим земљама света. Зато су се у часописима појављивали чланци о иностаним школским системима. На основу пристиглих Унескових публикација, часописи су могли да преносе најзначајније одлуке из области образовања битне за промене у образовним системима.

Сва три часописа имале су рубрику *Библиографија*. У њој су давани прикази педагошких књига и часописа, у највећој мери са анотацијом. Тиме се просветна јавност упознавала са најактуелнијим педагошким издањима и њиховим садржајима. Ови прикази могли су комплетној просветној јавности служити као основа за истраживачки, или стручни и научни рад.

Што се тиче разлике између ових часописа, веома је уочљиво да се *Просветна документација* разликује од *Ревије школства и просветне документације* и *Ревије образовања*. Пошто је *Просветна документација* билтен, она има искључиво информативни карактер. Чланци у овом часопису су кратки и концизни, обимом ретко прелазе једну страницу. У њему су појаве у просвети праћене са информационог, а не аналитичког становишта. Билтен је имао задатак да прати све стручне скупове у земљи: конференције, саветовања, седнице, конгресе, састанке, семинаре. У Билтену нису наведени аутори чланака, нити чланови редакције и уређивачког одбора.

Ревија школства и просветна документација и *Ревија образовања* задржавају делимично информационо-документацини карактер свог претходника, али су они прерасли у стручне, педагошке часописе, у којима се поред информативних налазе и аналитички и стручно-теоријски текстови. Они прате најновије догађаје у нашем школству, али се појаве у школству разматрају критички, чланци су резултат истраживачког рада стручњака из области школства и просвете на одређеним просветним проблемима. Извештаји са конференција, конгреса, симпозијум, семинара нашли су места и у овим часописима, али се много више разматрају разноврсни аспекти и проблеми образовања.

Иако је *Ревија образовања* „наследник“ *Ревије школства и просветне документације*, ипак су то два различита часописа. Различит је издавач, различит је уређивачки одбор, уредник, издавачки савет, па и концепција.

Пошто је издавач *Ревије школства и просветне документације* најдужи период био Југословенски завод за проучавање школских и просветних питања, јасно је да је овај часопис био усмерен на школство у целој тадашњој Југославији, као што је то био и Билтен *Просветна документација*. Због тога су и сарадници који су објављивали чланке у овом часопису били из свих југословенских република. Југословенски завод је могао да се ослони у свом раду на највеће стручњаке из области просвете из целе земље што се одражавало на квалитет самих чланака у часопису. Стручни и научни рад саветника из Југословенског завода и његових сарадника могао је у своје време да послужи као основа за решавање значајних питања у просветној политици. Значајнији делови овог стручног и научног рада нашли су своје место у *Ревији школства и просветној документацији*.

Издавач часописа *Ревија образовања* био је Републички завод за унапређивање васпитања и образовања па је часопис био усмерен на школство у Србији. Као што је већ поменуто, Републички завод није имао много спољних сарадника, нарочито не иза другиих република. Иако ја на пројектима реформе школства (нарочито усмереног образовања) учествовао велики број стручњака из целе Југославија, у раду самог часописа учествовали су саветници запослени у Републичком заводу и мали број стручњака из области образовања ван Завода, најчешће професори са факултета.

Битна ставка у концепцији *Ревије школства и просветне документације* је да буде гласило Југословенског завода за проучавање школских и просветних питања. Овај део коцепције је доследно спровођен тако што су саветници Завода већи део свог стручног рада објављивали у *Ревији*, а целокупан рад Завода представљан је кроз планове рада и извештаје о раду у рубрици *Из Југословенског завода за проучавање школских и просветних питања*. С друге стране, *Ревија образовања* није имала рубрику посвећену самом Заводу. Републички завод за унапређивање васпитања и образовања је и даље писао опширан план рада и извештаје о раду у претходној години, али су ти текстови штампани као засебне брошуре за интерну употребу, а нису објављивани у часопису.

Систем образовања и васпитања и планирање у школству је у основи концепције оба часописа. Међутим, *Ревија образовања* је своју концепцију

поставила много шире. Овај часопис је почео равноправно да третира образовно-васпитни процес, али пре свега са становишта унапређивања наставе. Зато је много текстова посвећено образовној технологији, коришћењу нових наставних средстава, као и иновирању наставних метода у образовно-васпитном раду.

Највећи проблем у раду часописа *Ревија школства и просветна документација* је свакако промена издавача. Часопис је остао без издавача, морао самостално да се финансира, па је долазило до прекида у излажењу. Поред тога, када је укинут Југословенски завод за проучавање школских и просветних питања, а основан Завод за проучавање школских и просветних питања, Ревија школства и просветна документација је „преко ноћи“ од југословенског постала републички часопис па је њена концепција морала да се мења и усмерава на праћење просветних појава у Србији. Све ове политичке прилике утицале су на то да овај часопис није имао контуинуитет који је неопходан за потпуни и квалитетну реализацију првобитне концепције и замисли. Часопис *Ревија образовања* није се суочавао са овим проблемима, од почетка до краја имао је једног издавача. Могао је мењати и развијати своју концепцију, што је и чинио у складу са материјаним тј. финансијским могућностима, па је квалитет часописа у свим годинама излажења био уједначен.

Сва три часописа Завода, заједно са својим издавачем, дали су велики допринос развоју југословенске педагошке теорије и праксе.

Библиографија *Просветне документације, Ревије школства и просветне документације* и *Ревије образовања* има за циљ да да преглед свега што су ови часописи пружили у преко 30 година постојања. Библиографија је израђена и са циљем да пружи потпунија знања о главним токовима школства у нашој земљи и може представљати путоказ у даљем и новом изучавању историје школства.

У крајњем сагледавању њеног значаја, ова библиографија представља и својеврстан допринос српској библиографији, посебно библиографији српске педагошке периодике.

II БИБЛИОГРАФИЈА

1. БИБЛИОГРАФИЈА *ПРОСВЕТНЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ*

А

1. **АНАЛИЗА искустава једногодишњег**
   Analiza iskustava jednogodišnjeg eksperimentalnog rada na uvođenju dvojezične nastave u školama // 4 : 6 (1960) 7-8

2. **АНАЛИЗА наставе страних**
   Analiza nastave stranih jezika u školama // 1 : 9 (1957) 8

Б

3. **БИБЛИОГРАФСКИ преглед педагошких**
   Bibliografski pregled pedagoških knjiga izašlih u 1956. godini // 1 : 1 (1957) 62-65

В

4. **ВАСПИТНИ и образовни рад**
   Vaspitni i obrazovni rad u školama sa više nastavnih jezika // 5 : 5 (1961) 12-13

Г

5. **ГРАМОФОН, радио, телевизија**
   Gramofon, radio, televizija i film u nastavi muzike // 1 : 9 (1957) 15

Д

6. **ДАЉИ развој другог**
   Dalji razvoj drugog stupnja sistema obrazovanja i vaspitanja // 7 : 6 (1963) 3-4

7. **ДВОЈЕЗИЧНА настава на мешовитим**
   Dvojezična nastava na mešovitim područjima u NR Srbiji // 7 : 1 (1963) 18-21

8. **ДВОЈЕЗИЧНОСТ наставе у територијалним**

Dvojezičnost nastave u teritorijalnim školama u našoj zemlji // 6 : 6 (1962) 3-4

Ђ

9. ЂАЧКИ листови и часописи
Đački listovi i časopisi // 5 : 2-3 (1961) 26-30

Е

10. ЕКСПЕРИМЕНТ у настави физике
Eksperiment u nastavi fizike // 7 : 1 (1963) 22-23

11. ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА настава страних
Eksperimentalna nastava stranih jezika u osnovnoj školi // 6 : 1 (1962) 13-15

12. ЕКСПЕРИМЕНТИ и нова настојања
Eksperimenti i nova nastojanja školstva // 1 : 1 (1957) 17-18

З

13. ЗАВРШНИ испит у гимназијама
Završni ispit u gimnazijama u NR Hrvatskoj // 6 : 6 (1962) 7-8

14. ЗАКЉУЧЦИ о стању и проблемима
Zaključci o stanju i problemima u oblasti fizičke kulture Odbora za prosvetu Saveznog veća Savezne skupštine Jugoslavije // 5 : 2-3 (1961) 3-7

И

15. ИЗ ШКОЛСКЕ статистике
Iz školske statistike // 7 : 3-4 (1963)

16. ИЗРАЂЕН нацрт новог
Izrađen nacrt novog nastavnog plana i programa za osnovnu školu // 2 : 5 (1958) 1-2

17. ИЗРАЂЕНИ сажети програми
Izrađeni sažeti programi maternjeg jezika za osmogodišnje škole nacionalnih manjina u APV // 2 : 7 (1958) 10-11

К

18. КАРАКТЕРИСТИКЕ новог наставног
Karakteristike novog nastavnog plana i programa za gimnazije // 5 : 5 (1961) 10-12

Н

19. НАСТАВА страних језика
Nastava stranih jezika u školama // 7 : 2 (1963) 3-6

20. НАСТАВА трећег ступња
Nastava trećeg stupnja : poslediplomska nastava // 6 : 5 (1962) 19-22

21. НАСТАВА физике
Nastava fizike // 5 : 4 (1961) 30

22. НАСТАВНИ планови у совјетским
Nastavni planovi u sovjetskim školama // 7 : 3-4 (1963) 38

23. НАСТАВНИЧКИ кадар у осмогодишњим
Nastavnički kadar u osmogodišnjim školama // 2 : 4 (1958) 9-10

24. НОВ Наставни план
Nov Nastavni plan i program za gimnazije : usvojen 31. 5. 1960. godine, na Sednici Saveta za prosvetu NR Srbije // 4 : 3-4 (1960) 26-27

25. НОВА концепција организације
Nova koncepcija organizacije i rada gimnazija u NR Bosni i Hercegovini // 5 : 5 (1961) 7-10

26. НОВИ наставни план

Novi nastavni plan za obrazovanje učitelja i vaspitača predškolskih ustanova // 5 : 4 (1961) 13-14

27. НОВИ наставни план

Novi nastavni plan i program za škole za osnovno opšte obrazovanje odraslih // 5 : 4 (1961) 18-19

28. НОВИ наставни планови

Novi nastavni planovi i programi za osnovne škole // 3 : 4 (1959) 12-13

29. НОВИ наставни планови

Novi nastavni planovi i programi za stručne i više škole // 4 : 5 (1960) 10-12

30. НОВИ облици рада

Novi oblici rada u školama : dopisi iz škola // 1 : 5 (1957) 15-17

31. НОВИ облици рада

Novi oblici rada u školama : dopisi iz škola // 1 : 8 (1957) 18-19

32. НОВИ систем финансирања

Novi sistem finansiranja školstva // 5 : 1 (1961) 3-9

О

33. ОБРАЗОВАЊЕ одраслих путем дописног

Obrazovanje odraslih putem dopisnog školovanja // 7 : 2 (1963) 19

34. ОБРАЗОВАЊЕ одраслих у АП Војводини

Obrazovanje odraslih u AP Vojovdini // 2 : 10 (1958) 8-9

35. ОГЛЕДНЕ осмогодишње школе

Ogledne osmogodišnje škole u NR Srbiji // 1 : 2 (1958) 18-19

36. ОКВИРНИ план реформе

Okvirni plan reforme školskog sistema u Saveznoj Republici Nemačkoj // 4 : 2 (1960) 42

37. ОРГАНИЗАЦИЈА и методологија рада

Organizacija i metodologija rada prosvetno-pedagoške službe // 6 : 2 (1962)

38. ОРИЈЕНТАЦИЈА ученика по завршеној

Orijentacija učenika po završenoj osmogodišnjoj školi // 1 : 1 (1957) 19

39. ОСТВАРИВАЊЕ обавезног школовања
Ostvarivanje obaveznog školovanja u našoj zemlji // 5 : 5 (1961) 5-7

40. ОТВАРАЊЕ деветих разреда
Otvaranje devetih razreda u osnovnim školama u AP Vojvodini // 6 : 5 (1962) 26-27

П

41. ПЕДАГОШКИ нормативи за грађење
Pedagoški normativi za građenje školskih zgrada // 6 : 3-4 (1962) 3-6

42. ПРАВИЛНИК о избору страних
Pravilnik o izboru stranih jezika u školama // 5 : 2-3 (1961) 23-24

43. ПРАВИЛНИК о оцењнивању наставног
Pravilnik o ocenjivanju nastavnog i vaspitnog osoblja // 3 : 3 (1959) 7-8

44. ПРЕГЛЕД школства у свету
Pregled školstva u svetu // 3 : 3 (1959) 28

45. ПРЕДЛОГ Општег закона
Predlog Opšteg zakona o školstvu pred Skupštinom // 2 : 5 (1958) 1

46. ПРЕДЛОГ перспективног програма
Predlog perspektivnog programa za razvitak školstva // 4 : 2 (1960) 23-27

47. ПРИРУЧНИК за просветну документацију
Priručnik za prosvetnu dokumentaciju // 4 : 3-4 (1960) 46

48. ПРОБЛЕМ уџбеника и формирање
Problem udžbenika i formiranje školskih udžbeničkih biblioteka // 2 : 4 (1958) 11

49. ПРОБЛЕМИ наставе математике
Problemi nastave matematike // 6 : 5 (1962) 34

50. ПРОБЛЕМИ школовања наставничког
Problemi školovanja nastavničkog kadra za osnovne škole // 4 : 5 (1960) 14-16

Р

51. РАД комисије за реформу
Rad komisije za reformu školstva // 1 : 4 (1957) 1-6

52. РАД на реформи високог школства
Rad na reformi visokog školstva // 4 : 3-4 (1960) 18-20

53. РЕФОРМА гимназије
Reforma gimnazije // 5 : 2-3 (1961) 24-26

54. РЕФОРМА основне школе
Reforma osnovne škole i neki problemi koji se javljaju u vezi sa sprovođenjem Zakona o osnovnoj školi i novog Nastavnog plana i programa // 4 : 2 (1960) 18-22

С

55. САВЕТОВАЊЕ о експерименталним школама
Savetovanje o eksperimentalnim školama // 3 : 5-6 (1959) 23-24

56. САВЕТОВАЊЕ о општој филмској култури
Savetovanje o opštoj filmskoj kulturi : održano 11, 12. i 13. novembra 1957. godine // 1 : 9 (1957) 10

57. САВЕТОВАЊЕ о педагошким центрима
Savetovanje o pedagoškim centrima // 2 : 4 (1958) 4

58. САВЕТОВАЊЕ о проблемима васпитно
Savetovanje o problemima vaspitno zapuštene dece i omladine : održano 13. maja 1958. godine u Beogradu // 2 : 5 (1958) 13

59. САВЕТОВАЊЕ о проблемима просвете
Savetovanje o problemima prosvete // 2 : 7 (1958) 2

60. САВЕТОВАЊЕ о проблему понављања
Savetovanje o problemu ponavljanja razreda i ocenjivanja učenika u osnovnoj školi : održano 6. i 7. juna 1958. godine u Zagrebu // 2 : 7 (1958) 12-13

61. САВЕТОВАЊЕ о реорганизацији средњих школа

Savetovanje o reorganizaciji srednjih škola za primenjenu umetnost : održano 12. marta 1957. godine u Beogradu // 1 : 4 (1957) 12

62. САСТАНАК о настави природних наука

Sasatnak o nastavi prirodnih nauka u opšteobrazovnim školama // 4 : 5 (1960) 3-7

У

63. У БЕОГРАДУ је отворен Центар

U Beogradu je otvoren Centar za unapređenje tehničkog vaspitanja // 4 : 6 (1960) 5-6

64. УПУТСТВО о организацији и раду

Uputstvo o organizaciji i radu odeljenja odnosno škola za osnovno obrazovanje odraslih // 4 : 3 (1960) 28-29**УПУТСТВО о радном времену**

Uputstvo o radnom vremenu nastavnika osnovne škole // 4 : 3-4 (1960) 38-39

Ф

65. ФОРМИРАН је Савет за употребу

Formiran je Savet za upotrebu televizije u obrazovanju // 7 : 3-4 (1963) 22-23

2. БИБЛИОГРАФИЈА
РЕВИЈЕ ШКОЛСТВА И ПРОСВЕТНЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ

А

1. **АДИСЕШИЈА, Малколм С.**
   Perspektive permanentnog obrazovanja / Malcolm S. Adiseshiah ; prevela s engleskog Kosara Pavlović // 6 : 2 (1969) 101-106

Б

2. **БЕРИСАВЉЕВИЋ, Жика**
   Obrazovanje između prošlosti i budućnosti : beleške o razvoju obrazovanja u SR Srbiji / Žika Berisavljević // 10 : 3 (1973) 95-130

3. **БОГАВАЦ, Томислав**
   Aktuelna pitanja organizovanja prosvetno-pedagoške službe u SR Srbiji bez pokrajina / Tomislav Bogavac // 12 : 4 (1975) 1-13

В

4. **ВАЈГАНД, Ђурђица**
   Neke idejno-vaspitne mogućnosti nastave hemije / Đurđica Vajgand // 10 : 3 (1973) 131-133

5. **ВАЈГАНД, Ђурђица**
   Neki savremani aspekti udžbenika / Đurđica Vajgand // 3 : 1 (1966) 9-15

6. **ВАЈГАНД, Ђурђица**
   Problemi udžbeničke literature / Đurđica Vajgand // 12 : 2 (1975) 138-145

Г

7. **ГЛАВАШКИ, Зита**
   Ekonomsko-finansijski aspekt povratnog obrazovanja : potprojekat istraživanja na temu „Povratno obrazovanje u realizaciji permanentnog obrazovanja u Jugoslaviji“ / Zita Glavaški // 8-9 : 3-4 (1972) 200-220

8. **ГЛАВАШКИ, Зита**
   Prilog problemu određivanja pojma tercijalnih delatnosti / Zita Glavaški // 1 : 4-5 (1964) 331-337

Д

9. ДАНИЛОВИЋ, Емило

Pregled izabranih elemenata informatike (u širem smislu) koje je nužno ukopiti u programske sadržaje nekih nastavnih disciplina za osnovne škole / Emilo Danilović // 11 : 1-4 (1974) 90-97

10. ДАНИЛОВИЋ, Емило

Savremene koncepcije u nastavi fizike / Emilo Danilović // 8-9 : 1 (1972) 24-31

11. ДУЖЕ школовање и дужи

Duže školovanje i duži dnevni boravak u školi // 1 : 1 (1964) 74-76

Ђ

12. ЂЕКИЋ, Нада

Promene u sistemu srednjeg obrazovanja u toku 1969. godine / Nada Đekić // 6 : 4 (1969) 224-233

13. ЂОРЂЕВИЋ, Владимир В.

Jedinstvene osnove osnovnog vaspitanja u SR Srbiji / Vladimir V. Đorđević // 12 : 3 (1975) 45-57

14. ЂОРЂЕВИЋ, Зорица

Neki uzroci negativnog odnosa prema radu među učenicima stručnih škola / Zorica Đorđević, Snežana Joksimović // 1 : 4-5 (1964) 300-310

15. ЂОРЂЕВИЋ, Милан

Nastava biologije i seksualno (polno) vaspitanje / Milan Đorđević // 6 : 3 (1969) 166-173

16. ЂУРИЧКОВИЋ, Веселин С.

Problemi efikasnosti nastave geografije / Veselin. S. Đuričković // 8-9 : 2 (1972) 99-107

Е

17. ЕРЊАКОВИЋ, Глигорије

O merama za podsticanje učenika na bolji rad / Gligorije Ernjaković, M. Smiljanić // 1 : 4-5 (1964) 295-299

Ж

18. ЖИВКОВИЋ, Влада

Odnos učenika osnovne škole prema TV emisijama / Vlada Živković // 1 : 4-5 (1964) 311-320

З

19. ЗАКЉУЧЦИ из елабората „Упоредна анализа“

Zaključci iz elaborata „Uporedna analiza republičkih nastavnih planova i programa za osnovne škole // 1 : 3 (1964) 259-262

20. ЗАКЉУЧЦИ консултативног састанка

Zaključci konsultativnog sastanka prosvetnih savetnika koji se bave vaspitnim pitanjima // 5 : 1 (1968) 37-40

21. ЗАКЉУЧЦИ Међурепубличког саветовања

Zaključci Međurepubličkog savetovanja eksperimentalnih ili oglednih škola Jugoslavije // 2 : 1 (1965) 70-73

22. ЗИДАРИЋ, Винко

Obrazovna situacija jugoslovenske djece u inozemstvu / Vinko Zidarić // 12 : 4 (1975) 54-65

И

23. ИВАНОВИЋ, Станоје

Politika upisa studenata i reforma usmerenog obrazovanja / Stanoje Ivanović // 12 : 4 (1975) // 12 : 4 (1975) 66-75

24. ИЗВЕШТАЈ о току и резултатима

Izveštaj o toku i rezultatima javne dikusije o sistemu obrazovanja i vaspitanja u SFRJ // 6 : 2 (1969) 89-101

J

25. ЈАКОВЉЕВИЋ, Бојана

Neka pitanja savremene nastave stranih jezika / Bojana Jakovljević // 2 : 1 (1965) 30-35

26. ЈАНОШИ, Габор

Vannastavne aktivnosti u zajedničkom društvenom vaspitanju učenika različitih narodnosti / Gabor Janoši. - Literatura // 4 : 3-4 (1967) 164-169

27. ЈОВАНОВИЋ, Добривоје

Pedagoška informacija i njeni korisnici / Dobrivoje Jovanović // 7 : 3-4 (1970) 169-178

28. ЈОВАНОВИЋ, Добривоје

Vaspitno-obrazovna problematika domova učenika : bibliografija / Dobrivoje Jovanović // 10 : 1-2 (1973) 87-90

29. ЈОРГОВИЋ, Милутин

Povišavanje stepena efikasnosti nastave matematike / Milutin Jorgović // 11 : 1-4 (1974) 71-89

30. ЈУХАС, Михајло

Vrednovanje rada osnovnih škola u službi modernizacije i unapređivanja vaspitanja i obrazovanja / Mihajlo Juhas // 8-9 : 2 (1972) 75-87

31. ЈУХАС, Михајло

Dosadašnja reforma gimnazije i perspektive rješavanja njenih problema / Mihajlo Juhas // 1 : 2 (1964) 101-110

32. ЈУХАС, Михајло

Neki problemi usavršavanja osnovne škole / Mihajlo Juhas // 4 : 3-4 (1967) 178-181

33. ЈУХАС, Михајло

O mogućnostima upisa dece u osnovnu školu pre navršene sedme godine života / Mihajlo Juhas // 2 : 2 (1965) 101-106

34. ЈУХАС, Михајло

Opšta efikasnost (uspešnost) obrazovanja u Srbiji bez pokrajina / Mihajlo Juhas // 12 : 4 (1975) 32-53

К

35. КНЕЖЕВИЋ, Вујо

Naučni sadržaji u osnovnoškolskom udžbeniku / Vujo Knežević // 12 : 4 (1975) 98-102

36. КРНЕТА, Љубомир

Problemi stručnog i naučnog rada u oblasti osnovnog školovanja / Ljubomir Krneta // 1 : 1 (1964) 5-11

37. КРСТИНИЋ, Мирјана

Društvena reforma i razvoj sistema obrazovanja / Mirjana Krstinić // 4 : 3-4 (1967) 170-173

Л

38. ЛЕВИ, Зојица

Pregled razvoja programiranog učenja i nastave u nekim zemljama / Zojica Levi // 1 : 4-5 (1964) 321-331

39. ЛИПУЖИЋ, Борис

Neki aspekti ostvarivanja koncepcije usmerenog obrazovanja : uvodna reč na Savetovanju o usmerenom obrazovanju, u Velenju 19. juna 1974. / Boris Lipužić // 11 : 1-4 (1974) 54-62

М

40. МАНАКОРДА, Марио А.

Pedeset teza o obrazovanju / Mario A. Manacorda ; prevela Marija Sladojević // 6 : 3 (1969) 182-188

41. МЕЂУНАРОДНИ састанак о новим методама

Međunarodni sastanak o novim metodama nastave matematike // 1 : 2 (1964) 168-173

42. МЕЂУНАРОДНИ семинар о савременом васпитању

Međunarodni seminar o savremenom vaspitanju predškolske dece : održan u Ljubljani // 2 : 3-4 (1965) 300-302

43. МИРКОВИЋ-Лебл, Дивна

Postoje li uslovi za temeljitu reformu sistema obrazovanja nastavnika / Divna Mirković-Lebl // 4 : 3-4 (1967) 184-186

44. МИРКОВИЋ-Лебл, Дивна

Razvitak i problemi školskih i razrednih zajednica učenika u školama II stupnja / Divna Mirković-Lebl // 4 : 3-4 (1967) 157-164

Н

45. НАЦРТ теза о квалитетним уџбеницима

Nacrt teza o kvalitetnim udžbenicima // 1 : 3 (1964) 262-265

О

46. ОБЕЗБЕЂЕЊЕ педагошко-психолошке спреме

Obezbeđenje pedagoško-psihološke spreme – bitna pretpostavka uspešnog obavljanja nastavnog poziva // 2 : 5 (1965) 392-395

47. ОДНОС опћег и стручног

Odnos općeg i stručnog obrazovanja – predmet preporuke koju priprema UNESKO // 4 : 1 (1967) 50-52

48. ОДРЖАНО саветовање о петодневној

Održano savetovanje o petodnevnoj radnoj nedelji u školama // 7 : 3-4 (1970) 194-195

П

49. ПАЛОВ, Михаило

Sadržina i značaj istraživanja efikasnosti srednjeg obrazovaja u našoj zemlji / Mihailo Palov // 7 : 3-4 (1970) 138-147

50. ПАПРЕНИЦА, Мирко

Gimnazija u jedinstvenom sistemu srednjeg obrazovanja / Mirko Paprenica // 4 : 3-4 (1967) 181-183

51. ПАПРЕНИЦА, Мирко

Karakter i cilj gimnazijskog obrazovanja / Mirko Paprenica // 5 : 1 (1968) 10-16

52. ПАПРЕНИЦА, Мирко

Koncepcija i struktura nastavnog plana i programa za osnovno obrazovanje dece naših radnika privremeno zaposlenih u inostranstvu i mogućnost njegove realizacije / Mirko Paprenica // 8-9 : 2 (1972) 88-98

53. ПАПРЕНИЦА, Мирко

Međusobni odnosi i povezanost stupnjeva obrazovanja u sadržajnom i organizacijskom pogledu / Mirko Paprenica // 6 : 2 (1969) 106-112

54. ПАПРЕНИЦА, Мирко

Nove tendencije u obrazovanju dece naših radnika privremeno zaposlenih u Saveznoj Republici Nemačkoj / Mirko Paprenica // 12 : 2 (1975) 131-137

55. ПАПРЕНИЦА, Мирко

O profilima nastavnika za osnovnu školu / Mirko Paprenica // 2 : 2 (1965) 106-113

56. ПАПРЕНИЦА, Мирко

Tendencije u dosadašnjem razvoju struke gimnazijskog obrazovanja / Mirko Paprenica // 5 : 2 (1968) 99-107

57. ПЛАТИША, Михаило

Eksperiment u nastavi fizike po PSSC kursu / Mihailo Platiša // 3 : 2 (1966) 74-89

58. ПЛЕНКОВИЋ, Јурај

Osnovni problemi osnovne škole / Juraj Plenković // 6 : 3 (1969) 163-166

59. POVRATNO obrazovanje u realizaciji

Povratno obrazovanje u realizaciji koncepcije permanentnog obrazovanja u Jugoslaviji // 8-9 : 1 (1972) 9-24

60. ПОТКОЊАК, Никола

Koncepcija strukture obrazovno-vaspitnih delatnosti u osnovnoj školi i neki problemi njene realizacije / Nikola Potkonjak // 6 : 3 (1969) 153-162

61. ПОТКОЊАК, Никола

Politehničko vaspitanje u Jugoslaviji / Nikola Potkonjak // 3 : 3 (1966) 139-146

62. ПРЕГЛЕД дечје штампе

Pregled dečje štampe // 1 : 4-5 (1964) 429-430

63. ПРЕДЛОГ за унапређење система

Predlog za unapređenje sistema obrazovanja na drugom stupnju // 2 : 5 (1965) 329-369

64. ПРЕПОРУКА министарствима просвете

Preporuka ministarstvima prosvete o izučavanju sredine u školi // 6 : 1 (1969) 65-70

65. ПРЕПОРУКА о еволуцији улоге наставника

Preporuka o evoluciji uloge nastavnika i njenom uticaju na obrazovanje nastavnog kadra i na usavršavanje u toku rada // 12 : 3 (1975) 92-101

66. ПРЕПОРУКА у вези са стањем

Preporuka u vezi sa stanjem i problemima u oblasti osnovnog obrazovanja // 1 : 1 (1964) 67-72

67. ПРИКАЗИ књига и чланака

Prikazi knjiga i članaka iz domaće i inostrane pedagoške literature // 12 : 2 (1975) 104-108

68. ПРИКАЗИ књига и чланака

Prikazi knjiga i članaka iz domaće i strane pedagoške literature // 1 : 1 (1964) 88-99

69. ПРИКАЗИ књига и чланака

Prikazi knjiga i članaka iz domaće i strane pedagoške literature // 1 : 2 (1964) 179-189

70. ПРИКАЗИ књига и чланака

Prikazi knjiga i članaka iz domaće i strane pedagoške literature // 1 : 3 (1964) 278-291

71. ПРИКАЗИ књига и чланака

Prikazi knjiga i članaka iz domaće i strane pedagoške literature // 1 : 4-5 (1964) 411-426

72. ПРИХВАЋЕНИ заједнички ставови

Prihvaćeni zajednički stavovi o početnoj fazi usmerenog obrazovanja // 12 : 2 (1975) 146-147

73. ПРОГРАМИРАНО учење – педагошка технологија

Programirano učenje – pedagoška tehnologija // 4 : 3-4 (1967) 214

Р

74. РАД на избору најквалитетнијих уџбеника

Rad na izboru najkvalitetnijih udžbenika za osnovne škole i gimnazije // 1 : 4-5 (1964) 382-383

75. РАЦИОНАЛИЗАЦИЈА процеса учења

Racionalizacija procesa učenja u školskoj nastavi // 5 : 3-4 (1968) 136-151

76. РЕЗНИКОВ, Л. И

Nastava fizike u srednjoj školi / L. I. Reznikov ; prevela Tamara Jevtić // 1 : 4-5 (1964) 367-376

77. РЕПЕРКУСИЈЕ које изазива повратно

Reperkusije koje izaziva povratno obrazovanje **:** iz Osnova generalnog projekta istraživanja na temu „Povratno obrazovanje i organizacija sistema i procesa obrazovanja i vaspitanja // 8-9 : 3-4 (1972) 163-178

С

78. САВЕЗ педагошких друштава

Savez pedagoških društava Jugoslavije o reformi sistema obrazovanja nastavnika // 6 : 3 (1969) 189-191

79. САВЕТОВАЊЕ педагога о телевизијским програмима

Savetovanje pedagoga o televizijskim programima za decu i omladinu // 1 : 4-5 (1964) 389-391

80. САВИЋЕВИЋ, Душан

Povratno obrazovanje i organizacija sistema i procesa obrazovanja i vaspitanja : projekat iz rada „Povratno obrazovanje u realizaciji permanentnog obrazovanja u Jugoslaviaji / Dušan Savićević // 8-9 : 3-4 (1972)

81. САВЈЕТОВАЊЕ о првим резултатима

Savjetovanje o prvim rezultatima predeksperimentalnog provjeravanja nove koncepcije srednjeg obrazovanja // 5 : 3-4 (1968) 195-196

82. САВРЕМЕНИ течајеви преко телевизије

Savremeni tečajevi preko televizije namenjeni nastavnicima // 6 : 2 (1969) 142

83. САПС, Патрик

Elektronski računar otvara novu eru obrazovanja za sve / Patrick Suppes ; prevela Zojica Levi // 5 : 1 (1968) 16-21

84. СКАТКИН, М.Н.

O najvažnijim smerovima didaktičkih istraživanja / M.N. Skatkin // 1 : 1 (1964) 21-30

85. СКАТКИН, М.Н.

Kriterijumi i principi za određivanje sadržaja obrazovanja: metode pručavanja probelma nastavnih programa / M. N. Skatkin // 6 : 1 (1969) 29-35

86. СУХОДОЛСКИ, Богдан

Moderna tehnika – pretnja ili blagodet / Bogdan Suhodolski // 3 : 4 (1966) 206-213

Т

87. ТВ КАСЕТЕ: новина у комуникацијама

TV kasete: novina u komunikacijama 70-ih godina / prevela Milena Lučić // 7 : 3-4 (1970) 206-208

88. ТЕЛЕВИЗИЈА у образовању

Televizija u obrazovanju // 1 : 2 (1964) 161-166

89. ТРАЖЕЊЕ нових путева

Traženje novih puteva u nastavi fizike // 1 : 4-5 (1964) 395-396

Ф

90. ФРАНКОВИЋ, Драгутин

Značaj i teorijsko-praktični doprinos rezultata istraživanja u oblasti racionalizacije procesa učenja u školskoj nastavi / Dragutin Franković // 10 : 4 (1973) 186-194

91. ФРАНКОВИЋ, Драгутин

Inovacije i nova tehnologija u obrazovanju u svijetu i kod nas / Dragutin Franković // 7 : 2 (1970) 74-88

92. ФРАНКОВИЋ, Драгутин

Neke bitne karakteristike predloženog sistema obrazovanja i odgoja u SFRJ / Dragutin Franković // 5 : 3-4 (1968) 129-135

93. ФРАНКОВИЋ, Драгутин

O metodologiji i strategiji reforme sistema obrazovanja i odgoja / Dragutin Franković // 4 : 3-4 (1967) 173-178

94. ФРАНКОВИЋ, Драгутин

Realizacija koncepcije i dalja modernizacija osnovnog obrazovanja / Dragutin Franković, Mihajlo Juhas, Divna Мирковић-Lebl, Mirko Paprenica // 6 : 1 (1969) 6-25

95. ФУРАСТИЈЕ, Жан

Prilagođavanje nastave potrebama vremena / Žan Furastije ; preveo Dragaš Denković // 3 : 4 (1966) 220-224

Ц

96. ЦЕРИ – Центар за истраживање

CERI – Centar za istraživanje i inovacije u nastavi // 6 : 2 (1969) 141-142

Ш

97. ШАХМАЕВ, Н.М

Neki problemi u vezi sa korišćenjem novih tehničkih sredstava u nastavi / N. M. Šahmaev ; preveo s ruskog Nedeljko Savić // 1 : 4-5 (1964) 352-359

98. ШВАЈЦЕР, Вилко

Standardizacija zahtjeva u nastavnim programima kao jedan od primarnih uvjeta racionalizacije nastave / Vilko Švajcer // 6 : 1 (1969) 25-29

99. ШИМЛЕША, Перо

Utrošak energije kao jedan od aspekata racionalizacije nastave / Pero Šimleša // 10 : 4 (1973) 195-199

100. ШКОЛЕ са продуженим радним даном

Škole sa produženim radnim danom // 1 : 1 (1964) 85-88

3. БИБЛИОГРАФИЈА *РЕВИЈЕ ОБРАЗОВАЊА*

А

1. **АКОВИЋ, Љиљана**
   Успешност наставника као процењивача високих способности ученика / Љиљана Аковић // 25 : 6 (1989) 15-18

2. **АРАНЂЕЛОВИЋ, Драгомир**
   Организација усавршавања наставника за образовну технологију – искуство Социјалистичке Републике Србије / Драгомир Аранђеловић // 22 : 4 (1986) 9-13

3. **АРАНЂЕЛОВИЋ, Драгомир**
   Regionalni centri za inovacije i usavršavanje nastavnika i modernizacija vaspitno-obrazovnog rada u osnovnoj školi / Dragomir Aranđelović // 19 : 6 (1982) 15-32

4. **АРАНЂЕЛОВИЋ, Драгомир**
   Usavršavanje kadra u funkciji ostvarivanja pedagoške reforme / Dragomir Aranđelović // 20 : 5 (1983) 33-42

5. **АСЕНТИЋ, Ристо**
   Operativna razrada užestručnih sardržaja / Risto Asentić // 19 : 1-2 (1982) 107-114

Б

6. **БАЈИЋ, Бранко**
   Specijalno osnovno vaspitanje i obrazovanje dece ometene u razvoju u SR Srbiji (bez SAP) / Branko Bajić // 17 : 3 (1980) 69-84

7. **БАЈИЋ, Живорад**
   Нека актуелна питања школовања југословенске деце у иностранству / Живорад Бајић // 21 : 5-6 (1985) 5-15

8. **БАЈИЋ, Живорад**
   Српскохрватски језик / Живорад Бајић, Душан Петровић // 21 : 1 (1985) 49-55

9. **БАКОВЉЕВ, Милан**
   Зашто наставници оптерећују ученике преопширним наставним градивом / Милан Баковљев // 24 : 5-6 (1988) 49-54

10. БАЛДАСАРЕ, Вито Антонио

Образовање наставника на даљину / Вито Антонио Балдасаре (Vito Antonio Baldassare) ; превела Мирјана Јеремић // 23 : 1 (1987) 5-9

11. БАНИЋЕВИЋ, Никола

Општи преглед рада школе / Никола Банићевић // 22 : 2-3 (1986) 25-29

12. БАРИЋ, Милица

Организација слободног времена у условима продуженог и целодневног боравка ученика у основној школи / Милица Барић // 21 : 5-6 (1985) 134-137

13. БАРИШИЋ, Срета

Ogledni rad u vaspitno-obrazovnim organizacijama : osnove planiranja, projektovanja i praćenja / Sreta Barišić // 18 : 4-5 (1981) 27-36

14. БАРИШИЋ, Срета

Osnove unapređivanja vaspitno-obrazovnog rada nastavnika / Sreta Barišić // 19 : 3 (1982) 95-100

15. БЕЗДАНОВ, Светлана С.

Filmsko platno uz školsku tablu / Svetlana S. Bezdanov // 20 : 4 (1983) 131-138

16. БЕЗДАНОВ Гостимир, Светлана

Анализа стања филмског фонда у предшколским организацијама, основним и средњим школама са предлогом мера за повећање пласмана наставног филма / Светлана Гостимир Безданов, Владан Шкорић // 23 : 5-6 (1987) 87-100

17. БЕЗДАНОВ Гостимир, Светлана

Покретне и непокретне слике / Светлана Безданов Гостимир // 26 : 1-6 (1990) 34-42

18. БЕЛОУС, В. М

O ulozi i značaju fizike / V. M. Belous ; s ruskog preveo Emilo Danilović // 20 : 5-6 (1984) 63-70

19. БЕНДИЋ, Светозар

О настави марксизма / Светозар Бендић // 21 : 2 (1985) 78-79

20. БОГИЋЕВИЋ, Живорад

Stanje i problemi specijalnog osnovnog obrazovanja i vaspitanja / Živorad Bogićević // 20 : 3-4 (1984) 29-46

21. БОГОСЛАВОВ, Вера

O matematici u sredjoj školi / Vera Bogoslavov // 20 : 2-3 (1983) 83-85

22. БРАЂИЋ, Олга

Strani jezici u turističkoj struci i njihova primena u praksi / Olga Brađić // 18 : 3 (1981) 45-54

23. БРАНЧИЋ, Бранка

Савремене теорије избора занимања и могућности њихове примене у професионалној оријентацији / Бранка Бранчић // 22 : 1 (1986) 23-34

24. БРКИЋ, Момир

Zajednički udžbenici / Momir Brkić // 20 : 3-4 (1984) 5-8

25. БРКОВИЋ, Милица

Симеон Маринковић: Стваралачка настава српскохрватског језика и књижевности / Милица Брковић. - Приказ // 23 : 2 (1987) 113-115

26. БУДИМЛИЈА, Анка

Језици друштвене средине / Анка Будимлија // 21 : 1 (1985) 123-130

27. БУДИМЛИЈА, Анка

Образовање на језицима народности у СР Србији ван САП / Анка Будимлија // 19 : 1-2 (1982) 5-15

28. БУДИН, Иван

O osposobljavanju omladine s teškoćama u razvoju: jedinstvo ciljeva a ne jednakost šansi / Ivan Budin // 17 : 2 (1980) 107-114

29. БУЛАТОВИЋ, Весна

Ученици основних и средњих школа према којима су примењене васпитне мере / Весна Булатовић // 23 : 3-4 (1987) 111-116

В

30. ВАСИЋ, Драган

„Образовање и нове информационе технологије“ – пројекат OECD/CERI у СР Србији ван САП / Драган Васић // 23 : 5-6 (1987) 70-86

31. ВАСИЋ, Драгољуб

О увођењу и првим резултатима примене програма информатике и рачунарства у средње школе / Драгољуб Васић // 25 : 6 (1989) 74-82

32. ВАСИЋ, Драгољуб

Припремање наставника за увођење програма информатике / Драгољуб Васић // 22 : 4 (1986) 78-82

33. ВАСИЋ, Смиљка

Матерњи језик као страни језик / Смиљка Васић // 24 : 5-6 (1988) 82-91

34. ВЕНГЕР, Морис

Интерактивна технологија као чинилац образовања / Морис Венгер (Maurice Venger) ; превела Мирјана Јеремић // 22 : 5-6 (1986) 5-9

35. ВИНТЕР, Милица

Страни језици / Милица Винтер // 21 : 1 (1985) 60-62

36. ВРЕЋИЋ, Драгомир

Obrazovanje nastavnika razredne nastave uz rad u kombinovanim odeljenjima osnovne škole : analiza programskih zahteva / Dragomir Vrećić // 18 : 2 (1981) 47-57

37. ВРЕЋИЋ, Зорица

Učenje stranog jezika od prvog razreda osnovne škole / Zorica Vrećić // 17 : 2 (1980) 159-164

38. ВУКЕЛИЋ, Пејо

Прилог унапређивању методологије остварења ужестручних предмета наставе / Пејо Вукелић, Светозар Наход // 22 : 2-3 (1986) 31-39

39. ВУКОВИЋ, Вељко

Neki činioci u realizaciji zadataka i ciljeva nastave matematike / Veljko Vuković // 17 : 5-6 (1980) 249-252

40. ВУКСАНОВИЋ, Јован

Fakultativna nastava i promene u obrazovno-vaspitnom sistemu / Jovan Vuksanović // 17 : 4 (1980) 101-114

41. ВУЧЕНОВ, Никола

Koje je znanje najpotrebnije nastavniku za postizanje visokoproduktivne i plodonosne nastave / Nikola Vučenov // 20 : 1-2 (1984) 97-108

42. ВУЧЕНОВ, Никола

O pedagoškoj funkciji izborne nastave / Nikola Vučenov // 14 : 2-3 (1977) 58-71

43. ВУЧЕНОВ, Никола

Uloga i mogućnosti škole u optimiziranju razvoja obdarenih učenika / Nikola Vučenov // 20 : 2-3 (1983) 19-34

44. ВУЧЕНОВ, Никола

Školska biblioteka kao dokumentacioni centar / Nikola Vučenov // 14 : 1 (1977) 52-63

Г

45. ГАЉИАНИ, Лучиано

Образовање и усавршавање наставника за нову технологију / Лучиано Гаљиани (Luciano Galliani) // 22 : 4 (1986) 83-94

46. ГИРОН, Манон

Mr Marija Buj: Odgojno-obrazovni rad u parovima / Manon Giron. _ Prikaz // 20 : 4 (1983) 127-131

47. ГОГОСКА, Ленка

Osposobljenost učenika osmih razreda za korišćenje više izvora znanja / Lenka Gogoska // 20 : 6 (1983) 75-82

48. ГОГОСКА, Ленка

Uticaj rada nastavnika na opterećenost učenika / Lenka Gogoska // 20 : 2-3 (1983) 59-66

49. ГРАОРАЦ, Исидор

Karakteristike pedagoških naučnih istraživanja i njihova uloga u vaspitanju : sugestije za istraživanje odnosa teroije i prakse u pedagogiji / Isisdor Graorac // 18 : 6 (1981) 5-18

50. ГРУБЕР, Карл Хајнц

«Pretprofesionalno» obrazovanje u nižoj srednjoj školi – poredbena zapažanja o evropskom kontekstu austrijskog politehničkog tečaja / Karl Hajnc Gruber ; prevela Svetlana Loma // 19 : 6 (1982) 85 -90

Д

51. ДАНИЛОВИЋ, Емило

Физика / Емило Даниловић // 21 : 1 (1985) 84-87

52. ДАНИЛОВИЋ, Емило

Уџбеници физике у Србији / Емило Даниловић // 21 : 5-6 (1985) 63-68

53. ДИНИЋ, Гордана

Prilog metodologiji planiranja obrazovno-vaspitnog rada iz stranog jezika / Gordana Dinić // 20 : 2-3 (1983) 91-97

54. ДУНЂЕРСКИ, Бојана

Садашњи тренутак и заједништво у разрешавању проблематике музичког школства у Југославији / Бојана Дунђерски // 22 : 2-3 (1986) 92-96

55. ДУЊИЋ, Љубиша

Један модел концентрисаног (континуираног) вредновања наставних резултата ученика : потенцијална практична докимо-иновација / Љубиша Дунић // 26 : 1-6 (1990) 70-82

Ђ

56. ЂУРИЋ, Томислав

Колико професионална интересовања утичу на избор занимања и упис у занимање / Томислав Ђурић // 24 : 5-6 (1988) 20-36

57. ЂУРИЋ, Томислав

Облици, методе и средства рада у професионалној оријентацији / Томислав Ђурић // 22 : 1 (1986) 65-86

58. ЂУРИЋ, Томислав

Очекивања ученика при избору занимања / Томислав Ђурић // 23 : 3-4 (1987) 51-66

59. ЂУРИЧИЋ, Миодраг

Стање и проблеми продуженог и целодневног боравка ученика у основној школи / Миодраг Ђуричић // 21 : 5-6 (1985) 95-103

Ж

60. ЖИВКОВИЋ, Голуб

Uloga uglednih predavanja u modernizaciji obrazovno-vaspitnog rada u osnovnoj školi / Golub Živković // 17 : 5-6 (1980) 87-90

61. ЖИВКОВИЋ, Остоја

Продужени и целодневни боравак у функцији успешнијег остваривања заједничког плана и програма васпитно-образовног рада у основној школи / Остоја Живковић // 21 : 5-6 (1985) 104-110

62. ЖИВКОВИЋ, Петар

Koncepcija praćenja realizacije programa i vaspitno-obrazovnog rada / Petar Živković // 15 : 1 (1978) 22-35

63. ЖИВКОВИЋ, Петар

Opšta efikasnost osnovnog obrazovanja u SR Srbiji (bez SAP) / Petar Živković // 14 : 4 (1977) 58-67

64. ЖУГИЋ, Милан

Карактер и функција образовања за V степен стручне спреме / Милан Жугић // 21 : 3-4 (1985) 84-87

З

65. ЗАКЉУЧЦИ у досадашњим резултатима

Zaključci u dosadašnjim rezultatima i zadacima u ostvarivanju samoupravnog preobražaja usmerenog obrazovanja od I do V stepena stručne spreme // 20 : 2-3 (1983) 107-120

66. ЗИНДОВИЋ-Вукадиновић, Гордана

Doprinos tehničkih sredstava i tehnologije obrazovanja razvoju i demokratizaciji obrazovanja / Gordana Zindović-Vukadinović // 16 : 3 (1979) 35-44

67. ЗИНДОВИЋ-Вукадиновић, Гордана

Modernizacija i unapređivanje obrazovno-vaspitnog rada u osnovnom i usmerenom obrazovanju / Gordana Zindović-Vukadinović // 17 : 5-6 (1980) 71-76

68. ЗИНДОВИЋ-Вукадиновић, Гордана

Образовање будућих наставника за медије – једно виђење програма / Гордана Зиндовић Вукадиновић // 22 : 5-6 (1986) 47-56

69. ЗИНДОВИЋ Вукадиновић, Гордана

Од библиотеке до медијатеке – један експеримент / Гордана Зиндовић Вукадиновић // 23 : 1 (1987) 43-52

И

70. ИВАНОВИЋ, Станоје

Društveno-ekonomske karakteristike razvoja obrazovanja u SR Srbiji / Stanoje Ivanović // 16 : 1 (1979) 59-87

71. ИВАНОВИЋ, Станоје

Obeležja pripremnog perioda srednjeg usmerenog obrazovanja u Jugoslaviji / Stanoje Ivanović // 14 : 4 (1977) 3-36

72. ИГЊАТОВИЋ, Родољуб

Стваралаштво и даровитост у зависности од микро и макропсихосоцијалне климе / Родољуб Игњатовић // 23 : 3-4 (1987) 16-26

73. ИЗВЕШТАЈИ о остваривању програма

Izveštaj o ostvarivanju programa obrazovno-vaspitnog rada u zajedničkoj osnovi srednjeg usmerenog obrazovanja za pojedine nastavne oblasti // 16 : 4 (1979) 25-80

J

74. ЈАКШИЋ, Ђура

Музичка култура / Ђура Јакшић // 21 : 1 (1985) 66-72

75. ЈАКШИЋ, Ђура

Основне музичке школе / Ђура Јакшић // 24 : 1-2 (1988) 39-56

76. ЈАКШИЋ, Ђура

Средње музичке школе / Ђура Јакшић 3// 24 : 3-4 (1988) 4-58

77. ЈАКШИЋ, Ђура

Stanje i problemi u osnovnom muzičkom obrazovanju u SR Srbiji (van pokrajina) / Đura Jakšić // 19 : 4 (1982) 13-36

78. ЈАЊИЋ, Јован

Nastava srpskohrvatskog jezika kao nematernjeg i problem usavršavanja nastavnika / Jovan Janjić // 20 : 2-3 (1983) 85-90

79. ЈОВАНОВИЋ, Драгољуб

Техничко образовање / Драгољуб Јовановић // 21 : 1 (1985) 100-106

80. ЈОВЕТИЋ, Момчило

Хемија / Момчило Јоветић // 21 : 1 (1985) 97-100

81. ЈОКОВИЋ, Војимир

Rad školskog pedagoga sa roditeljima učenika / Vojimir Joković // 17 : 2 (1980) 155-159

82. ЈУРЈЕВИЋ, Марта

О нужности веће примерености програма узрасту ученика / Марта Јурјевић // 21 : 2 (1985) 110-111

83. ЈУХАС, Михајло

Neki problemi u vezi sa mogućnostima upisa dece mlađe od 7 godina u I razred osnovne škole / Mihajlo Juhas // 20 : 1-2 (1984) 81-96

84. ЈУХАС, Михајло

Pravci promena u sistemu srednjeg usmerenog obrazovanja / Mihajlo Juhas // 20 : 1 (1983) 31-42

85. ЈУХАС, Михајло

Uloga kompezacionog obrazovanja / Mihajlo Juhas // 20 : 2-3 (1983) 47-58

К

86. КОМЕНТАРИ поводом мишљења и ставова исказаних у јавној консултацији о Нацрту образовних профила и наставних планова // 21 : 3-4 (1985) 56-78

87. КОРАЈ, Звонимир

О правцима даљег развоја продуженог и целодневног боравка ученика у основној школи / Звонимир Корај // 21 : 5-6 (1985) 111-115

88. КОРЕН, Иван

Улога особних и ситуационих детерминанти у модерирању професионалних сколоности појединца // 23 : 2 (1987) 109-114

89. КРСТИЋ, Драган

Razvoj i kriza dečjeg likovnog stvaralaštva / Dragan Krstić // 20 : 4 (1983) 73-100

Л

90. ЛАКЕТА, Новак

Stručno uasvršavanje nastavnika za rad u kombinovanim odeljenjima / Novak Laketa // 18 : 2 (1981) 39-47

91. ЛАСИЋ, Марија

Адаптација деце из дома на школску средину / Марија Ласић, Бранка Павловић // 21 : 5-6 (1985) 43-59

92. ЛАТКОВИЋ, Мило

Karakteristike sistema ocenjivanja učenika u osnovnom i usmerenom obrazovanju i vaspitanju / Milo Latković, Sreta Barišić, Živorad Bogićević // 20 : 5-6 (1984) 51-63

93. ЛЕКИЋ, Новица

Neka iskustva i rezultati primene programa istorije u zajedničkoj osnovi usmerenog obrazovanja na Kosovu / Novica Lekić // 17 : 5-6 (1980) 237-239

M

94. МАГБЕТ, Роналд Џ.

Ступњеви и нивои зрелости у учењу, настави и коришћењу медија центара / Роналд Џ. Магбет (Ronald J. McBeatth) // 22 : 4 (1986) 39-46

95. МАЗИЋ, Сенка

Могући правци рационализације планова и програма образовања у средњем усмереном образовању / Сенка Мазић // 25 : 1 (1989) 40-48

96. МАЗИЋ, Сенка

Модел опште организације васпитно-образовних активности и оптерећеност ученика / Сенка Мазић // 21 : 3-4 (1985) 94-98

97. МАЗИЋ, Сенка

Fiziološki optimum rada i opterećenost učenika / Senka Mazić // 18 : 3 (1981) 55-64

98. МАЗИЋ, Сенка

Школски здравствени радник / Сенка Мазић // 21 : 1 (1985) 152-154

99. МАКСИМОВИЋ, Искра

Информација о организовању двојезичне наставе на језицима народности у републикама и покрајинама / Искра Максимовић // 23 : 3-4 (1987) 88-103

100. МАКСИМОВИЋ, Искра

Razvoj filoloških i filozofskih fakulteta u SFRJ u periodu od 1970/71. do 1982/83. / Iskra Maksimović // 20 : 5-6 (1984) 5-30

101. МАРИНКОВИЋ, Богољуб

Математика / Богољуб Маринковић, Мило Латковић // 21 : 1 (1985) 87-92

102. МАРИНКОВИЋ, Симеон

Образовање и усавршавање педагошког кадра / Симеон Маринковић // 22 : 5-6 (1986) 82-88

103. МАРИЋ, Дарка

Razvoj sposobnosti učenja / Draka Marić // 15 : 1 (1978) 95-99

104. МИЈАТОВИЋ, Босиљка

Настанак и развој правног образовања у школству Србије / Босиљка Мијатовић // 25 : 4-5 (1989) 59-64

105. МИЛАНОВИЋ-Наход, Слободанка

Problemi priručne literature / Slobodanka Milanović-Nahod // 15 : 1 (1978) 76-83

106. МИЛЕНОВИЋ, Градислав

Društvena i pedagoška funkcija škole u prevenciji i rehabilitaciji zavisnika od droge / Gradislav Milenović, Senka Mazić, Ljiljana Milovanović // 18 : 4-5 (1981) 73-91

107. МИЛЕНОВИЋ, Градислав

Uloga i zadaci prosvetno-pedagoške službe u uvođenju novih nastavnih programa i usavršavanje nastavnika / Gradislav Milenović // 14 : 1 (1977) 30-39

108. МИЛИНКОВИЋ, Здравко

Koncepcija nastave likovnog vaspitanja u obrazovnom sistemu / Zdravko Milinković // 20 : 6 (1983) 71-74

109. МИЛИНКОВИЋ, Здравко

Ликовна култура / Здравко Милинковић // 21 : 1 (1985) 63-66

110. МИЛОВАНОВИЋ, Љиљана

Искуства у раду с обдареним и талентованим ученицима у средњој школи / Љиљана Миловановић // 25 : 6 (1989) 7-10

111. МИЛОВАНОВИЋ, Љиљана

Школски педагог и психолог / Љиљана Миловановић // 21 : 1 (1985) 149-151

112. МИЛОВАНОВИЋ, Љиљана

Школски социјални радник / Љиљана Миловановић // 21 : 1 (1985) 151-151

113. МИЛОВАНОВИЋ, Радмила

Тешкоће у идентификацији и третману обдарених / Радмила Миловановић // 25 : 6 (1989) 42-48

114. МИЛОСАВЉЕВИЋ, Павле

Методолошки и садржајни аспекти педагошко-инструктивног рада просветног саветника / Павле Милосављевић // 22 : 2-3 (1986) 45-48

115. МИЛОСАВЉЕВИЋ, Павле

Неки аспекти методологије педагошко-инструктивне делатности просветно-педагошке службе / Павле Милосављевић // 25 : 1 (1989) 51-58

116. МИЛОШЕВИЋ, Петар

Reforma predškolskog vaspitanja i obrazovanja / Petar Milošević // 18 : 1 (1981) 77-84

117. МИХАЈЛОВИЋ, Зарије

Nastava srpskohrvatskog jezika u kombinovanim odeljenjima / Zarije Mihajlović // 18 : 2 (1981) 63-71

118. МИТИЋ, Војислав

За виши квалитет уџбеника / Војислав Митић // 25 : 1 (1989) 32-37

119. МИТОВ, Цветан

Заступљеност страних језика у основним и средњим школама / Цветан Митов // 24 : 3-4 (1988) 103-114

120. МИШЕЉИЋ, Милош

Mesto i karakter pripremne nastave u današnjoj školi / Miloš Mišeljić // 17 : 2 (1980) 151-155

Н

121. НАХОД, Светозар

Izostajanje učenika sa nastave u srednjem usmerenom obrazovanju kao pedagoški problem / Svetozar Nahod // 20 : 4 (1983) 41-72

122. НЕДЕЉКОВИЋ Чедо

Александар Лаковић: Планови рада и стручно методички модели за наставу српскохрватског језика у 8. разреду основне школе / Чедо Недељковић. - Приказ // 25 : 1 (1989) 91-98

123. НИКИЋ, Даница

Један могући, теоријски модел рада са надареним ученицима / Даница Никић // 25 : 6 (1989) 37-41

124. НИКОЛИЋ, Драгица

Зрелост даровитих ученика / Драгица Николић // 25 : 6 (1989) 34-36

125. НИКОЛИЋ, Драгица

Праћење напредовања и развоја ученика ради професионалног саветовања / Драгица Николић // 22 : 1 (1986) 183-186

126. НИКОЛИЋ, Милија

Prilagođavanje udžbenika i nastavnih postupaka istraživačkom i stvaralačkom učenju / Milija Nikolić, Sreten Pižurica // 20 : 6 (1983) 43-56

127. НИКОЛИЋ, Мирослава

Искуство у реализацији програма рада са обдареним ученицима / Мирослава Николић // 25 : 6 (1989) 11-15

О

128. ОБРАЗОВНИ профили I до V степена стручне спреме // 21 : 3-4 (1985) 45-55

129. ОГЊЕНОВИЋ, Невенка

Промена Фландерсове технике у анализи интеракцијског односа наставе / Невенка Огњеновић // 25 : 4-5 (1989) 51-58

130. ОРГАНИЗАЦИЈА образовања по систему

Organizacija obrazovanja po sistemu obrazovnih jedinica // 20 : 4 (1983) 111-116

131. ОСНОВНЕ карактеристике нових планова

Osnovne karakteristike novih planova i programa vaspitno-obrazovnog rada za učenike ometene u razvoju // 22 : 5-6 (1986) 43-49

П

132. ПАВЛОВИЋ, Љиљана

Програмирање рада професионалне оријентације / Љиљана Павловић // 22 : 1 (1986) 157-161

133. ПЕРОВИЋ, Милутин

Историја / Милутин Перовић // 21 : 1 (1985) 76-80

134. ПЕТРОВИЋ, Душан

Stanje i problemi školskih biblioteka / Dušan Petrović // 20 : 5-6 (1984) 31-44

135. ПЕТРОВИЋ, Душан

Библиотекар-медијатекар / Душан Петровић // 21 : 1 (1985) 154-156

136. ПЕТРОВИЋ, Душан

Школска библиотека – медијатека / Душан Петровић // 21 : 1 (1985) 144-148

137. ПИЖУРИЦА, Олга

Упоредни преглед оптерећености ученика обавезном наставом у средњим школама / Олга Пижурица, Боривоје Перовић // 21 : 3-4 (1985) 88-93

138. ПОТКОЊАК, Никола

Za nove predmetno-metodološke pristupe osnovnoj školi / Nikola Potkonjak // 19 : 3 (1982) 23-29

139. ПРЕДШКОЛСКО васпитање и образовање код нас и у неким земљама у свету // 23 : 2 (1987) 18-36

Р

140. РАДОВАНОВИЋ, Радомир

Organizacija nastavnog rada kombinovanih odeljenja u uslovima savremene obrazovne tehnologije / Radomir Radovanović // 18 : 2 (1981) 17-32

141. РАДОСАВЉЕВИЋ, Драгана

Однос степена интелектуалних способности и избора позива / Драгана Радосављевић // 22 : 1 (1986) 187-193

142. РАДОСАВЉЕВИЋ, Радослав

Васпитно-образовни садржаји и заштита и унапређивање човекове средине / Радослав Радосављевић // 22 : 5-6 (1986) 100-114

143. РАДОСАВЉЕВИЋ, Радослав

Савремени проблеми животне средине, међупредмете везе и усавршавање наставног процеса : Симпозијум „Еколошко образовање у средњим школама“ Естрегон, Мађарска, 25-30. септембар 1989. године / Радослав Радосављевић, В. Терзија, Е. Даниловић, М. Вучелић // 25 : 6 (1989) 83-90

144. РАИЧКОВИЋ, Ђорђе

Problem naučno-pedagške strukture nastavnih sadržaja iz geografije za osnovnu i srednju školu / Đorđe Raičković // 14 : 4 (1977) 68-95

145. РЕПАЦ, Вера

Програм васпитног рада основне школе / Вера Репац // 19 : 3 (1982) 43-47

146. РЕПАЦ, Вера

Teorijski, idejni i vaspitni aspekti nastave poznavanja prirode i društva, poznavanja prirode i poznavanja društva / Vera Repac // 16 : 1 (1979) 104-122

147. РИСТИЋ, Надежда

Вук Караџић у наставним плановима и програмима за основно и усмерено васпитање и образовање у републикама и аутономним покрајинама / Надежда Ристић // 23 : 2 (1987) 46-49

С

148. САВИЋ, Љубомир

Šta je specijalni vaspitno-obrazovni rad u osnovnoj školi kako ga organizovati / Ljubomir Savić // 14 : 1 (1977) 64-73

149. СИМИЋ, Миливоје

Posebni oblici nastavnog rada u osnovnoj školi : fizičko vaspitanje / Milivoje Simić // 17 : 5-6 (1980) 245-248

150. СПАСИЋ, Вељко

Matematičko modeliranje i simulacija u oblasti primene računara u obrazovanju / Veljko Spasić // 20 : 6 (1983) 63-70

151. СТАНИСАВЉЕВИЋ, Вукашин

Koliko sistem obrazovanja doprinosi razvijanju čitalačkih interesovanja / Vukašin Stanisavljević // 15 : 2 (1978) 43-55

152. СТАНИСАВЉЕВИЋ Вукашин

Fakultativna i izborna nastava u zajedničkoj osnovi usmerenog obrazovanja / Vukašin Stanisavljević // 17 : 5-6 (1980) 107-224

153. СТАНИСАВЉЕВИЋ, Вукашин

Šta s talentima u osnovnnoj školi / Vukašin Stanisavljević // 15 : 1 (1978) 62-75

154. СТАНИШИЋ, Божидар

Географија / Божидар Станишић // 21 : 1 (1985) 81-84

155. СТАНКОВИЋ, Божидар

Neke mogućnosti opremanja i korišćenja priručne medijateke / Božidar Stanković // 19 : 6 (1982) 51-56

156. СТАНОЈЕВИЋ, Иван

Kakvo je fizičko vaspitanje u osnovnim i srednjim školama / Ivan Stanojević // 20 : 3-4 (1984) 9-22

157. СТАНОЈЛОВИЋ, Борислав

Faktori postignuća učenika u školskom učenju sa posebnim osvrtom na ulogu porodice / Borislav Stanojlović // 19 : 5 (1982) 23-42

158. СТЕВАНОВИЋ, Марко

Metode i tehnike rada na tekstu u kombinovanim odeljenjima / Marko Stevanović // 18 : 2 (1981) 71-79

159. СТЕЈК, Роберт

Vrednovanje nastavnih programa / Robert Stejk ; prevela Marija Sladojević // 14 : 4 (1977) 141-150

160. СТЕКИЋ, Сава

Uočavanje i usvajanje bitnog u obradi literarnih tekstova / Sava Stekić // 18 : 1 (1981) 93-104

161. СТОЈАНОВИЋ, Стојан М.

Карактеристике обдарених ученика и организација наставе у основној школи / Стојан М. Стојановић // 23 : 1 (1987) 53-70

Т

162. ТАРАСОВА, Кира Владимировна

Музичке способности и њихова дијагностика у предшколском узрасту / Кира Владимировна Тарасова ; превела В. Протић // 23 : 2 (1987) 95-108

163. ТАСИЋ, Милутин

Dijafilm i dijapozitiv u nastavi poznavanja prirode i društva / Milutin Tsić // 19 : 6 (1982) 57-60

164. ТЕОДОСИЈЕВИЋ, Миодраг

Osobenosti i struktura programa vaspitno-obrazovnog rada na maternjem jeziku za decu osnovnoškolskog uzrasta jugoslovenskih građana na privremenom radu u inostranstvu / Miodrag Teodosijević // 15 : 2 (1978) 28-42

165. ТЕРЗИЈА, Вељко

Биологија / Вељко Терзија // 21 : 1 (1985) 93-96

У

166. УПУТСТВО за рад комбинованих одељења

Uputstvo za rad kombinovanih odeljenja u osnovnim školama na području SR Srbije (bez pokrajina) : rađeno u Republičkom zavodu za unapređivanje vaspitanja i obrazovanja // 18 : 2 (1981) 87-112

167. УРОШЕВИЋ, Леона

Остваривање васпитне функције основне и средње школе / Леона Урошевић // 25 : 1 (1989) 27-31

Ф

168. ФОГИН, Жан-Клод

Sociologija nejednakosti u obrazovanju / Žan-Klod Fogin (Jean-Claude Foguin) ; prevela s francuskog Kosara Pavlović // 18 : 2 (1981) 113-130

169. ФРИЊАНИ, Паоло

Интерактивност и мултимедијалност: нужност школе сутрашњице / Паоло Фрањини (Paolo Frignani) ; превела Мирјана Јеремић // 23 : 1 (1987) 10-20

170. ФРОЈДЕНТАЛ, Ханс

Nova matematika ili novo obrazovanje / Hans Frojdental ; prevela Marija Sladojević // 17 : 3 (1980) 99-112

Ц

171. ЦВЕТАНОВИЋ, Владимир

Руковођење у образовању / Владимир Цветановић // 21 : 5-6 (1985) 74-89

172. ЦВЕТКОВИЋ, Бошко

Живот и рад школе као предохрана од болести зависности / Бошко Цветковић // 26 : 1-6 (1990) 7-17

173. ЦРВЕНКОВИЋ, Синиша

Нека искуства из рада са телентованим ученицима / Синиша Црвенковић // 25 : 6 (1989) 27-30

Ш

174. ШАПИЋ, Душица

Primena kompleksnog postupka obrade slova u kombinovanom odeljenju / Dušica Šapić // 18 : 2 (1981) 79-86

175. ШОШ, Едита

Проблеми и контроверзе феномена социо-образовне саморепродукције у средњем и високом образовању – компаративна анализа / Едита Шош // 22 : 5-6 (1986) 89-99

III РЕГИСТРИ

1. РЕГИСТАР ИМЕНА*

1.1. Регистар имена *Ревије школства и просветне документација*

А
Адисешија, Малколм С. 1-2
Алексејев, Павле 4
Анкуцић, Корнелија 5-6, 280
Антонијевић, Радмила 7
Афанасенко, Е.И. 8

Б
Бандини, Марио 9
Бановић, Ал. 10
Батишев, С.Ј. 11
Бегтић, Мустафа 12
Бела, Међеш 532
Берисављевић, Жика 13
Богавац, Томислав 18
Богдановић, Коста 19
Богдановић, Нада 20
Брауер, Хелмут 26

В
Вајганд, Ђурђица *38*, 23-25
Вајснер, Рудолф 26
Васић, Живорад-Жижа 220
Велке, Ото 532
Венгер, Рој Е. 27
Вилох, Тадеуш 28
Винтер, Милица 29-31, 530

Г
Гас, Ј. Р. 33
Главашки, Зита 34-37
Грабе, Свен 41

Д
Даниловић, Емило 42-44
Денковић, Драгаш 533
Дјетелић, Пера *32*

* Бројеви који се односе на страницу у Студији, на којој се помињу имена, дата су у италику

Ђ
Ђекић, Нада 56-60
Ђорђевић, Владимир В. 61
Ђорђевић, Зорица 62-66
Ђорђевић, Јелисавета 67
Ђорђевић, Милан 68-69
Ђуричковић, Веселин С. 70-74

Е
Ерњаковић, Глигорије *37*, 66, 78

Ж
Живановић, Славољуб *37*, *38*, 79-85
Живковић, Влада 86-87
Живојиновић, Петар *37*, *38*, 88

З
Зидарић, Винко 105

И
Ивановић, К. А. 106
Ивановић, Станоје 107

Ј
Јаковљевић, Бојана 130-131
Јакшић, Анка *37*, 132
Јаноши, Габор *38*, 133-134
Јевтић, Тамара, 8, 188, 431
Јовановић, Бранко 137
Јовановић, Добривоје М. 14, 29, 40, 138-141, 227, 249, 273, 275, 282, 404
Јовановић, Драгољуб 142-143
Јовичић, Ратко 144-146
Јоксимовић, Снежана 63
Јорговић, Милутин *38*, 147
Југовић, Меланија 149-151
Јухас Михајло *37*, *38*, 156-167, 198

К
Капел, Жан 168
Карсел Бре, Габријел 169
Квасневски, Јелисавета *38*, 170-171, 175, 513
Кнежевић, Вујо 172
Костјажкин, Е. К.174
Крнета, Љубомир *37*, 176
Крстинић, Мирјана 177-178

Л
Лах, Августин 179
Леви, Зојица *20*, *37*, *38*, 180-185, 247, 276, 308, 458, 535
Ленгран, Пол 186
Липужић, Борис 187
Литерат, С. 188
Лончар, Лела 38
Лучић-Живановић, Милена 33, 279, 536
Лучић, М. 189

М
Ман, Вили 26
Манакорда, Марио 190
Марентич-Пожарник, Барица 191
Маркушевич, А. П. 193
Махеу, Рене 194-195
Медвеш, Зденко 196
Миладиновић, Милан М. 218
Мирковић, Дивна 219
Мирковић-Лебл, Дивна *37*, *38*,220-226, 528
Мирковић, Милан *37*, 66
Митачек, Евжен 227
Морс, Дејвид А. 228

Н
Недовић, Велизар 66
Новакова, Хана 249-250

П
Павићевић, Спасоје *37*, *38*
Павловић, Косара 1, 9, 41, 89, 108, 168, 186, 194-195, 228, 302-303, 441
Палов, Михаило *37*, *38*, 304-307
Паншо, Жорж 308
Папреница, Мирко *38*, 309-315, 528
Пасоу, Хари 316
Пеашиновић, Ранка 317
Петранчић, Мартин *38*, 321-323
Платиша, Михаило 326
Пленковић, Јурај 327
Поткоњак, Никола 339-340
Прпановић, Станко 345
Прица-Соретић, Мирјана 402

Р
Резников, Л.И. 431
Росело, Педро 441

С
Савић, Недељко *37*, 539
Савићевић, Душан 454
Салзер, Мајкл Е. 457
Сапс, Патрик 458
Скалкова, Јармила 473
Скаткин, М. Н. 474, 475
Сладојевић, Марија 136, 169, 190, 210, 269, 316, 476
Смиљанић М. 78
Сови, Алфред 477
Спонза Мимица, Нада 478
Станић, Ђорђе 482
Станић, Нада 28, 106,193, 274, 473, 483-484, 488, 538
Стрезикозин, В. П. 488
Суходолски, Богдан 489

Т
Тежак, Божо 491
Тонковић, Стипе 224

Ћ
Ћурувија, Саво 498

У
Урошевић, Миливоје *37*
Ушински, Константин Димитријевич 513

Ф
Филиповић, Драгомир 514
Филиповић, Марјан 515-516
Филиповић, Стеван 15, 222
Франковић, Драгутин *32, 37, 38,* 517-529
Франсоа, Луј 530
Фуле, Шандор 532
Фурастије, Жан 533

Х
Хаџић, Никола, прев. 11
Химелрајх, Ерих 534
Хусен, Торстон 535-536

Ч

Черпински, Н. В. 538

Ш

Шабо, Ласло 532
Шахмаев, Н.М. 539
Швајцер, Вилко 540
Шимлеша, Перо 541
Шољан, Никола 544
Шошкић, Бранислав 545
Шошкић, Будислав 500
Шувар, Стипе 547

1.2. Регистар имена *Ревије образовања*

А
Аврамовић, Зоран 1
Аковић, Љиљана 2
Алексејев, Павле 5-6
Алексић, Загорка 7
Анастасовска, Јелена 10
Ангелов, Цветан 11
Анкуцић, Корнелија 12-13
Аранђеловић, Драгомир 14-17
Асентић, Ристо 18

Б
Бајић, Бранко 19
Бајић, Живорад *47,* 20-26
Баковљев, Милан 27
Балдасаре, Вито Антонио 28
Балоковић, Јован 29
Банић, Ђорђе 30-31
Банићевић, Никола 32
Барић, Милица 33
Баришић, Срета 34-35
Батизић, Јасна 366
Безданов Гостимир, Светлана 37-39, 140, 797
Безданов, Стеван 40
Бекан, Дивна 41
Бел, Џон А. 42
Белоус, В.М. 43
Бендић, Светозар 44
Бериша, Исмаил 45
Бернар, Мишел 780
Бјелетић, Доброслав *47*
Бјелица, Спасоје 46
Благојевић, Миленко 48
Бобер-Пелзовска, Марија 49
Богавац, Томислав *47,* 50-53
Богићевић, Живорад 54
Богославов, Вера 55
Болчић, Силвано 56-58
Брађић, Олга 59
Бранчић, Бранка 60
Бркић, Момир *47,* 61-62
Бркић, Петар 63
Брковић, Милица 64

Броћић, Манојло 65
Будимлија, Анка 66-71
Будин, Иван 72-73
Будон, Рејмонд 74
Буквић, Милош 75
Булатовић, Весна *47,* 76-84
Булатовић, Ранко Н. 85
Буц, Дејвид 86
Бхаве, Винона 88

В

Васиљевић, Велибор 89
Васиљевић, Иван 134
Васић, Драган 90-92
Васић, Драгољуб *48,* 93-95
Васић, Милан 96
Васић, Смиљка 97
Вељановић, Бранислав 98
Венгер, Морис 99
Видојевић, Зоран 100
Винтер, Милица 101
Витети, Франческо 103
Влајковић, Надежда 104
Бојчић, Драгослав 105
Вреһић, Драгомир 106
Вреһић, Зорица 107
Вујачић, Илија 108
Вукадиновић, Вукосава 109
Вукелић, Пејо *47,* 110-111
Вуковић, Вељко 112
Вуксановић, Јован 113-114
Вученов, Никола 115-119

Г

Гаљиани, Лучиано 120
Гацовић, Даринка 121
Гвоић, Љубивој 122
Гирон, Манон 124-126
Гласиновић, Никола 127
Гнус, Горан *47*
Гогоска, Ленка 128-129
Година, Весна 130
Граорац, Исисдор 131, 132
Грубер, Карл-Хајнц 133
Грујић, Драшко 134
Грујић, Миодраг 135

Д
Дамјановић, Велимир 136-137
Даниловић, Емило *47,* 134, 138-139
Де Гоши, Џо 140
Деспотовић, Радивоје 142
Дехири, Исмет 143
Динић, Гордана 144
Догдибеговић, Татјана 145-146, 321
Дрндар, Момчило *46*
Дудић, Љиљана 798
Дунђерски, Бојана 161
Дуњић, Љубиша 162
Духачек, Гордана 163

Ђ
Ђокић, Александар *47*
Ђокић, Радован *46*
Ђорђевић, Велимир 164
Ђорђевић, Данка 165
Ђорђевић, Љубинка 166
Ђукић-Вељовић, Златија 167
Ђурђевић, Владимир 168
Ђурић, Звездана 169
Ђурић, Томислав 170-174
Ђуричић, Миодраг 175-177
Ђуричковић, Веселин 470
Ђуровић, Радослав 178

Е
Есер, Јоханес 180

Ж
Живановић, Славољуб *48,* 181-182
Живковић, Голуб 183
Живковић, Остоја 184-185
Живковић, Петар 186- 190
Животић, Миладин 191
Жигић, Жарко 192
Жидан, Алојзија 193-195
Жугић, Милан 196-199

З
Затезало, Недељка 215
Зени, Јанез 216
Зиндовић-Вукадиновић, Гордана 217-221

И

Ивановић, Станоје *46*, 222-236, 470
Игњатовић, Миодраг Д. 237
Игњатовић, Родољуб 238
Илић, Душан 246
Илић, Јелка 247
Инглар, Трон 248
Инчић, Бранимир 251

J

Јакшић, Анка *46*, *47*, 252-265
Јакшић, Ђура 266-269
Јанковић, Драгослав *48*
Јаноши, Габор *46*
Јањић, Душан *47*
Јањић, Јован 270
Јевтић, Бојана 271
Јеленовић, Здарвко 272
Јеремић, Мирјана 331, 795
Јовановић, Бранко 273
Јовановић, Драгољуб 274-278
Јовановић, Паулина 279
Јовановић, Паулина 279
Јовановић, Тихомир 280-281
Јоветић, Момчило 282
Јоковић, Војимир 283-284
Југовић, Меланија 285
Јурић, Ратко 286
Јуришевић, Владимир *46*
Јурјевић, Марта 287
Јухас, Михајло *46*, 288-296

К

Каровић, Милан *47*, 297-301
Квасневски, Јелисавета *46*
Кесић, Милорад 303
Кирн, Андреј 304
Кнежевић, Вујо *47*, 305
Кнежевић, Милија 306
Ковачевић, Бранислава 307
Козакијевич, Миколај 308
Колка, Александар 309
Кончаревић, Бранислава *46*
Корај, Звонимир, 311
Корен, Иван 312

Костић, Бранко 313
Коцић, Љубомир 314-316
Крагујевић, Габријела 317
Крешић, Ирена 318
Крокер, Ентони 319
Крстић, Драган 320
Крстић, Михаило 198
Кукосјан, О.П. 321

Л

Лазић, Владислав 322
Лазић, Светомир 323
Лазовић, Љиљана *48*
Лакета 324-325
Лалатовић, Василије 326
Ласић, Марија 327
Латковић, Мило 328
Левовицки, Тадеуш 329
Лекић, Новица 330
Лефран, Робер 331
Лома, Светлана 133, 308
Лоу, Вилијам Т. 332

М

Магбет, Роналд Џ. 333
Мазић, Сенка 334-341
Максимовић, Искра 343-344
Мансфелд, Димитриј, Павлович 345
Маринковић, Богољуб, 346
Маринковић, Радивоје 347
Маринковић, Симеон 64, 348-349
Маринковић, Соња 349-351
Марић, Дарка 352-353
Марјановић, Драгољуб 354-356
Марјановић, Радован 357
Марковић, Мирјана *47*
Марковић, Радисав 358-359
Мартиновић, Шефко 360
Мацић, Милорад 361
Мејак, Рената 366
Мијатовић, Босиљка 367
Милановић-Наход, Слободанка 332, 368
Миленовић, Градислав 369-376
Милинковић, Здравко 377-378
Милић, Анђелка 379
Милић, Родољуб 380-382

Миловановић, Љиљана 383-389
Миловановић, Радмила 390
Милосављевић, Павле 391-394
Милосављевић, Светомир 395
Милош, Зорица 396
Милошевић, Петар 397-400
Милутиновић Милан 401
Михаиловић, Хранислав 402
Михајловић, Зарије 403
Михаљица, Лука 404
Милетић, Илинка 809
Митић, Војислав 405
Митов, Цветан 406-407
Мишељић, Милош 408
Мишчевић, Зоран 798
Младеновић, Милован 135
Мокрањац, Олга *47*
Момчиловић, Милеса *47*
Мрђеновић, Петар 410
Мркић, Наташа 411

Н
Надаши, Андраш 413-414
Надрљански, Ђорђе 415
Наход, Светозар 416-417
Недељковић, Добривоје 419
Недељковић, Чедо *48,* 420-432, 470
Нешић, Витомир 271, 435
Нешковић, Ратко 436
Никић, Даница 437
Николић, Драгица 438-440
Николић, Милија 441
Николић, Милутин *46*
Николић, Мирослава 442
Николић, Светолик 443
Ничковић, Радислав 444

О
Огњеновић, Невенка 454
Оклобџија, Маја 456
Окон, Винсент 457

П
Павлич, Бреда 478
Павловић, Борислав 476
Павловић, Косара 88, 457, 480-486, 808

Павловић Љиљана 487
Пантовић, Мирјана 463, 488-492
Пападопулос, Џорџ С. 493
Папреница, Мирко *46*
Парезановић, Недељко 494
Пелић, Јаков 495
Перић, Драгослав 496
Перић, Милољуб *47*, 497-500
Перовић, Боривоје *47*, 501-504
Перовић, Милутин 505-508
Петковић, Милош 798
Петровић, Душан 510-512
Петровић, Милоје 513
Пешић, Михаило 514
Пешкаровић, Бранислава *47*
Пижурица, Олга 515-519
Пижурица, Сретан 520
Пјорковска-Петровић, Катарина 329, 521
Подунавац, Милан 522
Попов, Живко 524
Поткоњак, Никола 525-530
Прелевић, Радослав 589
Прелић, Рада 590
Прибићевић, Небојша *47*
Протић, Вишња 622

Р

Радовановић, Миодраг 625
Радовановић, Радомир 626
Радовић, Милош 627-629
Радосављевић, Драгана 630
Радосављевић, Радослав 631-632
Радош, Ружица 633-634
Раич, Александар 636
Раичевић, Васко 637
Раичковић, Ђорђе 638
Ракић, Бранко 639
Ранчић, Христифор 640
Ратковић, Марија 641
Репац, Вера 644-646
Ристановић, Слободан *47*, 649-655
Ристић, Нада 656
Ристић, Надежда 657-659
Романовић, Љубомир 660

С
Савић, Љубомир 664
Савићевић, Душан 665
Самарџић, Милан 727
Симић, Миливоје 729
Сладојевић, Марија 465, 624, 730-733, 758, 796
Сотиров, Спас 734
Спасић, Вељко 735
Станисављевић, Вукашин *47,* 740-747
Станишић, Божидар 748
Станковић, Божидар 749
Станковић, Бранка 750
Станојевић, Иван 751-753
Станојловић, Борислав 745
Стевановић, Марко 755
Стевовић, Миодраг 757
Стејк, Роберт 758
Стекић, Сава 759-760
Стефановић, Зоран 761
Стипанић, Данијела 762
Стојановић, Стојан М. 763

Т
Такер, Ричард Н. 764
Тарасова, Кира Владимировна 765
Тасић, Милутин 766
Теодосијевић, Миодраг *47,* 767-770
Терзија, Вељко 771-772
Тимотијевић, Радивоје 773
Тома, Мирица 180, 774-775
Томановић, Велимир 776-777
Тот, Лајош 778
Трнавац, Недељко 779

Ћ
Ћетковић, Надежда 780

У
Увалић-Тумбић, Стаменка 781
Урошевић, Леона 786

Ф
Фатић, Миодраг 788
Филиповић, Љиљана 789
Фогин, Жан-Клод 790-792
Франковић, Драгутин *46,* 793-794

Фриљани, Паоло 795
Фројдентал, Ханс 796
Футо, Антон 813

Х

Хегингер, Валтер 797
Хотомски, Слађана 798

Ц

Цветановић, Владимир 799-800
Цветковић, Бошко 801-803
Цветковић, Синиша 804
Цвитановић, Олга 805
Црвенковић, Синиша 806
Црљенко, Бранимир 807
Цуца, Милица 809

Ч

Чолић, Живорад 810
Чубуровић, Милица 811

Ш

Шапић, Душица 812
Шарм, Златко 813
Шећибовић, Искра 814-815
Шикљован, Драга 248, 816-819
Шимањски, Мирослав 819
Шош, Едита 822-825

2. ПРЕДМЕТНИ РЕГИСТАР

2.1. Предметни регистар *Просветне документације*

А

Академија педагошких наука РСФСР 246
Акциони програм 2

Б

Библиографије 8
- Библиографија књига и чланака библиотеке Завода 121-130, 137-140
- Библиографија о политехничком образовању 9

Библиографски институт ФНРЈ 10
Библиографски преглед 131-132
БИЕ 707

В

Ванредни испити у стручним школама 378
Вести 57-60
- вести из наше земље 87-100
- вести из иностранства 61-86
- вести из школа 101

Г

Гимназије
- завршни испит 187, 259
- организација и рад 289
- улога и задаци 529

Д

Дечји домови 680
Друштвено управљање 3, 163-179
Декларације
- Декларација о образовању одраслих 119
- Декларација о правима детета 120

Ђ

Ђачке задруге 180, 533, 727
Ђачки домови 6

Е

Европски центар за координацију истраживачког рада 352

З

Завод за издавање уџбеника 353
Завод за образовање одраслих 381
Завод за професионално и радно оспособљавање слепих лица 540
Завод за унапређење стучног образовања 716
Завод за унапређење школства Косовско-метохијске области 202

Закони
- *Закон о високој техничкој школи за погонске инжињере машинске струке у Сарајеву* 109
- *Закон о високој техничкој школи за погонске инжињере рударске струке у Тузли* 109
- *Закон о вишим поморским школама* 193
- *Закон о вишој обућарској школи у Загребу* 194
- *Закон о вишим медицинским школама* 195
- *Закон о гимназији* 286
- *Закон о оснивању више геодетске школе* 196
- *Закон о оснивању Технолошког факултета у Тузли* 197
- *Закон о основној школи* 198
- *Закон о просветно-педагошкој служби* 287
- *Закон о стручним и вишим школама* 240
- *Закон о уметничкој академији* 199
- *Закон о школству* 321, 412

И

Издања 145-148
Иностране посете 135, 245
Институти
- Институт математичких наука у Индији 247
- Институт за планирање у школству 265
- Институт примењених наука у Лиону 285
- Институти за проучавање школства 142, 404

Ј

Југословенски завод за проучавање школских и просветних питања в. Савезни завод за проучавање школских и просветних питања
Југословенско удружење за професионалну оријентацију 669, 670

К

Клуб младих техничара 389

Конгреси
- Конгрес васпитача Југославије 158
- Конгрес наставника и васпитача 254
- Конгрес за универзитетску наставу предшколских наука 159
- Конгрес за заштиту деце 160

- Конгрес за физичку културу 384
- Конгрес Народне омладине Југославије 732
- Конгрес Покрета „Модерна школа“ 266
- Конгрес просветних радника Пољске 255
- Конгрес психолога Југославије 385
- Конгрес Савеза комуниста Југославије о народним задацима 210
- Конгрес светске организације за предшколско васпитање 350

Конкурс дечјих цртежа 267

Конференције
- Конференција за просвету 112, 113, 420
- Конференција за развој школства у свету 263
- Конференција министара просвете земаља Западне Европе 256
- Конференција наставника страних језика високих школа 363
- Конференција о јавној настави 110
- Конфренција о настави природних наука 541
- Конференција о просвети и економском и социјалном развоју у Латинској Америци 257
- Конфернција одељења – катедара за педагогију 382
- Конференција Унеска 114

Курсеви за учитеље, наставнике и професоре 261

Л
Листови и часописи 154, 181
Лични дохоци 189

М
Математичка олимпијада 264
Матурски и дипломски испит 372

Н
Настава
- двојезична 4, 117, 118
- математике 477
- музике 107
- страних језика 5, 183, 279, 371, 675
- трећег ступња 280
- физике 182, 281
- у основној школи 532

Наставни кадар 284, 370, 377, 479, 510, 674, 681, 685, 586, 713
- усавршавање 717, 178, 719

Наставни планови и програми 144, 149, 155, 239, 241, 253, 282, 283, 289, 323-328, 357, 421, 470, 474, 724

Наставни филмови 288

Неписменост 53, 249, 478
Нове публикације 291-320

О

Образовање
- висококвалификованих стручњака на факултетима 416
- други ступањ 108
- друштвено-економско 162
- математичко 418
- младих радника 345
- наставног кадра 136
- народно 278,
- пољопривредно 337
- стручно 55, 410, 415, 482, 530

Образовање одраслих 238, 342, 343, 344, 375, 419, 684, 711, 736, 737
Омладина 1, 690
Описмењавање 472
Организација уједињених нација 104

П

Педагогија 725
Педагошка литература 243, 244, 423-464, 624-635
Педагошке установе 368
Педагошки центри
- Педагошки центар у Љубљани 687
- Педагошки центар у Осијеку 361

Педагошко-психолошка служба 348, 723
План и програм развоја школства 362, 364, 413
Признавање сведочанстава 380
Приручници 141,
- за просветну документацију 475
- приручник *Разредни старешина* 474
- приручник *Слободне активности ученика основних школа* 474

Просвета 201, 366, 367, 509
Просветна статистика 206-209
Просветно-педагошка служба в. Педагошко-психолошка служба
Просветни савет Југославије 157, 242, 383
Професионална оријентација 511, 673
Публикације 407

Р

Радио-емисије 740
Радна недеља 7
Републички заводи за унапређивање школства
- публикације 513-520

Републички савети за просвету в. Републички савети за школство

Републички савети за школство 211-228, 234, 365
Реформа школе 347, 522, 523, 524, 525, 526, 534, 535, 536, 537, 538, 677, 739

С

Савез комуниста Југославије 542
Савез педагошких друштава Југославије 671
Савезни завод за проучавање школских и просветних питања 202-204, 236-237, 480, 481, 521, 715
- публикације 675
Савети
- Савет за наставу математике 356
- Савет за наставу матерњег језика и икњижевности 357
- Савет за просветна питања националних мањина 354
- Савет за просвету Аутономне Покрајине Војводине 374
- Савет за просвету НР Босне и Херцеговине 229
- Савет за просвету НР Македоније 230
- Савет за просвету НР Словеније 231
- Савет за просвету НР Србије 232 ,
- Савет за просвету НР Хрватске 233
- Савет за стручно образовње кадрова у привреди 355
- Савет за употреби телевизије у образовању 730

Саветовања
- Саветовање агронома средњих пољопривредних школа 565
- Саветовање директора гимназија 566, 567
- Саветовање директора индустријских школа 568
- Саветовање музичких педагога Југославије 388
- Саветовање наставника хемије 569
- Саветовање начелника секретаријата 570
- Саветовање о безбедности и цивилној заштити 571
- Саветовање о васпитању предшколске деце 572
- Саветовање о дечјем (пионирском) самоуправљању 190
- Саветовање о домовима ученика 573
- Саветовање о допунском образовању 574
- Саветовање о друштвеном управљању 575
- Саветовање о ђачким задругама 576
- Саветовање експерименталним школама 577
- Саветовање о експерименталној гимназији 578
- Саветовање о изградњи културно-просветних домова 579
- Саветовање о изградњи школских зграда 580
- Саветовање о мерама за побољшање редовног похађања школе 191
- Саветовање о настави математике 581
- Саветовање о образовању радничких кадрова 582, 583
- Саветовање о општој филмској култури 584
- Саветовање о педагошким центрима 585
- Саветовање о проблемима васпитно запуштене деце 586

- Саветовање о проблемима просвете 587
- Саветовање о проблемима стручног школства 588
- Саветовање о проблемима школа националних мањина 589
- Саветовање о проблемима школе у Зрењанину 590
- Саветовање о проблему понављања разреда и оцењивању ученика 591
- Саветовање о производном раду у гимназији 592
- Саветовање о производном раду ученика градских основних школа 593
- Саветовање о радничком образовању 594
- Саветовање о раду Друштва за физичку културу у школама 595
- Саветовање о раду заједнице ученика школе 596
- Саветовање о раду школских задруга 597
- Саветовање о реорганизацији средњих школа 598
- Саветовање о самосталном раду ученика 599
- Саветовање о слободним активностима у школи 600
- Саветовање о стању и проблемима педагошких наука 192
- Саветовање о стању и проблемима периодичне штампе 601
- Саветовање о стручним школама 602
- Саветовање о улози директора школе у унепређивању наставе 603
- Саветовање о улози осмогодишње школе у селу 560
- Саветовање о упису свршених ученика осмогодишњих школа 604
- Саветовање о употреби телевизије 605
- Саветовање о употреби филма 606
- Саветовање о ученичком самоуправљању 161
- Саветовање о финансирању школства 607
- Саветовање о централним основним школама 608
- Саветовање о централним школама 609
- Саветовање о школама за ученике у привреди 610
- Саветовање о школским задругама 611, 612
- Саветовање о школским центрима 613
- Саветовање педагога Војводине 614
- Саветовање педагошких радника АП Војводине 615
- Саветовање позоришних радника ФНРЈ 616
- Саветовање представника пољопривредних школа 617
- Саветовање просветних радника, 618, 619
- Саветовање просветних радника на тему „Школа и друштвена средина“ 276
- Саветовање руководилаца школа 620
- Саветовање Савеза друштава архитеката 621
- Саветовање Централног одбора Народне технике 622
- Саветовање у Заводу за унапређивање наставе АП Војводине 633
- Саветовање у Централном комитету Савезне омладине Југославије 679

Састанци

- Састанак географа Војводине 642
- Састанак издавача уџбеника 268, 269
- Састанак Координационог одбора радничких универзитета Југославије 636

- Састанак Културно-просветног већа Југославије 637
- Састанак Међународног комитета за унапређивање образовања одраслих 638
- Састанак о настави живих језика 270
- Састанак о настави природних наука 639
- Састанак о проблемима у вези са продужењем обавезног школовања 271
- Састанак педагога о стручном школству 351
- Састанак посвећен проблематици слободног времена 640
- Састанак посвећен проблему испита и оцењивања 273
- Састанак Савезне комисије за реформу школства 641
- Сатанак стручњака за наставу природних наука 386
- Састанак стручњака за проучавање и испита и других метода оцењивања 272

Седнице
- Седница комисија за реформу школства 643, 648
- Седница Одбора за просвету и културу Савезног извршног већа 512, 543, 544, 646, 647
- Седница Одбора за просвету Савезне народне скупштине 645, 691
- Седница Просветног савета Југославије 545
- Седница Савета за просветна питања националних мањина 546
- Седница Савета за просвету АП Војводине 547, 548
- Седница Савета за просвету НР Босне и Херцеговине 549, 550
- Седница Савета за просвету НР Македоније 551
- Седница Савета за просвету НР Србије 552, 714
- Седница Савета за просвету НР Хрватске 553, 554, 555, 556, 557
- Седница Савета за просвету НР Црне Горе 558

Семинари
- Семинар за документалисте просветно-педагошких завода 649
- Семинар за наставнике биологије 650
- Семинар за наставнике географије и семинар за наставнике математике у основним школама 651
- Семинар за наставнике историје 559
- Семинар за наставнике математике 652
- Семинар за наставнике природних наука 653
- Семинар за наставнике српскохрватског језика 654
- Семинар за наставнике страних језика 655
- Семинар за наставнике физичке културе 656
- Семинар за образовање одраслих 657
- Семинар за педагошко образовање наставника стручних школа 664
- Семинар за просветне саветнике просветно-педагошке службе 658
- Семинар за упознавање аудиовизуелних средстава 659
- Семинар за управитеље осмогодишњих школа и школских инспектора 665
- Семинар о методама педагошког проучавања 660
- Семинар о ликовном васпитању 661

- Семинар о настави природних наука 274
- Семинар о наставним програмима за средњу школу 275
- Семинар о проблемима рада са родитељима 662
- Семинар о професионалном усмеравању омладине 663
- Семинар о ученичким задругама 387

Социјалне установе 539
Стручни називи и академски степени 333
Студенти 260, 683
Студирање 54

У

Удружење наставника ликовне уметности 105
Удружење универзитетских наставника 672
Уметничке академије 103
УНЕСКО 106, 115, 185, 186, 252, 262, 484, 485, 692-708
Универзитет 709, 729
Уредба о организацији и управљању друштвеним фондовима за школство 156
Ученици
- друштвено-користан рад 251
- индустријских школа 250
- оријентација поа завршеној осмогодишњој школи 349
- основних школа 379
- оцењивање 721
- стипендирање 683

Уџбеници
- из математике 150
- из природних наука 151
- страних језика 152
- уџбеничка библиотека 476
- уџбеничка литература 248, 338

Ф

Факултет 709
Физичка култура 188, 373
Филм 725

Ц

Центар за усавршавање наставника 689
Центри за документацију 142, 334

Ч

Часописи 405, 406, 408, 471

Ш

Школе
- високе и више 103, 133, 134, 340, 710
- двогодишње 116
- експерименталне 376
- за образовање наставничког кадра 414
- за погонске стручњаке 341
- за пољопривредне произвођаче 733
- за припаднике националних мањина 528
- мрежа школа 277, 411, 483
- називи 720
- нови облици рада 329-331
- огледне осмогодишње 346
- основне 359, 682, 727
- придружене 422
- специјалне 528
- средње 678
- школа и индустрија 153
- школа са више страних језика 56
- школска статистика 235

Школовање
- деветогодишње 336
- дописно 339, 343
- економских кадрова 734
- запосленог кадра у привреди
- младих радника 102
- обавезно 358
- осмогодишње 531
- у свету 111, 738

Школске зграде 360

Школски одбори 417

Школство
- законски прописи 200, 390-403, 486-508
- у свету 409, 527, 741
- финансирање 332

2.2. Предметни регистар *Ревије школства и просветне документације*

А

Академија педагошких наука СССР 274, 483

Б

Библиографије
- *Библиографија васпитно-образовне проблематике домова ученика* 141
- *Библиографија радова Добривоја М. Јовановића* 14
- *Библиографија радова Константина Димитријевича Ушинског* 513
- *Библиографија радова Стевана Филиповића* 15
- Библиографска листа докторских дисертација 16
- Ретроспективна библиографија радова Завода 151
- тематске 150

Библиотека Академије педагошких наука „К.Д. Ушински“ 171

БИЕ 198

В

Ваннаставне активности 133

Васић, Живорад- Жижа 220

Васпитање 61, 93, 96, 100, 101, 218, 317, 340, 442, 520

Г

Гимназија 250, 309, 310, 315, 532

Д

Дечја штампа 346

Дидактичка истраживања 474

Дидактичка мисао 473

Декларације
- *Декларација о правима човека* 112
- *Декларација о принципима међународне културне сарадње* 47
- *Декларација о уклањању дискриминације у односу на жене* 109
- *Декларација о ширењу идеала мира* 47
- *Декларација са Амијенског састанка* 89

Дневни боравак 55

Домови ученика 141

Државна комисија за просвету 237

Друштво индустријских педагога Југославије 299

Е

Едиција „Савремена настава“ 17

З

Закони
- *Општи закон о школству* 126
- *Закон о Просветном савету* 508

Завод за проучавање школских и просветних питања в. Југословенки завод за проучавање школских и просветних питања
Завод за школство 52
Задруга 54, 91, 92, 143, 486, 511
Занимање 12, 465
Знање 66

И

Издавачка делатност 485
ИНДОК систем 491
Иностранi школски системи
- Белгија 414
- Бугарска 164
- Естонија 501
- Индија 128
- Италија 269
- Мађарска 158
- Немачка 270, 438, 479
- Норвешка 516
- Јапан 135
- Румунија 472
- СССР 175, 217, 335
- Француска 334
- Шведска 62, 536

Институти
- Институт за истраживање развоја образовања 295
- Институт за педагошка истраживања 110
- Институт за педагошка истраживања у Прагу 45
- Институт за проучавање образовања у Берлину 129
- Међународни институт за планирање у просвети 202, 410
- Национални институт за педагошка истраживања и документацију у Паризу 297
- Национални педгошки институт Француске 302
- Педагошки институт града Беча 318
- Педагошки институт Пољске 319
- Централни педагошки институт у Немачкој 421

Истраживачки рад 399

J

Јовановић, Добривоје М. 29
Југословенски завод за проучавање школских и просветних питања
- брошура Завода 229-237, 251-256
- годишњица рада 70, 422, 518
- извештај о раду 111, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 424, 425
- програм истраживачког рада 113, 267
- сарадници 459, 460
- служба документације и информације 170, 184
- план и програм рада 325, 405, 406, 407, 408, 409
- стручна и научна активност 350, 426

К

Кадрови у пољопривреди 56
Колец 189
Коменски, Јан Амос 10
Конференције
- Комениолошка конференција 10
- Конференција БИЕ о образовању 198
- Конференција европских министара просвете о приступу на високошколско образовање 515
- Конференција за просвету 6
- Конференција министара просвете европских држава 358
- Конференција министара просвете социјалистичких земаља 342
- Конференција националних комисија за УНЕСКО 289
- Конференција о даровитој деци
- Конференција о наставницима 199 -
- Конференција о образовању одраслих
- Конференција о приступу на високошколство образовање
- Конференција о просвети у Женеви 130
- Конференција представника одељења и катедара за педагогију филозофских факултета 53
- Конференција Удружења за компаративну педагогију 307
- Конференција Унеска о омладини 200
- Међународна конференција о образовању 497
- Међународна конференција о проблемима образовања редничке омладине 514
- Светска конференција о образовању одраслих 290
- Светска конференција просветних радника 478
- Стална конференција установа за проучавање и унапређивање образовања и васпитања 298

Конгреси
- Конгрес андрагога Југославије 146, 433
- Конгрес математичара, физичара и астронома Србије 44

- Конгрес о ликвидацији неписмности 341
- Конгрес педагога Југославије 437
- Конгрес Савеза комуниста Југославије 114
- Међународни конгрес за примењену психологију 324
- Међународни конгрес о настави математике 344

Л

Лењин, Владимир Илич 305

М

Марксизам 547
Методика васпитног рада 317
Министарство просвете СССР
Модерна техника 489
Музеј савремене уметности 19

Н

Настава
- биологије 69, 207
- географије 71, 73, 227
- другог ступња 168
- експериментална 75
- информатике 42
- математике 147, 204, 247, 345
- предметна 502
- природних наука 207
- програмирана 216, 412, 544
- производна 11, 249
- рационализација 154, 541
- страних језика 131
- физике 43, 326, 431, 495
- хемије 23
- у иностранству 103, 105, 286, 311, 313

Наставна средства 244, 538
Наставни планови и програми 94, 104, 268, 475, 494, 540
Наставници
- образовање 27, 41, 72, 136, 182, 211, 219, 277, 280, 443
- повеља о о наставницима 400, 510
- усавршавање 354, 355, 357, 507

Намештај за школе 173
Научноистраживачки радови 304
Неједнакост шанси 316
Неписменост 76, 341

О

Образовање
- година образовања 197
- ефикасност 159, 165, 166
- значај 195
- иновације 522
- кадрова 7, 35
- квалитет 33
- криза образовања 194
- марксистичко 132, 192, 221, 517, 519
- на другом ступњу 26, 59, 178, 321, 353
- на првом ступњу 312
- народно 484
- одраслих 20, 64, 290, 293, 506
- опште 88, 283, 322
- основно 152, 358, 403, 481, 528
- педесет теза о образовању 190
- перманентно 34, 186, 332, 527
- планирање образовања 2
- повратно 34, 64, 332, 439, 454
- политехничко 95, 155
- припадника Рома 134
- радника 37, 279
- развој образовања 13, 38, 39, 98, 193, 212, 224, 301, 436, 492
- саобраћајно 343
- систем образовања и васпитања 125, 524, 545
- средње 57, 58, 306, 323, 455
- ступњеви образовања 312
- у индустријализованим земљама 2
- у пољопривредним областима 9
- уз рад 272
- унапређивање 300
- управљање 116, 205, 523
- усмерено 144, 187, 401

ОЕЦД 3, 276
Октобарска револуција 162
Омладина 74
Организација уједињених нација 47, 109, 112, 337
Оцењивање 203

П

Пленум Заједнице југословенских универзитета 284
Педагогија 538
Педагошка литература 229-237, 251-265, 362, 363, 364, 365-398
Педагошка информација и документација 138, 180, 181, 287, 534
Педагошко друштво 191

Педагошко истраживање 320
Породица 435
Предшколско васпитање 5, 208, 293
Производни рад 246, 281
Прописи о школству 238-243, 416-419
Просветно-педагошка служба 18
Просветни саветник 96
Професионална оријентација 65
Публикација 266

Р

Рачунар 458
Резолуција
- о образовању и васпитању 509
- о планирању породице
- о развоју васпитња и образовања

Републички заводи 51
Реформа
- школе 90, 308, 440, 531
- гимназије 31, 139, 157
- друштвена 177
- наставе 210
- образовање кадрова у ЈНА 482
- система образовања наставника 223
- система васпитања и образовања 163, 177, 476, 525, 526
- средњег образовања 526, 535
- усмереног образовања 107, 145

С

Савез комуниста Југославије 21, 114, 328, 434, 463, 500
Савез омладине Југославије 432
Савез педагошких друштава Југославије 443
Савезни савет за образовање и културу 127
Савет за координацију делатности стручних служби 286

Саветовања
- Југословенско саветовање о радном и политехничком васпитању и образовању 95
- Међународно саветовање биолога 68
- Међурепубличко саветовање о вредновању резултата рада школа 213
- Међурепубличко саветовање о експерименталним или огледним школама Југославије 97
- Међурепубличко саветовање о основној школи 214
- Међурепубличко саветовање о програмираној настави и реформи наставе математике у основној школи 216
- Међурепубличко саветовање о просветно-педагошкој служби 215

- Саветовање о новој концепцији средњег образовања 455
- Саветовање о организовању школа са продуженим боравком 446
- Саветовање о петодневној радној недељи 291
- Саветовање о програму сексуалног васпитања 448
- Саветовање о систему васпитања и образовања у СФРЈ 449
- Саветовање о слободним активностима ученика 450
- Саветовање о социјалистичком васпитању и марксистичком образовању 430
- Саветовање о стању и проблемима политехничког образовања 155
- Саветовање о раду центара за образовање кадрова 447
- Саветовање о рационализацији наставе 154
- Саветовање о техничким слободним активностима ученика у основној школи 450
- Саветовање педагога о телевизијским програмима за децу и омладину 451
- Саветовање са представницима школа и школских центара који већ раде на усавршавању система средњег образовања 452

Самоуправљање 512
Самоуправне интересне заједнице 4, 80

Састанци
- Састанак генералних универзитета 285
- Састанак директора републичких и покрајинских завода за школство 462
- Састанак о изучавању историје радничког покрета 463
- Међународни састанак о новим методама наставе математике 204
- Међународни састанак стручњака о демократизацији управљања 116

Саобраћај 142, 464

Семинари
- Југословенско-амерички семинар о образовању 153
- Међународни семинар о политехничком образовању 331
- Савезни семинар о едукативној телевизији 445
- Савезни семинар о заједничком васпитању и образовању ученика различитих националности 444
- Семинар за израду профила занимања 465
- Семинар за југословенске наставнике у иностранству 103
- Семинар за наставнике који изводе наставу из националне групе предмета за децу наших радника привремено запослених у иностранству 286, 466
- Семинар за просветне раднике из САД 467
- Семинар о педагошкој документацији 287
- Семинар о проблемима наставе природних наука 206
- Семинар о савременој настави биологије 207
- Семинар о савременом васпитању предшколске деце 208

- Семинар „Руковођење иновацијама у области образовања“ 209
- Семинар „Универзитет данас“ 468

Симпозијуми
- Југословенски симпозијум о основном образовању 152
- Међународни симпозијум о дечјем говору 402
- Симпозијум ликовних педагога 469
- Симпозијум о пиоирском самоуправљању 470
- Симпозијум о проблему јединства наставе матерњег језика и књижевности 471
- Симпозијум свеучилишта у Загребу 288

Служба педагошке документације и информације 140, 248
Совјетски Савез 115
Стипендирање 137
Студенти 50, 81, 82, 487

Т

Терцијална делатност 36
Технологија образовања
Телевизија 86, 87, 451, 445, 490, 493

У

УНЕСКО 76, 108, 185, 200, 336, 360, 411, 429, 504, 505
Универзитет 285
Упис 161, 361
Управни комитет за школски изградњу 30
Ученици
- број у свету 22
- даровити 67
- радна спрема 488
- различитих националности 444
- средњих школа 226
- стручних школа 63
- успех 78, 300
- школске и разредне заједнице 225

Учење 77, 183, 413, 428, 521
Уџбеник 24, 25, 172, 245, 333, 427

Ф

Факултет 79, 83, 84, 85, 423
Фонд за стипендирање младих талената 137
Филиповић, Стеван 15, 222

Ц

ЦЕРИ – Центар за истраживање иновација у настави 537
ЦИФР 546

Ч

Часопис
- *Kwartalnik pedagogiczny* 148
- о међународном образовању 271
- педагошки 347, 348, 349, 351
- *Просветни преглед* 330, 496

Ш

Школа
- будућности 303
- десетогодишња 48, 49
- експериментална 97
- изградња 30
- математичка 188
- општеобразовна 8
- основна 156, 160, 167, 176, 294, 327, 339
- политехничка 8
- пољопривредна 60
- радна 40, 282
- са продуженим боравком 446, 542
- световна 275
- средња 8, 106, 338
- у привреди 99

Школске и разредне заједнице 225
Школски календар 196
Школски систем 62
Школски рачунски центар 543
Школство 28, 32

2.3. Предметни регистар *Ревије образовања*

А
Агрегација 299
Адолесценти 382

Б
Библиографија књига и чланака о марксистичком образовању 47
Биполарност 130

В
Васпитање 21, 22, 23, 88, 263, 295, 352, 354, 422, 457, 530, 624
Васпитно-образовни систем 483
Високошколске организације 36
Вук Караџић 657

Г
Горани 313

Д
Декларације
- *Декларација европских министара за образовање* 141
- *Декларација о правима детета* 12

Дидактика 103, 180
Дидактичка средства 413
Директор школе 14, 400
Домаћинство 10
Домови
- деце 327
- пионира 177
- ученика 113

Друштвено-користан рад 274

Е
Економија 76
Енгелс, Фридрих 262

Ж
Животна средина 631, 632

З
Задруге 25, 306, 435

Закони
- *Закон о васпитању и образовању у САП Војводини* 211
- *Закон о васпитању и основном образовању у СР Хрватској* 659
- *Закон о обавезном образовању у Белгији* 446
- *Закон о основном васпитању и образовању у СР Црној Гори* 212
- *Закон о предшколском и основном образовању у СР Македонији* 213

Запошљавање 4, 181
Здравље 334

И

Иностранi школски системи 249
- Аустрија 621
- Сједињене Америчке Државе 8, 309
- Италија 87, 620
- Европа 74, 290, 308, 480, 591
- Немачка Савезнај Република 286, 496
- Фрацуска 587
- Шпанија 452

Интерактивна технологија 99
Информативни преглед 251
Информација 363

Ј

Југославија 254, 255
Јанковић, Милош Б. 179

К

Квалификациони испит 5
Класификација занимања 289
Комбинована одељења 106, 325, 403, 626

Л

Ликовно стваралаштво 320
Лични доходак 216, 301

М

Макаренко, Антон Семјонович 422
Маркс, Карл 262
Марксизам 1, 41, 53, 65, 100, 132, 237, 253
Матерњи језик 97
Матура 482
Међуопштински завод за унапређивање васпитања и образовања 425
Методологија планирања 144
Музичке игре 622

Н

Настава
- бугарског језика 66
- географије 638
- двојезична 68, 71, 342, 458
- додатна 633
- изборна 116
- информатике и рачунарства 93, 94
- историје 330, 506
- ликовне културе 378
- ликовног васпитања 377
- марксизма и социјалистичког самоуправљања 9, 44, 58, 62, 137, 163, 193, 194, 195, 304, 347, 436, 507, 513, 514, 595
- математике 11, 55, 112, 346
- основи технике и производње 29
- практична 198, 199, 338, 410
- припремна 408
- природе и друштва 629, 646
- радна 623
- српскохрватског језика и књижевности 64, 270, 403, 420, 639, 656
- страних језика 59, 101, 107, 406
- техничког образовања 278
- ужестручни предмети 111
- факултативна настава 114
- хемије 282

Наставна средства 92, 140
Наставне методе 316
Наставни план и програм 136, 187, 240, 250, 287, 305, 315, 326, 335, 372, 409, 433, 445, 447, 448, 455, 474, 502, 505, 508, 628
Наставник 27, 81
- начин рада 109, 129, 314, 360
- образовање 28, 42, 86, 106, 219, 248, 414, 490
- стручност 82
- унапређивање рада 35
- усавршавање 15, 17, 89, 120, 331, 443, 449
- успешност 2

Научно-истраживачки рад 122, 131, 428, 444
Нацрт образовних профила и наставних планова 310

О

Образовање
- високошколско 231, 349, 594
- демократизација 432, 525, 654
- деце Рома 285
- друштвени интерес 652

- експанзија 56
- ефикасност 230
- за V степен стручне спреме 197, 257
- здравствених радника 337
- инжињера 481
- компезационо 296
- марксиситичко 10, 45, 50, 57, 167, 191, 232, 252, 418, 430, 470, 497, 498, 499, 450, 522, 636, 651
- математичко 143
- музичко 269, 412
- на језицима народности 69, 70
- одраслих 85, 491
- организација образовања 459, 460, 461, 462, 463, 464
- основно 80, 188, 218, 466, 476, 477, 489, 528, 592
- планирање образовања 523
- положај у друштву 40
- показатељи у образовању 78
- правно 367
- претпрофесионално 133
- производно-техничко 415
- пројектовање образовања 72
- професионално 375, 465
- радника 351
- развој образовања 217, 225, 228, 450, 471, 533, 534
- средње 79, 147, 291, 345, 593
- стручно 635
- технологија образовања 95
- трошкови 641
- уз рад 272
- усмерено 142, 205, 209, 210, 218, 229, 244, 245, 259, 273, 283, 294, 339, 361, 366, 374, 395, 467, 468, 516, 529, 619, 643
- финансирање 77
- циљеви 52

Образовни профили 453
Образовни систем 290, 480, 496, 587, 591, 620, 621
Образовни центар 280, 281, 501, 504
Огледни рад 34, 324
Одбрана и заштита 105, 358, 359
ОЕЦД 90, 239, 302
Омладина с тешкоћама у развоју 73
Основна организација удруженог рада 196

П

Партија „зелених“ 214
Педагогија 256, 423
Педагошка документација и информације 3, 488
Педагошка литература 148-160, 557-585, 596-617
Педагошки експеримент 98
Педагошки кадар 348, 527
Пионири 20, 590
Превенција зависности 371
Предшколско васпитање 13, 397, 398, 399, 588
Приручна литература 368
Програм развоја 293
Продужени и целодневни боравак 33, 176, 184, 208, 215, 311, 640, 649
Производни рад 365
Просветно-педагошка служба 178, 206, 260, 376, 392, 393, 394, 402, 417, 429, 517, 653, 655
Просветни савет Србије 234
Просветни саветник 391
Професионална оријентација 7, 30, 96, 121, 164, 165, 171, 172, 173, 246, 271, 275, 279, 312, 323, 362, 380, 385, 387, 396, 439, 456, 487, 532, 589, 630, 634
Психологија знања 145

Р

Распоред часова 135
Рачунар 494
Регионални центри за иновације 16
Реформа образовања 48, 127, 227, 236, 277, 370, 373, 401, 493, 647, 648

С

Савез комуниста Југославије 201, 202, 207, 242, 473
Савез комуниста Србије 203, 204
Самоуправљање 6, 84, 258
Слободне активности 495
Слободно време 226, 411
Социјализација 379, 521
Специјални преглед 404
Специјално основно образовање и васпитање 19, 54
Средњошколски образовни центри 182
Српскохрватски језик 26, 192
Стандарди 319
Стручна обука 484, 485
Стручни рад 586

Т

Телевизија 123, 126
Техничка култура 224
Технологија образовања 221
Туристичка струка 59

У

Угледна предавања 183
Удружени рад 492
УНЕСКО 478
Упис ученика 186, 189, 190, 243, 276, 292, 343, 479, 519
Ученици
- број 288
- васпитне мере 83
- даровти 31, 117, 168, 238, 381, 383, 390, 437, 442
- изостајање 416
- ометени у развоју 472
- оптерећеност 336, 340
- осмих разреда 128
- оцењивање 328
- резултати 162
- стваралачке способности 134
- у иностранству 637
- успех 264, 407, 627

Учење 332, 333, 353, 384, 441
Уџбеник 51, 61, 139, 405, 520

Ф

Факултет 344
Физика 43, 138
Филм 37, 38, 39, 169
Фландерсова техника 454

Ц

Центар за ванредно студирање 350
Центар за стручно усавршавање и иновације 91, 110, 625
Центар за студирање 419
Часописи
- *Марксистичко образовање* 261
- педагошки 536-556
- *Перспективе образовања* 509

Ш

Школа
- виша 297
- друштвене промене 118
- и друштвена средина 524
- италијанска 531
- музичка 267
- основна 175, 179, 475, 526, 645, 645, 658
- општи преглед рада 32
- распоред 174
- савремена 223, 329, 535
- средња 503, 650
- целодневна 185, 247, 307, 317, 318, 355, 356

Школовање
- југословенске деце у иностранству 24

Школска библиотека 119, 220, 510, 511, 512
Школски здравствени радник341
Школски педагог 284, 388
Школски психолог 388
Школски системи 431
Школски социјални радник 389
Школство
- високо 102, 300
- музичко 161
- пољопривредно 660

ЛИТЕРАТУРА

1. Баковљев, М. Дидактика. Београд: Научна књига.

2. Библиотека као огледало васељене – огледи из савремене руске науке о библиотекарству. (2009). Београд: Службени гласник.

3. Библиотекарство на крају века. Зборник радова. (1999). Београд: Библиотекарско друштво Србије, књ. 4.

4. Билбија, Б. (2004). Основи библиотекарства. Бањалука: Глас српски.

5. Бјелица, М. (1968). Двеста година југословенске штампе. Београд: Југословенски институт за новинарство.

6. Brković, Lj. (1997). Predmetna klasifikacija. Beograd: Narodna biblioteka Srbije.

7. Булатовић, Б. (1982). Упутство за примену ИСБД(с). Београд: Народна библиотека Србије.

8. Вељковић, Ј. (1980). Образовни лексикон. Београд: Издање аутора.

9. Verona, E. (1986). Pravilnik i priručnik za izradu abecednih kataloga. Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo.

10. Вилотијевић, М. (1999) Дидактика 1 ,II, III. Београд: Научна књига, Учитељски факултет.

11. Вранеш, А. (2001). Основи библиографије. Београд: Народна библиотека Србије.

12. Вранеш, А. (1997). Српска библиографија у периодици, 1976-1941. Београд: Драганић.

13. Вранеш, А.; Марковић, Љ. (2008). Од рукописа до библиотеке – појмовник, Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду.

14. Врећић, Д. (1981). Педагошка штампа и образовање ученика и студената наставничких школа. Педагошка стварност, 1, 104.

15. Вуковић, М. (1959). Мали књижарски лексикон. Библиографско-библиофилско-библиотекарски приручник. Београд: Издање аутора.

16. Guidelines for the Application of the ISBDs to the Description of Component Parts (Electronic resource)/approved by the Standing Committees of IFLA Section on Cataloguing and the IFLA section on Serial Publications. (2003). – Reproduction with corrections. – Washington, D.C.:Cataloguing Directorate, Library of Congress.

17. Grubačić, K. (1964). Enciklopedijski leksikon bibliotekarstva. Sarajevo: Zavod za izdavanje udžbenika.

18. Документација у предузећима и установама. (1953). Београд: Југословенски центар за техничку и научну документацију.

19. Достанић, Р. (1979). Двадесет и пет година «Педагошке стварности». Педагошка стварност, 9, 713-723.

20. Дошен, Д. (1973). Серијска издања и међународни информациони систем, Библиотекар, 25, 5-6.

21. Ђурић, Р. (1974). Поводом двадесетогодишњице «Педагошке стварности». Педагошка стварност, 10, 801.

22. Enciklopedijski rječnik pedagogije (1963). Zagreb: Matica hrvatska.

23. Закон о основама система образовања и васпитања. (2003). Службени гласник Републике Србије, 64, 5.

24. Zelenika, R. (1988). Metodologija i tehnika izrade znanstvenog i stručnog djela. Beograd: Savremeno pakovanje.

25. Закон о библиотечкој делатности. (мај 1994). Службени гласник Републике Србије. 50 : 34, 1053 – 1055.

26. Закон о престанку важења Закона о просветно-педагошкој служби. (17. децембар 1991). Службени гласник РС, 75, 3155.

27. ISBD(CR) Међународни стандардни библиографски опис серијских публикација и других континуираних извора. (2004). Београд: Народна библиотека Србије.

28. ISBD(S) Međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija. (1979). Beograd: Jugoslovenski bibliografski institut.

29. Informacija o periodici Republičkog zavoda za unapređivanje vaspitanja i obrazovanja (1981). Neobjavljeni rukopis.

30. Jovanović, D. Pedagoška informacija. Neobjavljeni rukopis.

31. Јовановић, Д. (1972). Савремена педагогија и теорија и пракса научне информације. Београд: Привредно-финансијски завод.

32. Јокановић, В.; Поповић.; Е, Стојановић, М. (1988). Мала југословенска енциклопедија библиотекарства. Београд: Нова књига.

33. Квасневски, Ј. (1975). О раду документације и информација у Заводу. Ревија школства и просветна документација, 12, 2.

34. Којић, Љ. (1966). Предметни каталог. Библиотекар, 18, 4, 249-256.

35. Корка, Ј. (1961). Школа Сарајево: ИП „Веселин Маслеша“.

36. Кривокапић, П. (2005). Васпитање и образовање 1975-2005. Подгорица: Завод за уџбенике и наставна средства.

37. Крнета, Љ; Поткоњак, Н. (1965) Педагогија. Београд: Завод за издавање уџбеника.

38. Le Koadik, I. (2005). Nauka o informacijama. Beograd: Narodna biblioteka Srbije : Klio.

39. Logar, J. (1973). Uvod u bibliografiju. Sarajevo: Svjetlost.

40. Максимовић, В. (1987). Основе теорије библиографије, Београд: Народна библиотека Србије.

41. Мала енциклопедија просвета. (1978). Београд: Просвета.

42. Medaković, M. (1994). Osnove metodologije istraživanja u pedagogiji. Petrinja: Filozifski fakultet.

43. Миленовић, Г. (2007). Сећања. Београд: Издање аутора.

44. Милин, П. (1999). Две мапе часописа Психологија: описивање структуре библиометријским поступком. Психологија. 1-2, 17-32.

45. Милићевић, М. (1974). Библиографија Југославије, Београд: Југословенски библиографски институт.

46. Михајлов, А.И,; Гиљаревскиј, Р.С. (1976). Научна информација: извори, проналажење, коришћење. Београд: Југословенски центар за техничку и научну документацију.

47. Образовање код Срба кроз векове (2003). Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, Друштво историчара Србије, Историјски институт.

48. Основни закон о установама (1965) Службени лист СФРЈ, 5.

49. Педагошка енциклопедија, 1. и 2. део (1989). Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

50. Педагошки лексикон. (1996). Београд. Завод за уџбенике и наставна средства.

51. Педагошки речник. (1967). Београд: Институт за педагошка истраживања.

52. Правила за каталогизацију. (1957). Београд: Друштво библиотекара НРС.

53. Poljak, V. (1984). Didaktičke inovacije i pedagoška reforma škole. Zagreb: NIRO Školske novine.

54. Prosveta Jugoslavije u borbi i slobodi. (1975). Revija školstva i prosvetna dokumentacija, 12, 2.

55. Програмска оријентација часописа Настава и васпитање. (1980, јануар). Настава и васпитање, 1, 11.

56. Свенонијус, И. (2007). Интелектуална основа организовања информација. Београд: НБС : Клио.

57. Симовић, Р. (1990). Политика образовања и њена реализација у СР Србији. Београд. Завод за уџбенике и наставна средства.

58. Стевановић, Б. (1981). Педагошка психологија. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

59. Statement of Principles adopted at the international Conference on Cataloguing Principles. (1971). London : IFLA Committee on Cataloguing.

60. Rakić, B. (1976). Procesi i dinamizmi vaspitnog djelovanja. Sarajevo: IGKRO Svijetlost, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

61. Средановић-Бараћ, О. (1963). Библиографија, њена улога и могућности. Библиотекар, 15, 1, 30-34.

62. Средановић-Бараћ, О. (1964). Југословенска библиографија чланака природних и примењених наука, њена структура и значај. Београд: Техника.

63. Sredanović-Barać, O. (1972). Osnove bibliografije, principi – problemi, praksa – primena. Beograd: Institut za spoljnu trgovinu.

64. Српска библиографија данас : зборник радова. (2008). Нови Сад: Матица српска.

65. Суходолски, Б. (1974). Три педагогије. Београд: НИП Дуга.

66. Uvodna riječ. (1964). Revija školstva i prosvetna dokumentacija, 1, 1.

67. Тешић, В,; Мирковић, М,; Ђукановић, С.; Вуковић, Р. (1980) Сто година Просветног савета Србије, 1880-1980. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

68. Tkalčić, M. (1951). Dijalektičko jedinstvo odgoja, obrazovanja i nastave, Zagreb, PKZ.

69. Трнавац, Н. (1987). Школски системи на раскршћу. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, Горњи Милановац: Дечије новине.

70. Thompson, A. (1965). Rječnik bibliotekarskih stručnih izraza. Zagreb: Školska knjiga.

71. Упутства за примену ISBD у опису компонентних делова. (1989). Нови Сад: Библиотека Матице српске.

72. Уводна реч. (1985, јануар). Ревија образовања, 1, 1.

73. Указ о проглашењу Закона о просветно-педагошкој служби. (1975). Просветни гласник, 5-6, 359-362.

74. Уредба о Југословенском заводу за проучавање школских и просветних питања. (1963) Просветни гласник, 13, 4.

75. Frank, O. (1962). Moderna dokumentacija i informacija. Beograd: Jugoslovenski centar za tehničku i naučnu dokumentaciju.

76. Franković, D. (1965): Deset godina rada Jugoslovenskog zavoda za proučavanje školskih i prosvetnih pitanja. Revija školstva i prosvetna dokumentacija, 2, 5.

77. Himelrajh, E. (1975). Pedagoška dokumentacija. Zagreb: Zavod za unapređivawe osnovnog obrazovawa Socijalističke republike Srbije.

78. Šimleša, P. (1965). Suvremena nastava. Zagreb, PKZ.

79. Школство у ФНР Југославији од школске 1945/46. до 1950/51. (1952). Београд: Савет за науку и културу ФНРЈ